

accountant

NBA-magazine voor accountants en financials | nr. 2 2024

accountant
nr. 2 2024

**In het publiek belang,
tien jaar later**

**Accountants leren te
weinig kritisch denken,
meent Bert Tuinsma**

**Jonge accountants
bouwen de opleiding
die ze graag zelf
zouden volgen**

Ver van mijn bed

**MKB-ACCOUNTANTS ZIJN NOG SCEPTISCH OVER
DUURZAAMHEIDSVERSLAGGEVING**

**PATRICK GABRIËLS IS GEEN TYPISCHE ACCOUNTANT / MONIKA BANKERT OP
DE STOEL / VAN ACCOUNTANT TOT DIRECTEUR VAN EEN REDERIJ**

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

VEN

ACCOUNTANT? WIN JE KANTOOR!

Ben jij een boekhouder, accountant, tovenaar met cijfers... of in ieder geval diegene die ondernemers ontzorgt? **En ben je klaar voor een uitdaging?**

Wij geloven dat je met AFAS SB dé perfecte boekhoudfabriek realiseert en zoeken diegene die met ons een uitdaging aan wil gaan. Hoe dan? Door zoveel mogelijk administraties in AFAS SB te beheren zonder in te leveren op kwaliteit en klanttevredenheid.

Houd jij wel van een uitdaging en zoek je samen met ons graag de grenzen op? Dan maak je kans op een volledig gratis kantoorplek op een fantastische A-locatie voor minimaal 1 jaar bij ons om de hoek. Wel zo handig!

Ohja, het maakt niet uit of je net bent begonnen of al langer accountant bent, als jij er maar zin in hebt om te groeien in het aantal administraties!

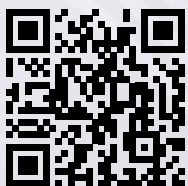
Nieuwsgierig?

Scan de QR-code en doe mee!

*Zorg dat
je telt!*

Accountantsdag 2024

Aanmelden?

Scan de QR code of ga naar:

www.accountantsdag.nl

Zorg dat je telt!

Wie heeft nog greep op onze tijdgeest? Onze maatschappij verandert razendsnel. Dat vraagt van ons waardenvastheid, maar ook wendbaarheid, ook als we liever op onze tellen passen. Als beroepsgroep vormen wij accountants en financieel professionals een baken van zekerheid, in verbinding met de wereld. Als kenner van ons vak, als professioneel kritische denker, als vertrouwd adviseur, als collega – en als mens ook – tellen we mee.

Zorg dat je telt. Dat is het thema van de Accountantsdag 2024.

Meld je aan voor de Accountantsdag 2024

Tot 1 september profiteer je van de vroegboekkorting!

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Accountantsdag 2024

Zorg dat je telt!

20 november 2024 | AFAS Theater Leusden
www.accountantsdag.nl

INHOUD

30

28

54

36

Colofon

ACCOUNTANT

NBA-magazine voor accountants en financials

Veertiende jaargang

De in dit tijdschrift voorkomende meningsuitingen mogen niet worden gezien als officiële zienswijzen van de NBA, tenzij zulks uitdrukkelijk is vermeld. Overnemen van de inhoud van dit tijdschrift is mogelijk met bronvermelding. ISSN 2211-5382.

REDACTIE

Marc Schweppe, hoofdredacteur
Wilbert Geijtenbeek, adjunct-hoofdredacteur
Marja Brouwer, eindredacteur

REDACTIEADRES

NBA, Postbus 242, 2130 AE Hoofddorp,
telefoon 088-4960368,
e-mail redactie@accountant.nl

WEBSITE

www.accountant.nl

MEDEWERKERS

Lex van Almelo, Erwin Breij, Ronald Bruins, Charlie Groen, Rob Heinsbroek, Luc Quadackers, Björn Remmerswaal, Peter Steeman, Elly Stroo Cloeck, Henk Vlaming en Jan-Willem Wits.

BEELD

De Beeldredacteur, VrhL, Marja Brouwer

ABONNEMENTEN

NBA, Postbus 242, 2130 AE Hoofddorp,
telefoon 088-4960323, prijs € 100 per jaargang,
voor studerende € 50, losse nummers € 25,
prijzen inclusief btw.

Abonnementen kunnen op elk gewenst tijdstip ingaan en lopen automatisch door, tenzij dertig dagen voor vervaldatum schriftelijk wordt opgezegd. Adreswijziging mailen naar boekhandel@nba.nl.

VORMGEVING

VrhL Content en Creatie
Alphen aan den Rijn, www.vrhl.nl

ADVERTENTIES

Elma Media BV, Postbus 18, 1720 AA
Broek op Langendijk
Contactpersoon: Rob Stavenuiter,
telefoon 0226-331638, e-mail r.stavenuiter@elma.nl

DRUKKERIJ

Senefelder Misset Doetinchem

© 2024 NBA

Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd door boekdruk, foto-offset, fotokopie, microfilm of welke andere methode dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever. Accountant bevat informatie en wenken, die met de meeste zorgvuldigheid zijn samengesteld. NBA en de bij deze uitgave betrokken redactie en medewerkers aanvaarden geen aansprakelijkheid voor mogelijke gevolgen die zouden kunnen voortvloeien uit het gebruik van de in deze uitgave opgenomen informatie en wenken.

9 Verantwoordelijkheid vergt bevoegdheid - Kris Douma

10 De kwestie

Een Amerikaanse waakhond moet je niet boos maken

12 Mkb-accountants zijn sceptisch over duurzaamheidsverslaggeving

Mkb-ondernemingen zijn niet verplicht om aan de Europese duurzaamheidsrichtlijn CSRD te voldoen. Maar ze kunnen er wel mee te maken krijgen.

18 'Ik ben nooit een typische accountant geweest'

Patrick Gabriëls leerde bij de internationale topbedrijven die hij controleerde dat diversiteit meer is dan kleur en gender.

24 Tuchtrect

De strijdbijl

28 Op de stoel: Monika Bankert

30 In het publiek belang, tien jaar later

Waar staat het accountantsberoep, tien jaar na publicatie van *In het publiek belang*, het rapport met de 53 hervormingsmaatregelen ter verbetering van kwaliteit en onafhankelijkheid van de accountantscontrole? Een verkenning langs enkele 'favoriete' maatregelen.

36 In beeld: Valerie van Hooijdonk-De Roover

41 Van goed bedoeld naar goed gedaan - Charlie Groen

42 Schoenmaker, leest - De rederij-directeur

44 'Accountants leren te weinig kritisch denken'

Hoe kijkt een prominente oud-accountant als Bert Tuinisma naar de huidige stand van de accountancy?

46 FYI

54 Beëdigd

56 'Als je een beter mens wordt, word je vanzelf een betere professional'

In samenwerking met de VU bouwden enkele jonge accountants een opleiding die ze zelf graag zouden volgen.

60 Becijferd

64 Bronnen

66 NBA Nieuws

74 Accountantsclub - Marc Schweppe

Als **Audit professional** aan de slag bij Flynth?

Flynth groeit en heeft stevige ambities voor de auditpraktijk. We werken met ruim 240 professionals voor middelgrote en grote klanten in het mkb, het onderwijs en lokale overheden. In deze veelzijdige omgeving zijn we continu op zoek naar auditprofessionals. We dagen je uit om jezelf te ontwikkelen en ons te helpen groeien. Wil jij werken aan je loopbaan, netwerk, en persoonlijke ontwikkeling binnen een hecht team? Dan komen wij graag met je in contact.

Werken als auditprofessional bij Flynth

Flynth kent geen partnerstructuur, de eindverantwoordelijke externe accountants zijn in loondienst. Daardoor wordt de winst van Flynth geïnvesteerd in onze organisatie en in onze mensen. Dat maakt ons onderscheidend en draagt bij aan onze informele en collegiale cultuur, gericht op samenwerking.

Data-gedreven controleaanpak

Flynth investeert in innovatie. Onze controleaanpak is sterk data-gedreven ondersteunt door technologische innovaties op het gebied van onder andere audit automation. Hierdoor verbeteren we de kwaliteit van onze controles en maken we jouw werk als audit professional afwisselend en uitdagend.

Arbeidsvoorwaarden

Bij Flynth bieden we marktconforme arbeidsvoorwaarden waaronder een passend salaris, goede pensioenregeling en een incentive- en participatieregeling. Daarnaast stimuleren wij jou om jezelf blijvend te ontwikkelen door middel van opleidingen of het volgen van onze leiderschapsprogramma's. Jouw talent is ons uitgangspunt. We hechten veel waarde aan een goede werk- en privé balans wat ook blijkt uit flexibele werktijden en een goede thuiswerkregeling.

Wil je meer weten?

Bekijk jouw mogelijkheden en onze vacatures bij Audit op www.werkenbijflynth.nl/werken-in-de-audit-praktijk

Verantwoordelijkheid vergt bevoegdheid

KRIS DOUMA

Kris Douma is voorzitter van de NBA

In de Strategische Update van het NBA-bestuur eind 2022 stelde de NBA zichzelf de vraag: “Hoe duiden we de ontwikkeling dat kantoren en instellingen een steeds grotere invloed hebben op de beroepsuitoefening?” Naar aanleiding van het rapport van de kwartiermakers en de ‘appreciatie’ van de minister van Financiën heb ik daarover het een en ander gezegd, wat hier en daar wat stof deed opwaaien. Laat ik toelichten waar de schoen wringt en waarom de NBA naast verordeningen voor individuele accountants, ook maatregelen gericht op accountantsorganisaties wil kunnen uitvaardigen. Van de NBA wordt verwacht dat zij de onafhankelijkheid en kwaliteit van de audit bevordert, in toenemende mate ook via maatregelen gericht op organisaties waarin accountants werken. De 53 maatregelen uit In het Publiek belang (2014) bevatten circa twintig maatregelen die niet op de individuele accountant, NBA of AFM zijn gericht, maar op de (oob-) accountantsorganisatie. Ook de daarop volgende rapporten over de sector van de MCA en Cta bevatten tal van maatregelen die op accountantsorganisaties zijn gericht. Sommige daarvan hebben opvolging gevonden in de nu in de Tweede Kamer voorliggende Wet toekomst accountancysector. Dat wetsvoorstel omvat de invoering van *audit quality indicators* en een aanwijzingsbevoegdheid voor de NBA. De slotrapportage van de kwartiermakers en de appreciatiebrief van de minister bevatten

opnieuw maatregelen gericht op accountantsorganisaties. Steeds wordt daarbij een rol voorzien voor de NBA. Tegelijk stellen zowel kwartiermakers als minister vragen bij de rol van de NBA bij het behartigen van het publiek belang. De NBA is een publiekrechtelijke organisatie met verordenende bevoegdheden, maar ook een ledenorganisatie die wordt gefinancierd met contributies van accountants. “Dat maakt de NBA kwetsbaar en vatbaar voor behoudzucht. (...) Een toenemende onafhankelijkheid en afdoende financiering is wenselijk. Dat moet doorzettingskracht bevorderen”, menen de kwartiermakers. De minister vraagt zich af of de NBA “genoeg doorzettingsmacht heeft om deze materie betekenisvol om te zetten in doelgerichte beroepsreglementering” en pleit voor een sterke en onafhankelijke publiekrechtelijke beroepsorganisatie. Dus wil hij “als systeemverantwoordelijke” onderzoeken of de kwaliteit van het huidige stelsel van beroepsreglementering voldoende geborgd is; onderzoek waarbij de NBA op “passende wijze” wordt betrokken. Dit laat zien dat van de NBA wordt gevraagd een belangrijke rol te spelen bij de bevordering van de onafhankelijkheid en kwaliteit van de audit, niet alleen via de lijn van individuele accountants, maar zeker ook via maatregelen gericht op accountantsorganisatie(s). Tegelijk is de vraag of de NBA daartoe voldoende is toegerust. “Een deel van de pro-

blemen in de accountancy ligt bij de kantoren en daar kunnen wij nu niet of enkel met een omweg iets aan doen”, stelde ik in een FD-artikel. Daarom pleit ik voor duidelijker verhoudingen en een zuiverder scheiding tussen opstellers van regelgeving voor accountants, controle op naleving daarvan door de AFM en rechtspraak door de Accountantskamer. In het FD noemde ik dat herstel van de ‘trias politica’, met de minister van Financiën als systeemverantwoordelijke. Het is in mijn ogen oneigenlijk dat de ‘kwaliteitsbepaler’ of ‘tekenend accountant’ verantwoordelijk wordt gemaakt voor maatregelen die in wezen gericht zijn op de organisaties waarin zij werken. In zekere zin verbindt iedere individuele accountant zijn/haar ‘lot’ aan de kwaliteit van de accountantsorganisatie. Sommigen verbinden daaraan de conclusie dat we terug moeten naar de situatie dat niet de individuele accountant, maar de accountantsorganisatie ‘aftekent’. Dat lijkt mij een rechte conclusie. In alle rapporten van de afgelopen tien jaar wordt veel van de NBA gevraagd. Op dit moment geldt dat ook voor de rol van de NBA bij de invoering van CSRD-assurance en de internationale kwaliteitsstandaarden ISQM1. Onafhankelijkheid, daadkracht en effectiviteit vragen om passende bevoegdheden voor de NBA, ook ten aanzien van accountantsorganisaties en herstel van de trias politica. De NBA werkt graag mee aan het onderzoek van de minister van Financiën. ←

DE KWESTIE

Begin april schikte KPMG Nederland voor een recordbedrag van 25 miljoen dollar met de Amerikaanse toezichthouder op het accountantsberoep, de PCAOB. De belangrijkste les uit die kostbare afspraak: je kunt maar beter meewerken met een onderzoek van de waakhond uit de VS. Hoe bozer, hoe duurder.

TEKST MARC SCHWEPPE BEELD SHUTTERSTOCK

Een Amerikaanse waakhond moet je niet boos maken

Sinds december 2022 is ook binnen het Nederlandse beroep examenfraude (lees: het ongeoorloofd intern delen van vragen en antwoorden van toetsingen) een stevig onderwerp op de agenda van het accountantsberoep. Bij alle zes Nederlandse oob-accountantsorganisaties lopen, op verzoek van toezichthouder AFM, onderzoeken naar mogelijke misstanden. Dat begon met het naar buiten komen van grootschalige examenfraude bij KPMG, na meldingen door klokkenluiders.

Omdat KPMG Nederland ook in de VS cliënten bedient, valt de Nederlandse organisatie onder het toezicht van de Amerikaanse toezichthouder Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB). Op 10 april wordt duidelijk dat die niet met zich laat spotten. De PCAOB legt KPMG Accountants Nederland een boete op van 25 miljoen dollar, in verband met examenfraude en de wijze van omgaan daarmee. Het gaat om de hoogste boete die de PCAOB ooit heeft opgelegd. Bij KPMG is door honderden professionals examenfraude gepleegd, waaronder partners en het hoofd van de assurancepraktijk, zo stelt de PCAOB, die ook een uitgebreid feitenrelaas publiceert.

De Amerikaanse toezichthouder spreekt van een wijdverbreide uitwisseling van vragen en antwoorden bij toetsen en examens, in een cultuur waarbij grootschalige examenfraude kon ontstaan en lang voortduurde. Maar de PCAOB is vooral boos omdat KPMG de zaak lang onder de pet hield. Gedurende zeker vijf jaar fraudeerden honderden professionals bij het maken van examens, maar KPMG zou daarover tegenover de toezichthouder bij herhaling onjuiste informatie hebben verstrekt.

Schikking

Formeel is sprake van een schikking van KPMG met de PCAOB, die wordt betaald door de Nederlandse partners van KPMG, zonder de beschuldigingen toe te geven of te ontkennen. De PCAOB gebruikt het boetebedrag voor trainingsprogramma's. De Nederlandse toezichthouder AFM heeft zelf niet de mogelijkheid om een dergelijke schikking aan te bieden, daarom is in overleg met de PCAOB hiertoe besloten. Dat zorgt ook voor een "sterk signaal" naar het beroep en de samenleving, aldus de AFM. De hele kwestie doet "zeker geen goed voor de reputatie van KPMG en de Nederlandse auditprofessie, laat dat helder zijn", stelt AFM-bestuurder Hanzo van Beusekom bij een persconferentie die samen met de PCAOB wordt gehouden.

KPMG gaat in een eigen persbericht door het stof. Ceo Stephanie Hottenhuis noemt de conclusies "beschamend", de boete fors en biedt namens de organisatie verontschuldiging aan bij klanten en stakeholders. Het kantoor heeft naar eigen zeggen sancties opgelegd aan medewerkers "van alle niveaus van senioriteit", wat voor sommigen vertrek uit de organisatie betekent.

Wapens

Bij de genoemde persconferentie schuiven de grote media aan, dus haalt de boete voor KPMG het NOS-Journaal die avond, plus de kolommen van de grote kranten. Het FD brengt het nieuws op de voorpagina en vervolgt de berichtgeving met een analyse, waarin wordt gesproken over een "schokgolf" in de accountancy, en een redactioneel commentaar. De krant noemt dit "bij uitstek het moment"

om de AFM meer mogelijkheden te geven om “vaker en dieper” onderzoek te kunnen doen bij kantoren, “zodat die zaken niet langer geruime tijd verborgen kunnen houden”. Bovendien zou de AFM ook “net zulke wapens” moeten krijgen als de Amerikaanse collega’s voor het “afhandelen en handhaven van dit soort kwesties”. Later publiceert het FD ook nog een uitgebreide reconstructie over de kwestie.

Bestuurlijk falen

Eerder stond hoogleraar Marcel Pheijffer in zijn column op Accountant.nl dan al uitgebreid stil bij het feitenrelaas van de PCAOB. De casus gaat over bestuurlijk falen van de organisatie, zo benadrukt hij. “Het gehele feitenrelaas van de PCAOB overziende is volstrekt helder dat de hoogte van de *civil money penalty* in belangrijke mate is beïnvloed door de handelwijze van de KPMG-top.”

Hoe nu verder, vraagt Pheijffer zich af. “KPMG is de eerste in een rijtje. De onderzoeken bij en naar BDO, Deloitte, EY, Mazars en PwC lopen nog. Wordt daar ook een beerput opengetrokken?” Die vraag is tot op heden nog niet beantwoord. Zeker is alleen dat al eerder een bestuurder vertrok bij Deloitte vanwege de kwestie en recent ook bij BDO,

‘Dat de AFM niet over “hetzelfde wapenarsenaal” beschikt als de PCAOB, “moet zo snel mogelijk politiek worden gerepareerd”’

zonder de naam van de betrokkene bekend te maken. Bij Mazars is een signaal afgegeven over mogelijke examenfraude, bij EY en PwC nog niet.

Te passief

“Waar toezichthouders handelen en ingrijpen, blijken bestuurders en commissarissen te passief”, aldus Pheijffer in een andere column over de kwestie in het FD. Volgens de hoogleraar is het “niet te verkopen” dat een Amerikaanse toezichthouder boetes kan innen voor misstanden die in Nederland plaatsvinden. Dat de AFM niet over “hetzelfde wapenarsenaal” beschikt als de PCAOB, “moet zo snel mogelijk politiek worden gerepareerd”, meent ook hij. Pheijffer doet daarnaast een beroep op de NBA om de tuchtrechter in te schakelen. Daarvoor is wel nodig dat de beroepsorganisatie beschikt over de namen en dossiers van betrokkenen.

Terwijl accountants van KPMG tijdens meerdere aandeelhoudersvergaderingen excuses maken voor de kwestie, dringt de NBA inderdaad aan op tuchtrechtelijke maatregelen. Eerder stuurde de beroepsorganisatie daarover al een brief aan de zes oob-kantoren. “Wij begrijpen het als kantoren terughoudend zijn, wanneer wij als NBA zeggen dat tuchtrechtelijke opvolging nodig is. Ze hebben de neiging om dit zelf op te lossen”, aldus NBA-voorzitter Kris Douma. “Wij moeten echter aan de samenleving laten zien dat de sector bereid is tot en beschikt over een gezond zelfreinigend vermogen.”

In een brief aan alle reguliere vergunninghouders met meer dan drie externe accountants, roept de NBA eind april ook die accountantskantoren op intern onderzoek te doen naar examenfraude. Douma geeft aan zich in eerste instantie te willen richten op de ernstigste gevallen. Bij de oob-kantoren worden de desbetreffende dossiers opgevraagd. In een interview op Accountant.nl stelde de NBA-voorzitter “geen heksenjacht” te willen voeren, maar wel nadrukkelijk een rol voor de NBA te zien. “Wij gaan niet over de veroordeling - dat is aan de Accountantskamer - maar we zullen wel zaken aanspannen.”

Daarvoor zijn echter namen en rugnummers nodig en die blijven vooralsnog uit. KPMG heeft de kastanjes uit het vuur gehaald bij de PCAOB; een dure les. Grote vraag is wat er in de loop van dit jaar nog volgt. Zeker is wel dat je een Amerikaanse waakhond niet boos moet maken. ←

Mkb-accountants zijn sceptisch over duurzaamheidsverslaggeving

Mkb-ondernemingen zijn, als ze niet-beursgenoteerd zijn, niet verplicht om aan de Europese duurzaamheidsrichtlijn CSRD te voldoen. Maar ze kunnen wel te maken krijgen met opdrachtgevers in de waardeketen die gegevens over duurzaamheid opeisen. Ook kunnen mkb'ers vrijwillig aan een 'CSRD-light' voldoen. Zo komt ook de mkb-accountant in aanraking met de CSRD. Toch lijkt het voor velen nog een ver-van-mijn-bedshow. "Ik zie bij het overgrote deel van de mkb'ers terughoudendheid."

TEKST RONALD BRUINS BEELD VRHL

Volgens Kees Roozen, directeur bij consulting- en trainingsbureau V&A, gaat het bij CSRD-rapportage door grote bedrijven om maximaal ruim elfhonderd datapunten, waarvan er ruim achthonderd verplicht zijn. Tenminste, als alle ESG-thema's materieel zijn. "Beursgenoteerde bedrijven moeten al over 2024 rapporteren volgens de CSRD. Vanaf 2025 wordt de duurzaamheidsrapportage verplicht voor grote bedrijven. Een bedrijf is groot als het voldoet aan minimaal twee van drie voorwaarden: meer dan 250 medewerkers, meer dan 50 miljoen euro omzet per jaar en meer dan 25 miljoen euro op de balans. Waar voorheen bij die grote

bedrijven de duurzaamheidsinformatie, voor zover vermeld, door het hele jaarverslag was opgenomen, moet het nu op één plaats komen: in het bestuursverslag."

Beursgenoteerde bedrijven en grote bedrijven halen een deel van de duurzaamheidsinformatie op bij hun leveranciers in de keten, aldus Joost Kelderman, mede-eigenaar van accountantskantoor Stolwijk Kelderman. "Veelal zijn dat mkb-bedrijven. De eisen die de CSRD stelt wat betreft rapportage gaan ze dus doorvertalen naar een uitvraag naar het mkb. En mocht je dan toch met informatielevering bezig gaan, dan is het handig

om de light-versie van de CSRD die specifiek voor het mkb is ontwikkeld te hanteren. Want dan sluit je aan op wat grote bedrijven moeten ophoesten."

Zorgwekkend

Voor beursgenoteerde ondernemingen is het al een hele kluit om dit jaar aan de CSRD te voldoen. Grote bedrijven zijn er, zo blijkt uit meerdere onderzoeken, nog maar mondjesmaat mee bezig. En het mkb weet nog nauwelijks dat de CSRD bestaat. "Dat is zorgwekkend", stelt Roozen. "Het komt heel laat en langzaam op gang. Ik vermoed dat het mkb pas in actie komt als er vragen komen van opdrachtgevers. Zeker als opdrachtgevers, bijvoor- →

‘Ik vermoed dat het mkb pas in actie komt als er vragen komen van opdrachtgevers.’

beeld supermarkten, eisen dat mkb-ondernemers data gaan aanleveren en dat opdrachtgevers anders geen zaken meer met ze doen.” Dat is ook de ervaring van Kelderman. “Je hebt een aantal koplopers in het mkb die hiermee al aan de slag zijn. Die lopen hard en voorop en zijn intrinsiek gemotiveerd om hiermee aan de slag te gaan. Maar ik zie bij het overgrote deel van de mkb'ers terughoudendheid. Dat komt ook omdat consultants aangeven dat er urgentie is en dat mkb'ers dan denken ‘ja, ja, het zal wel’. Die urgentie werd ook geschetst bij de millenniumbug en de overgang van de euro. Mkb'ers zijn dus wat sceptisch.”

CSRD-light

Wat zou een mkb-accountantskantoor met de CSRD moeten? Roozen: “Allereerst zou ik ze aanraden met de cliënten die als groot kwalificeren om de tafel te gaan zitten om te weten of deze bedrijven een plan hebben waarmee ze volgend jaar aan de CSRD voldoen. Als klein accountantskantoor kun je grote bedrijven bedienen en dan ben je vanaf 2025 dus ook gebonden aan de duurzaamheidsrapportage-eisen van deze CSRD-richtlijn. Maar ik kan me voorstellen dat dat niet heel veel

klanten zijn per accountantskantoor. Vraag is bij dat kleine aantal wel of je je opdracht wilt behouden, omdat het heel veel werk is. Mogelijk ben je dan ook voor de jaarrekeningcontrole die klant kwijt. Voor accountants van alleen niet-beursgenoteerde mkb-ondernemingen, middelgroot en klein, zou ik zeggen: Sla de richtlijn plat. Pak de CSRD-light beet en vertaal die naar gegevensverzameling op onderdelen zoals personeel, afnemers en CO₂-uitstoot tijdens vervoer. Door die gegevens te verzamelen kan zo'n mkb-bedrijf niet alleen gegevens aanleveren aan opdrachtgevers, maar zich ook hiermee positief profileren in de markt. Bijvoorbeeld door duurzaamheidsgegevens op de website te zetten. Daarmee trek je ook andere klanten en andere medewerkers aan. En het bedrijf heeft inzichtelijk waar het zich kan verbeteren op duurzaamheidsvlak. De CSRD kan dus ook positief uitwerken voor bedrijven.”

Elke post heeft een link

Ook voor de mkb-accountant kan de CSRD als ver van zijn bed voelen. “Ik ben met de jaarrekening van de klant bezig, hoezo CSRD?”, vertaalt Roozen het gevoel. “Ik zit in een NBA-projectgroep CSRD en daar zijn we bezig met

de vraag hoe we de mkb-accountant in contact brengen met duurzaamheidsonderwerpen bij klanten. Een startpunt is duurzaamheid vanuit jaarrekeningen te bekijken en nagaan op welke wijze dit een jaarrekening-post raakt. Dan blijkt dat elke post wel een link heeft met duurzaamheid. Vanwege de droogte kunnen bij lage waterstanden bij een klant van de mkb-accountant de grondstoffen niet worden geleverd. Daar heb je meteen een risico te pakken. Als logistieke onderneming mag je niet meer met dieselbusjes de binnenstad in. Maar ook: Als een mkb-bedrijf niet duurzaam genoeg is, kan het of minder of tegen minder gunstige voorwaarden lenen bij een financier.”

Verlaagd risicoprofiel

Harry Marissen, duurzaamheidsexpert bij Zero CO₂ en als accountant en adviseur verbonden aan Bentacera, haakt daarop in. “Onlangs zat ik met de Rabobank en een klant, een bedrijf dat biologische soepen maakt, om de tafel voor diens financieringsbehoefte.

RA-CFO'S OVER CSRD

Voor Accountant.nl hield Ronald Bruins dit voorjaar een reeks interviews met accountants die werkzaam zijn als cfo, over de impact van de nieuwe Europese duurzaamheidsrichtlijn CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) op hun werk en organisatie.

In het eerste deel sprak Frits Vervoort (Vesteda) over de impact van de CSRD op deze grote woningbelegger. In deel twee ging Hugo Mans (RET) in op de gevolgen ervan voor het Rotterdamse vervoersbedrijf. In het derde deel vertelde Roger Dassen over de inrichting van de CSRD-rapportage bij ASML. Maurice van Sassen (bunq) pleitte er in deel vier voor om de verantwoording simpel te houden. In het vijfde en laatste deel sprak Rob Fenne (Randstad) over hoe het uitzendconcern nu profijt heeft van het vroeg beginnen met integrated reporting. Alle interviews zijn terug te lezen via [Accountant.nl](https://www.accountant.nl).

TWEE VERSIES VOOR HET MKB

De CSRD is nader uitgewerkt in duurzaamheidsrapportagestandaarden: de European Sustainability Reporting Standards. Van de mkb-light-variant zijn twee versies beschikbaar.

Deze versies zijn nog ter consultatie bij de European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG): een verplichte versie voor beursgenoteerd mkb (LSME ESRS) en een vrijwillige versie voor het mkb (VMSE ESRS). De verplichte versie van de ESRS voor beursgenoteerd mkb is specifiek ontwikkeld voor mkb-bedrijven die onderdeel zijn van de waardeketen. Deze versie geeft het maximum aan wat aan de waardeketen mag worden gevraagd. De vrijwillige versie voor het mkb stelt minder vergaande eisen.

Daar brengen we voor het voetlicht dat het bedrijf, omdat het heel duurzaam werkt, een verlaagd risicoprofiel heeft. We gebruiken hiervoor de ESRS-rapportagestandaard die speciaal voor mkb-bedrijven is ontwikkeld. De rapportage werd door de bank zeer gewaardeerd en voorziet in hun informatiebehoefte. Door hier zo op in te spelen, lever je als adviseur duidelijke meerwaarde voor je klanten.”

Roozen komt met een ander voorbeeld: “Als je pand niet duurzaam genoeg is, gaat de waarde ervan naar beneden. En zo zijn er meer voorbeelden te bedenken. Duurzaamheid raakt ook het mkb-bedrijf en daarmee de mkb-accountant. Voor die mkb-accountant is het dan ook zaak klanten erop te wijzen met welke risico's en kansen de ondernemer te maken kan krijgen. Bij risico's gaat het om fysieke risico's. Denk aan risico's van schade door externe weersomstandigheden, zoals langdurige droogte, overstromingen en stormen, maar ook geleidelijke veranderingen in het klimaat en milieu. Daarnaast gaat het om transitierisico's. Denk aan risico's van verlies en schade, zowel direct als indirect, in de overgang naar koolstofarme en milieuvriendelijke economie om de klimaatopwarming te beperken.”

Schreeuwend tekort

Vraag is wel of het gaat lukken. Roozen: “Er is een schreeuwend tekort aan

‘Een startpunt is duurzaamheid vanuit jaarrekeningen te bekijken en nagaan op welke wijze dit een jaarrekeningpost raakt.’

accountants en te midden van die krapte introduceren we de CSRD. Ik kan me voorstellen dat de mkb-accountant zegt ‘ik heb niet per se de behoefte om extra werk op te pakken’. Ik pleit dan ook voor samenwerkingsverbanden in het mkb, om aan duurzaamheidsanalyses en gegevensverwerking te werken. Je kunt dit als mkb-accountant niet alleen oppakken. Zeker niet waar het gaat over zeer specialistische rapportages over bijvoorbeeld CO₂, waterverbruik, klimaatrisico's of biodiversiteit.”

Je gaat het pas zien als je het doorhebt, zo citeert hij Johan Cruijff. “Dat geldt ook voor de CSRD. Ik zou daarom tegen de mkb-accountant willen zeggen: Verdiep je er nu maar gewoon in.” Dat is ook de rol die Kelderman

ziet. “Niet elk bedrijf kan zich een controller in vaste dienst permitteren, maar als accountant kun je die rol voor een mkb-onderneming op je nemen. Daarbij zou ik beginnen bij het heel concreet maken. Waar maak je de meeste impact? Dat begint bijvoorbeeld bij de hoeveelheid CO₂ die een bedrijf uitstoot en de daaropvolgende uitstootbesparende maatregelen.”

Werkdruk neemt toe

Ook Marissen ziet de werkdruk bij mkb-accountants toenemen. “We hebben de ellende van de NOW achter de rug en de instroom van accountants wordt eerder minder, dan meer. Daardoor merk je dat de sector op de tenen loopt. Maar dat is juist een reden om dit onderwerp met →

hbo A&A

HOGESCHOOL voor de ACCOUNTANCY

- Associate Degree
- Bachelor
- Accountancy AA
 - Assurance (certificerend)
 - Accountancy-MKB (adviserend)
 - Praktijkopleiding AA (training schrijven pop, trainingsdagen, intervisie, begeleidingsdagen en referaat)

Vanaf 1 september starten wij ook in Almero

Kies voor een deeltijdstudie bij de specialist voor de AA-opleiding

Voorlichtingsbijeenkomsten (online):

- 12 augustus 2024 voor alle opleidingen.
- 14 augustus 2024 voor de praktijkopleiding.

Aanmelden via info@hboaa.nl

Opleidingsmanagement

Wilco Haar
Patrick Westerink AA
Marie-Christine Sleurink

Hoofdkantoor

Transistorstraat 7
1322 CJ ALMERE

Leslocaties

Amsterdam / Almere
Den Haag - Dordrecht - Aruba
Almero

 www.hboaa.nl

 085 4015700

 info@hboaa.nl

‘Ik zie dat het accountantsvak met dit onderwerp relevanter kan worden en deel kan zijn van de duurzaamheidsoplossing.’

beide handen aan te pakken. Bij Bentacera hebben we inmiddels een duurzaamheidsteam van acht collega's, waarvan de helft jonger dan dertig jaar. Juist deze groep wil graag werken in een omgeving die bijdraagt aan een betere wereld. Ik zie dat het accountantsvak met dit onderwerp relevanter kan worden en deel kan zijn van de duurzaamheidsoplossing. We willen graag die *trusted advisor* zijn. Dat kan hier bij uitstek.” Daarbij plaatst Kelderman een kanttekening. “Regelgeving op regelgeving komt op de ondernemer én de accountant af. Daarnaast kennen we een strenge toezichthouder in de AFM. Vraag is of we als accountant elk onderwerp dat vanuit de maatschappij wordt aangezwengeld nog wel moeten omarmen, als er aan de andere kant geen lastenverlichting tegenover staat. Je ziet nu dat sommige organisaties, recent ging het nog over onderwijsinstellingen, gewoon geen accountant kunnen vinden.”

Niet alleen cijfermatig

Let wel, beschouwt Marissen, duurzaamheidsverslaggeving is niet alleen een cijfermatige exercitie. “Het kan niet altijd een exacte wetenschap zijn omdat het soms, bijvoorbeeld om het gebied van biodiversiteit, een inschatting is. Dan zul je dus je verantwoordelijkheid verhalenwijs moeten doen. Bijvoorbeeld over hoe je je interne beheersmaatregelen hebt genomen om klimaatrisico's te tackelen. Ook daar kun je als accountantskantoor je meerwaarde hebben, want mkb-ondernemers zijn niet altijd schrijvend onderlegd.” Niet alle duurzaamheidsgegevens zijn even hard als gegevens in de financiële administratie, constateert

Kelderman ook. “Maar een scherpe foto van een mistig landschap is nog steeds een goed beeld van de werkelijkheid. Kortom, help als mkb-accountant mee om een mkb-bedrijf te laten uitleggen wat ze aan duurzaamheid doen. Je hebt vast niet alle expertise in huis, maar je kunt wel de controletechnieken van jaarrekeningcontroles toepassen om de uitkomsten van die experts te toetsen.”

Hand in hand

Kelderman wijst er op dat de beoordeling van het duurzaamheidsverslag en de controle van de jaarrekening hand in hand moeten gaan. “Voor het valideren van de CO₂-rapportage schakel je specialisten in. Net zoals je als accountant nu bij een controle specialisten inzet voor waardering van gebouwen of voor de pensioenvoorziening. Maar als een onderneming drie miljoen euro aan brandstofkosten heeft, dan kun je als accountant wel een verband leggen met de uitkomst van de CO₂-rapportage om ook zelf een beeld te krijgen bij de validiteit van de CO₂-rapportage.” Ziet Kelderman een verplichting van CSRD-light voor middelgrote en kleine bedrijven voor zich? “Nee, de eerste vijf tot tien jaar niet. De capaciteit bij accountants om de CSRD op te pakken voor beursgenoteerde en grote bedrijven is al beperkt. Ik heb wel zorgen om hoe de implementatie van de CSRD gaat. Krijgen accountants in het begin de ruimte om door een leercurve te gaan, of komt er vrij snel een tik op de vingers? Wordt het lerend of controlerend toezicht? Ik hoop in de eerste jaren vooral op het eerste. De eerste duurzaamheidsverslagen zullen niet meteen perfect zijn.”

Ontwikkel als mkb-accountantskantoor enthousiasme voor duurzaamheidsverslaggeving, stelt Marissen tot slot. “Je mag van de accountant verwachten dat hij of zij met meer dan gemiddelde interesse de krant leest en de mkb-ondernemer risico's en kansen voorspiegelt.” Die kansen en risico's zijn in dit tijdsgewricht bij uitstek aan duurzaamheid verbonden, constateren de drie experts. Mkb-accountants en hun mkb-klienten mogen het dan een ver-van-mijn-bedshow vinden, maar ze zullen er toch ‘iets’ mee moeten. Al dan niet gedwongen door opdrachtgevers. En nee, dat is geen slappe consultantspraat. ←

“Ik ben getrouwd met een Griekse vrouw, dus voor mij is diversiteit iets waarmee ik ook in mijn privéleven heb te maken.” Patrick Gabriëls, managing partner assurance en lid van de raad van bestuur van EY, leerde bij de internationale topbedrijven die hij controleerde dat diversiteit meer is dan kleur en gender en alles te maken heeft met een cultuur waarin ruimte is voor tegenspraak en een open dialoog tussen generaties.

TEKST JAN WILLEM WITS BEELD SVEN VAN DER VLUGT

‘Ik ben nooit een typische accountant geweest’

Ook als accountant heeft Gabriëls zich nooit verscholen achter een gesloten functieomschrijving en hielp hij onder meer *start ups* op weg. Daarnaast zitten technologie en innovatie diep in zijn DNA, wat goed van pas komt wanneer je actief bent in de regio Eindhoven, dé toonaangevende broedplaats voor R&D in Europa.

“Tot mijn 24ste had ik een relaxte tijd. Ik studeerde bedrijfseconomie in Tilburg en kwam via vrienden op het pad om accountant te worden. Mijn vader werkte als ambtenaar bij de gemeente, dus het bedrijfsleven heb ik niet van huis uit meegekregen. Als accountant kon ik op een natuurlijke manier hele verschillende bedrijven

leren kennen. Dat bood mij de ideale mogelijkheid om alle opties open te houden.”

Andersen

“Ook Arthur Andersen kwam toevallig, na een tip van een vriend, op mijn pad. Daar was enorm veel dynamiek en ondernemerschap. In de zes jaar die ik bij Andersen doorbracht, hadden we een onstuimige groei. Er heerste echt de mentaliteit van een *start up* met grote ambities en veel zelfvertrouwen, wat de buitenwereld ongetwijfeld ook wel als een tikkeltje arrogant ervaarde. ‘Wij zijn de besten!’ Daar kwam in 2002 hardhandig een einde aan. Andersen belandde in het verdachtenbankje en werd een slordige controle van het →

A man with short, curly brown hair and a slight smile is leaning on a metal railing. He is wearing a grey V-neck sweater over a dark blue collared shirt. He has a black watch on his left wrist and a ring on his left hand. The background is a modern building with large glass windows and dark structural beams.

**‘Het ondernemerschap
zorgt voor scherpte,
maar vraagt meer dan
hijgerig op korte termijn
resultaten jagen.’**

CV

Patrick Gabriëls (1972) groeide op in het Limburgse Stein. In 1990 verhuisde hij naar Tilburg om daar bedrijfseconomie te studeren. Aansluitend werd hij manager bij Arthur Andersen. Na de val van Andersen in 2002 ging het kantoor in Eindhoven waar Patrick werkte over naar Ernst & Young. Daar werd hij partner in 2006. In 2012 was hij voor EY betrokken bij de oprichting van HighTechXL, dat als missie meekreeg 'bouwen aan de beste accelerator ter wereld voor high-tech start up in het hart van de slimste vierkante kilometer op aarde: Hightech Campus Eindhoven'. In 2017 trad Patrick toe tot het bestuur van EY, verantwoordelijk voor operations en innovatie. Vanaf juli 2021 is hij managing partner van de assurancetak. Patrick is getrouwd met Evi en woont in Amsterdam. Samen hebben ze twee kinderen, Sophia en Niki.

Amerikaanse energieconcern Enron verweten, inclusief het vernietigen van controledossiers. Wij zagen het absoluut niet aankomen, maar na twee weken hield Andersen, tot die tijd het grootste en toonaangevende accountantskantoor in de wereld, op te bestaan. We waren verbijsterd, maar ook verdrietig en beschaamd.”

Balans

“Het grootste deel van de Andersen-organisatie in Nederland ging over naar Deloitte, maar een deel van kantoor Eindhoven koos ervoor om aansluiting te zoeken bij EY, dat toen nog Ernst & Young heette. Gelukkig bleven de meeste klanten ons trouw, voornamelijk ook door de connectie met Frankrijk en Duitsland die zich bij EY voegden. De cultuur bij EY was meer op mensen gericht en in combinatie met het ondernemerschap dat we bij Andersen meekregen, ontstond het beste van twee werelden. Ik leerde vanaf dat moment het belang om alles in balans te houden: People, Clients en Finance,

‘Het enige verschil tussen een oudere en jongere generatie is dat jongeren over minder ervaring beschikken.’

met Quality als de pijler waarop alles wordt gestoeld. Dat zorgt er ook voor dat je steeds een horizon van vijf tot tien jaar kunt aanhouden. Het ondernemerschap zorgt voor scherpte, maar vraagt meer dan hijgerig op korte termijn resultaten jagen. Ik ben ervan overtuigd dat kwaliteit uiteindelijk toch als je belangrijkste asset boven komt drijven.”

Inclusief

“Ik werkte veel voor grote internationale concerns, waar diversiteit en inclusief denken en doen volledig vanzelfsprekend was. Dat bracht mij het belang bij dat je andere meningen leert accepteren en waarderen. In een organisatie met een partnerstructuur kan het gevaar bestaan dat jonge mensen het niet aandurven om een →

MET HART EN ZIEL

“Met meer persoonlijke en kwetsbare verhalen kan de sector meer begrip en sympathie verwerven dan met de stoïcijnse opstelling die nu domineert”, schreef Jan-Willem Wits in 2021 in een opiniebijdrage op Accountant.nl. Voor Accountant pakt hij via een reeks interviews zelf de handschoenen op. Wits heeft een eigen adviesbureau en werkte als communicatieadviseur eerder onder meer voor KPMG en EY.

partner kritisch aan te spreken. Het enige verschil tussen een oudere en jongere generatie is dat jongeren over minder ervaring beschikken. Maar dat betekent niet dat alles blijven doen zoals het al jaren wordt gedaan ook het beste is. En jongeren hebben vaak heel frisse ideeën. Die cultuur heb je niet in een paar dagen veranderd. Het kan jaren duren, waarin je werkt aan het laten landen van nieuwe waarden en een echt open dialoog, ook tussen generaties.”

Silo-denken

“Ik ben nooit van het silo-denken geweest. Als accountant heb je volgens mij juist bij uitstek een goede basis om breder te werken dan alleen het doen van een audit. Wij hebben financiële expertise, kunnen analyseren en zijn gewend om kritisch naar zaken te kijken. Wanneer je praat met een cfo of een voorzitter van het auditcomité, bepaalt juist dat vermogen om over de volle breedte het gesprek aan te gaan - dus niet alleen je vaktechnische kennis - je toegevoegde waarde. Daarom hebben we ook start ups ondersteund om te groeien en beter te leren ondernemen, onder meer als deelnemer

aan de Eindhoven Startup Alliance en als medeoprichter van High Tech XL, dat jonge bedrijven steunt met incubatie- en acceleratorprogramma’s.”

Transities

“Die passie voor technologie en innovatie kan ik ook volop binnen EY kwijt. Het accountantsberoep krijgt te maken met ingrijpende transities op het gebied van digitalisering, data en duurzaamheid, onder andere door de komst van AI en ESG. Daaraan zijn risico's verbonden, maar het zorgt ook voor enorm veel dynamiek. Dat is ook een van de redenen waarom ik het geweldig vind om in deze bestuurlijke rol te zitten en mij daarmee de komende jaren bezig te houden. Eigenlijk doe ik nu wat ik altijd heb gedaan: Met een open blik werken aan ondernemerschap en innovatie, vanuit de overtuiging dat mijn jongere collega's voor ons de deur naar de toekomst openen.”

Allergie

“Mijn allergie voor gesloten hokjes maakt ook dat ik nooit heb geloofd dat onze interne discussie over de splitsing van EY in twee entiteiten zou leiden tot een audit only-bedrijf. Het was de bedoeling dat twee hele sterke firma's zouden ontstaan. Wanneer een van die bedrijven alléén een audittak zou hebben, zouden we meteen op achterstand staan ten opzichte van onze concurrenten. Dan hadden we externe expertise moeten inhuren of met nieuwe acquisities aan de slag moeten gaan, om dezelfde controlekwaliteit te kunnen garanderen. Dan betaal je per definitie veel te veel. De discussie die we hebben gevoerd, was zinvol en interessant. Op de vragen die toen aan de orde waren, zijn lang niet alle antwoorden gegeven. Misschien dat we onder andere marktomstandigheden alsnog opnieuw het gesprek aangaan.” ←

‘Op de vragen die rondom de splitsing van EY aan de orde waren, zijn lang niet alle antwoorden gegeven.’

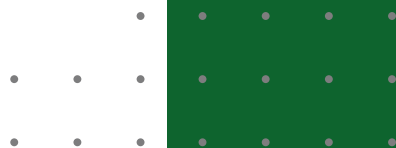

Op weg naar duurzame groei met de ESG-app van Caseware

- Cloud-based
- Volledig compliant
- Stapsgewijze begeleiding
- Volledig en accuraat

Scan de QR-code voor meer informatie

De strijdbijl

De tuchtrechter velt liever geen oordeel over een klacht, als de partijen en de kwaliteit van de beroepsuitoefening daarvan niet beter worden. Daarom stelde de voorzitter van de Accountantskamer eind april voor aan twee strijdende partijen om een schikking te treffen en de klacht in te trekken. Volgens *AccountantWeek* (29 april) gingen de partijen daarop in. Is deze gang van zaken toe te juichen?

Accountant.nl was er niet bij toen de tuchtrechter de geslaagde poging deed om zaak 23/1458 Wtra AK te schikken. Om tuchtrechtspraken samen te vatten en annoteren is een bezoek aan de zitting niet nodig. Omdat een uitspraak uitbleef, moeten we het doen met wat *AccountantWeek* over de kwestie schrijft. Het blijkt te gaan om een incassogeschil met een hoog welles-nietes-gehalte. Een gezamenlijke blik op het laptopscherm van de accountant leverde uitsluitel op over de feiten. Vervolgens werd afgesproken dat de klant de accountant vijf mille zou betalen en de klacht zou intrekken.

De gang op

Voor de civiele rechter is het heel gebruikelijk om kijdende partijen de gang op te sturen voor een schikking. In de tuchtrechtspraak is dit geen gewoonte en dat moet het ook niet worden. De bedoeling is immers de kwaliteit van de beroepsuitoefening te bevorderen. Voor geschillenbeslechting en schadeloosstelling zijn er de Klachtencommissie van de NBA en de civiele rechter. De tuchtrechter moet oordelen of de accountant handelde volgens de beroepsregels en -standaarden. Willen beroepsgegoten kunnen leren van de fouten of *best practices*, is in het publiek belang een openbare uitspraak nodig.

De inzet van deze kwestie is - zo begrijpen wij - met name de vraag of de klant nu wel of niet een overeenkomst had ondertekend. Zo ja, dan was de klant de accountant nog geld schuldig. Tuchtrechtelijk gezien een *no brainer*. De Accountantskamer kan haar energie beter besteden. Omdat een klager de klacht te allen tijde kan intrekken, mag je ervan uitgaan dat de voorzitter van de kamer

‘Dat de klager bij een schikking de klacht intrekt, kan onwenselijk zijn als het publiek belang gebaat is bij een uitspraak.’

bevoegd is daarop aan te sturen. Als de klager (deels) tegemoet komt aan de klacht en die daarom wordt ingetrokken, vergoedt de accountant het griffierecht aan de klager.

Drukmiddel

Er wordt nogal eens gemopperd dat een klager een klacht indient als drukkemiddel in de onderhandelingen over een schadevergoeding. Het is niet ondenkbaar dat dit ook zo was in de incassozaak hierboven. Het is dan wel zo efficiënt dat de voorzitter aanstuurt op een minnelijke oplossing. Dat de klager bij een schikking de klacht intrekt, kan onwenselijk zijn als het publiek belang gebaat is bij een uitspraak.

Een bekend voorbeeld is het faillissement van Weyl Beef. De dga en de financieel directeur van Weyl worden in eerste aanleg en hoger beroep veroordeeld wegens belastingfraude. De controlerend accountant heeft in de twee boekjaren vóór het faillissement ten onrechte de jaarrekeningen van deze rundvleesverwerker goedgekeurd en meerdere frauderisico's niet of onvoldoende onderkend. Hij besteedde te weinig aandacht aan zijn onafhankelijkheid

Accountantskamer 23/1458 Wtra AK

Maatregel: nvt

Vindplaats: nvt

College van Beroep voor het bedrijfsleven

AWB 14/798

ECLI:NL:CBB:2015:386

College van Beroep voor het bedrijfsleven

16/89

ECLI:NL:CBB:2017:360

tegenover zijn voorganger, die commissaris was geworden bij Weyl. (Cbb 16/89)

Namens enkele gedupeerden diende de Stichting Onderzoek Bedrijfsinformatie (SOBI) een tuchtklacht in tegen de controlerend accountant. Na een schikking met het kantoor van de accountant trok de stichting van Pieter Lakeman de klacht echter even zo gemakkelijk in. De Accountantskamer wilde graag een oordeel vellen over deze (publiek) belangrijke zaak en vroeg de Autoriteit Financiële Markten (AFM) de klacht over te nemen. De toezichthouder pakte de handschoenen aan en de accountant maakte hiertegen vergeefs bezwaar. (AWB 14/798) Later dienden ook anderen een klacht in tegen de accountant: de curatoren en een collectief van schuldeisers.

Vertrouwen

Het College van Beroep voor het bedrijfsleven vindt dat de Accountantskamer de accountant eerst had moeten (weder)horen over de overname van de klacht, maar vindt de voortzetting van de klachtbehandeling terecht. (16/89)

De belangrijkste reden is niet zo zeer dat het maatschappelijk verkeer er belang bij heeft dat jaarrekeningen een getrouw beeld geven en geen afwijkingen bevatten van materieel belang. Of voortzetting van de klachtbehandeling gerechtvaardigd is, hangt af van de mate waarin het vertrouwen van het maatschappelijk verkeer in de objectiviteit, onafhankelijkheid, integriteit en vakbekwaamheid van accountants is geschaad.

In dit geval gaat het om een wettelijke controle bij een grote onderneming, waar langdurige fraude uiteindelijk heeft geleid tot het faillissement van de hele groep. Het faillissement heeft een grote groep schuldeisers en financiers voor tientallen miljoenen euro's schade berokkend. De fraude en het faillissement zijn breed uitgemeten in verschillende media. De rechtbank had al gezegd dat de voorganger van de accountant zijn taak als commissaris niet behoorlijk heeft vervuld en heeft beide directeuren veroordeeld tot onvoorwaardelijke gevangenisstraffen. Deze omstandigheden rechtvaardigen de voortzetting van de klachtbehandeling in het algemeen belang.

Het is niet relevant hoe snel de goedkeurende verklaring is ingetrokken en hoeveel gebruikers hun economische beslissing hebben gebaseerd op de verklaring. Het doet er evenmin toe dat het accountantskantoor de AFM over de kwestie had geïnformeerd en het toen niet nodig vond een klacht in te dienen.

Opgraven

Schikken is mooi. Maar de tuchtrechtelijke strijdbijl moet worden opgegraven als het vertrouwen van het maatschappelijk verkeer in de controlerend accountant is beschadigd, als de financiële schade groot is en de media de kwestie breed hebben uitgemeten. Of er in zulke gevallen ook een klacht behoort te worden ingediend als niemand dat nog heeft gedaan? Het antwoord laat zich raden. ←

FINANCE-AFDELING WOLTERS KLUWER BANT HANDMATIG
WERK ZOVEEL MOGELIJK UIT

CIJFERS VLOEIEN DANKZIJ KOPPELINGEN ZO DOOR DE SYSTEMEN HEEN

Hoe ver kun je als accountantskantoor of finance-afdeling gaan met digitaliseren? Het antwoord komt van de financiële afdeling van Wolters Kluwer Tax & Accounting Nederland zelf: heel ver. Van de digitalisering van de facturenstroom waarvan de cijfers zo het boekhoudsysteem invloeiën tot aan automatisch debiteurenbeheer en dashboarding op basis van business intelligence. “We bannen handmatig werk zoveel mogelijk uit.”

Manfred van der Hart

“We groeien hard in Nederland”, vertelt finance director Manfred van der Hart. “Ondanks die groei, hebben we onze financiële afdeling van twaalf collega’s niet hoeven uit te breiden om deze groei te faciliteren. Dat komt omdat we zwaar hebben ingezet op digitalisering met de producten die we als Wolters Kluwer zelf in huis hebben.” Dat is allereerst Basecone. Deze software herkent en verwerkt facturen automatisch om zo controle te houden over de factuurverwerking. Basecone doet direct een zo volledig mogelijk boekingsvoorstel waarna de cijfers zo in Twinfield Boekhouden stromen. Van der Hart: “We gebruiken het platform CloudBilling voor het uitsturen van vele duizenden maandelijkse digitale facturen. Daar hebben we nog slechts anderhalve dag voor nodig. CloudBilling is weer

gekoppeld aan het debiteuren-beheersysteem Payt. Die heeft weer een koppeling met Twinfield Boekhouden. Zo hebben we dagelijks inzicht in welke klanten al hebben betaald. Daarnaast weten we wanneer en wat er moet gebeuren om klanten aan betalingen te herinneren. Via een dashboard zien we welke openstaande posten er nog zijn.”

MAKKELIJK TE KOPPELEN

“Met ons oude systeem voor facturering zaten we tegen de grenzen aan van wat mogelijk was”, beschouwt Reporting Analyst Dion Pieters. “Het voordeel nu is dat de systemen heel makkelijk met elkaar koppelen waardoor gegevens zo doorstromen van het ene naar het andere systeem. En je dus altijd de laatste stand van de financiële zaken hebt. Van inkomsten, uitgaven en de balans daartussen.” Van der Hart: “Daarbij bieden we klanten de mogelijkheid om via iDeal de betaling te voldoen.” Pieters: “We zien dat ondernemers ook vaker met iDeal betalen. Mooi om te zien: binnen enkele minuten na de start van de facturatie begint een geldstroom te ontstaan. Dat is goed voor je werkkapitaal.” Mutaties van de bankafschriften stromen ook zo via Twinfield Boekhouden naar Payt, zodat het aanmaningsproces altijd up to date is. Van der Hart: “Eigenlijk is het een continue verversing van de gegevens doordat de systemen aan elkaar gekoppeld zijn.”

VERDIENSTE VAN DE HELE KETEN

Het belang daarvan kan de finance director niet genoeg benadrukken. “Allereerst: we houden de credit note to invoice-ratio bij en die is met 0,3 procent bijzonder laag. Daar zijn we heel trots op. Let wel, dat is niet alleen een verdienste

van finance, maar van de hele keten. Hoe goed doet je product het? Hoe goed maak je de klantafspraken? Hoe goed doet je facturatie het? En: hoe goed is je betaalproces? Als je dat alles strak hebt neergezet kun je tot een dergelijk percentage komen.” Door het geautomatiseerde proces, kun je je focussen op zaken die er echt toe doen of afwijken, constateert Pieters. “Als een grotere klant achterligt met betalen kun je daarop inzoomen en persoonlijke aandacht geven. Ligt er een reden achter de niet-betaling?” Van der Hart: “We kunnen niet meer zonder automatisering. De deadlines vanuit onze moeder, het beursgenoteerde Wolters Kluwer, zijn heel strak. Door digitalisering en vervolgens automatisering kunnen we onze close, maar ook onze forecast einde maand snel opleveren.”

STEEDS INTUÏTIEVER EN ZELFLEREND

Daarbij komt dat de systemen zelf ook stappen in de ontwikkeling maken. Pieters: “Basecone en Twinfield worden ook steeds intuïtiever en zelfs zelflerend. Je krijgt goede voorstellen op basis van de gegevens van de factuur waar deze in Twinfield geboekt moet worden. Het systeem herkent automatisch de mutaties van bankafschriften voor 95 tot 97 procent en zet deze klaar voor ons om te controleren.” Voor het eind van de maand laadt finance de actuals in in CCH Tagetik, ook een Wolters Kluwer-product. Pieters: “Dat doen we meerdere malen vanaf vijf dagen voor het einde van de maand, op detailniveau. Onze controllers beginnen op basis daarvan met hun analyses. Bijvoorbeeld van de personeelskosten, de uitgaven versus het budget of de latest estimates. Zij

Dion Pieters

kunnen dan ook zien of er nog zaken missen of bijgestuurd moeten worden. In CCH Tagetik kunnen ze downdrillen tot op detailniveau. Dat is dankbaar. Net als de mogelijkheid om scenario's op te stellen voor de forecast, maar ook dat je deze van vorige keren kunt kopiëren en aanvullen met de actuals van voorgaande maanden.”

Tot slot: wat raadt Van der Hart accountants- en boekhoudkantoren of finance-afdelingen aan die willen digitaliseren? “Zorg dat je heel helder hebt wat je processen zijn. Zet deze strak neer zodat je die vervolgens kunt digitaliseren en automatiseren. En: ga rücksichtslos voor standaardisatie. Van entiteiten, van rekeningschema's, van begrippen, enzovoorts. Alleen daarmee kan je handmatig werk zoveel mogelijk uit en kun je toekomstige groei aan.”

A woman with blonde hair is sitting on a bright orange chair in a park. She is wearing a light-colored blazer over a white shirt, a brown skirt, and white sneakers. She is looking off to the side with a slight smile. The background is a lush green forest.

‘Bij veel
accountants-
kantoren is het
nog een
paternalistisch
gebeuren.’

MONIKA BANKERT

Na vier jaar verlaat Monika Bankert het bestuur van de NBA. Ze is niet alleen registeraccountant, maar ook schrijver en voorvechter voor diversiteit. Eerder schreef ze het boek 'Voor onze dochters'. Een vervolg is in de maak. "Ik heb geprobeerd de menselijke kant van het beroep op de agenda te krijgen."

TEKST MARC SCHWEPPE BEELD MICHEL TER WOLBEEK

Is Monika Bankert vooral schrijver, voorvechter voor diversiteit, of vooral accountant? "Schrijven is mijn passie, maar ik ben opgeleid als accountant, dat is mijn *brainwash*. Ik heb eerst negen jaar in de openbare praktijk gewerkt en daarna via mijn eigen interim management-bureau. Dat raak je niet meer kwijt, ik ben schatplichtig aan het beroep. Accountants zijn belangrijk, want interactie gaat om informatie-uitwisseling en daarin speelt de accountant een rol. Maar ik heb wel mijn perspectief verbreed. In de rest van de wereld is het voor vrouwen minder makkelijk. Vanuit mijn vak wil ik bijdragen aan de oplossing van dat probleem, aan gelijkwaardige samenwerking."

Het accountantsberoep werkt al jaren aan herstel van vertrouwen, maar worstelt nu weer met examenfraude. Hoe ervaar jij dit?

"Ik hoop dat we ervan zullen leren maar het verbaasde me niet echt, toen bleek dat er sprake was van examenfraude. Het beroep worstelt met deadlines, grote belangen, een soms onveilige cultuur. Bij veel accountantskantoren is het nog een paternalistisch gebeuren. Meer regels is niet de oplossing, maar een andere opzet voor het afnemen van toetsingen kan wel helpen. Misschien

moeten we toch een dag de RAI afhuren voor zulke toetsingen. Of ze samen maken, er over spreken en daar van leren. Het gaat uiteindelijk om het leerdoel ervan."

Wat zie je als je belangrijkste wapenfeit, terugkijkend op vier jaar als bestuurslid bij de NBA?

"Ik heb geprobeerd de menselijke kant van het beroep op de agenda te krijgen. We hebben flinke stappen gemaakt, als het gaat om cultuur en om duurzaamheid. Zelf heb ik onder meer bijgedragen aan de selectie- en remuneratiecommissie, waarvan ik voorzitter was. Dan moet je zorgvuldig en mensgericht te werk gaan. Ook kijk ik met plezier terug op waardevolle gesprekken, zoals met de ondernemingsraad van de NBA en bijvoorbeeld met Marcel Pheijffer. Ik voel me thuis in een rol als verbinder, ook in soms wat lastige situaties."

De rol van de NBA staat ter discussie. Tegelijk pleit het bestuur voor meer bevoegdheden, ook naar kantoren. Hoe kijk jij daarnaar?

"Juist nu is een beroepsorganisatie als de NBA nodig. Niet alleen als verbindend element tussen alle beroepsbeoefenaren, maar ook als verbinder tussen het beroep, het ministerie en toezichthouder AFM. Wij moeten zorgen voor alle accountants te midden van al het gewoel, op een

manier die ook duurzaam is. Andere partijen hebben een eigen belang, het is goed als de NBA het grote plaatje in beeld houdt."

Je hebt voor je boek 'Voor onze dochters' onderzoek gedaan naar de evolutie van de mens. Welke lessen trek je daaruit?

"Als het om diversiteit gaat, is er nog een grote slag te maken; dat hangt samen met een cultuur die wordt gedomineerd door mannen. Ik ben van nature optimistisch, maar zolang het blijft gaan om 'wie maakt de meeste uren', blijven vrouwen in een afhankelijke positie zitten. De jongste generatie werkenden, Generatie Z, kan mogelijk helpen, maar diversiteit heeft continu aandacht nodig. Inmiddels werk ik aan een volgend boek, 'Voor onze zonen'. Mannen maken het verschil voor onze toekomst op aarde. Ik wil met dat boek het positieve mannelijke in het licht zetten."

Wat doet Monika Bankert als ze niet werkt?

"Ik heb een samengesteld gezin met zes kinderen, dat kost genoeg tijd. Ik houd van cultuur, theater, lezen, natuur, wandelen, fietsen en reizen. Ik doe aan 'gematigd sporten', mezelf elke ochtend even uitlaten zagezegd. En ik ben ondernemer, ik wil uiteindelijk kunnen leven van het schrijven." ←

CV

Monika Bankert (1966) begon na haar studie bedrijfs-economie in 1989 bij Deloitte Dijkster van Dien, een rechtsvoorganger van PwC. Zij werkte daar negen jaar als accountant; in de mkb-praktijk, voor de zorgsector en in de internationale praktijk, waarvan twee jaar in Parijs. Bankert is gespecialiseerd in verslaggeving en controlling en sinds 1999 zelfstandig interim-manager en consultant met haar bedrijf BRID. Ze treedt in juni 2024 af als NBA-bestuurslid, na een zittingstermijn van vier jaar, waarvan de laatste anderhalf jaar als afgevaardigde van de ledengroep Accountants in Business.

In het publiek belang,
tien jaar later

Waar staat het accountantsberoep, tien jaar na de publicatie van *In het publiek belang*, het rapport met de fameuze 53 hervormingsmaatregelen ter verbetering van de kwaliteit en onafhankelijkheid van de accountantscontrole in Nederland? Waar zien we anno 2024 de effecten van dit verbeterplan en waar nog niet genoeg? Een verkenning langs enkele ‘favoriete’ maatregelen. “De kwaliteit van accountantsdossiers is veel hoger dan tien jaar geleden.”

TEKST IRENE KRAMER BEELD VRHL

Om vertrouwen te kunnen verschaffen moet je allereerst zelf worden vertrouwd. Dat vertrouwen heeft het accountantsberoep niet altijd waargemaakt en soms zelfs ronduit beschaamd.” De eerste zin uit ‘In het publiek belang’ doelt op de toenmalige aanleiding voor het verbeterplan: de aanhoudend kritische onderzoeken van de AFM, die door de hele sector heen tekortkomingen in de controlekwaliteit constateren, plus een aaneenschakeling van incidenten. Tien jaar later wordt het rapport gezien als een waterscheiding in de grondhouding van de sector: ontkenkend en bagatelliserend vóór en meer ontvankelijk en onderzoekend ná de ‘53 maatregelen’.

Handschoen

Na een hete zomer presenteert de Werkgroep Toekomst Accountantsberoep op 25 september 2014 *In het publiek belang* in het Haagse Nieuwspoor. Pieter Duisenberg, nu president Algemene Rekenkamer, toen voorzitter van de vaste Kamercommissie van Financiën, krijgt het rapport aangeboden. Hij beseft dat het rapport “bloed, zweet en tranen” heeft gekost, maar is blij dat de door de politiek geworpen handschoen “met verve is opgepakt door de beroepsgroep”. Hij noemt het rapport “geen papieren tijger” doordat “de voorstellen breed worden gedragen door de sector”. Dat blijkt ook in de uitvoering ervan. Accountantsorgani-

Tien jaar later wordt het rapport gezien als een waterscheiding in de grondhouding van de sector.

saties, SRA en NBA werken daarvoor samen in de Stuurgroep Publiek Belang. De reguliere vergunninghouders krijgen hun eigen versie van het rapport (*In het publiek belang: Het kan echt beter!*) waarin de maatregelen worden geschaald naar die niet-oob-kantoren. In 2015 geeft de huidige NBA-voorzitter Kris Douma dan als interim-programmanager leiding aan de invoering van de 53 maatregelen, inclusief een publieke monitor voor de voortgang.

Favoriete maatregelen

Drieënvijftig maatregelen: Dat klinkt veel en dat is ook veel. Op dat gebrek aan focus komt ook kritiek, kernachtig verwoord door Nyenrode-hoogleraar Bob Hoogenboom als de “tjgerkatstrategie”. Vrij naar de gelijknamige historische roman, waarin een hoofdpersoon zegt: “Als je niets wilt veranderen, moet je alles veranderen.” Weerwoord is dat er geen *silver bullets* zijn om een gedragsverandering teweeg te brengen die leidt tot betere kwaliteit van de accountantscontrole en herstel van het imago van accountants. De samenvatting van *In het publiek belang* benoemt vier duidelijke hoofdonderwerpen, met daaronder de

belangrijkste maatregelen: de cultuur in de sector, de governance van accountantsorganisaties, hun belonings- en verdienmodel en de relevantie van de accountantscontrole. Weinig betrokkenen bij het beroep kennen alle 53 maatregelen (nog), maar er is een aantal maatregelen die nagenoeg alle accountants kennen. Langs enkele van die ‘favoriete’ maatregelen verkennen we anno 2024 de effecten van het verbeterplan uit 2014.

Beroepseed

De invoering van de beroepseed is de allereerste maatregel uit het plan en moet bijdragen aan “een cultuur waarin kwaliteitsverbetering de norm is”. Nu niet meer weg te denken uit ons beroep en door nieuwe accountants regelmatig beschreven als een “kippenvelmoment”. Maar toen moesten ongeveer 18.000 actieve accountants een inhaalslag maken en de beroepseed afleggen. De eed is gebaseerd op de bestaande gedragscode voor accountants, die onderhevig is aan het tuchtrecht.

Bij de invoering wordt gekeken naar andere beroepen als arts en advo- ➔

De Werkgroep Toekomst Accountantsberoep presenteert op 25 september 2014 het rapport *In het publiek belang* in het Haagse Nieuwspoor.

caat en wordt gesproken over wat ‘algemeen belang’ nu precies inhoudt. Kunnen accountants in business ook verklaren dat ze dienen te handelen in dat algemeen belang? En moet de professioneel-kritische instelling expliciet worden genoemd, naast de fundamentele beginselen? Het antwoord op beide vragen is uiteindelijk ‘ja’. Dat het voeren van zo’n gesprek essentieel is, stelt Edgar Karssing na onderzoek naar de eed in de financiële sector in 2021. Karssing, nu Nyenrode-hoogleraar filosofie, beroepsethiek en integriteitsmanagement, zegt: “Door het uitspreken van een eed hoor je bij een groep die voor bepaalde waarden en normen staat. De eed kan zo daadwerkelijk bijdragen aan cultuur en vertrouwen. Maar dan moet je er wel mee aan de slag. Niet eenmalig, maar keer op keer.” De (wereld)wijdverbreide

examenfraude, met vertrekkende bestuurders en als voorlopig dieptepunt een recordboete van de PCAOB tot gevolg, doet vermoeden dat dat niet overall gebeurt in accountantsland.

Gidsland op rvc’s

Waar de beroepseed de individuele accountant aangaat, gaat het bij een raad van commissarissen (rvc) om het borgen van het publiek belang bij organisaties waar accountants werken. Maatregel 2.1, onderdeel van “een governance die zorgt voor de juiste waarborgen”, stelt: Een rvc wordt ingesteld bij de Nederlandse topholding van iedere groep waarvan een accountantsorganisatie met een oob-vergunning deel uitmaakt. De zes oob-kantoren pakken deze structuurmaatregel voortvarend op en de meeste hebben zo’n intern toe-

zichhoudend orgaan voordat het wettelijk verplicht wordt. Datzelfde zien we in 2024 bij de grote reguliere vergunninghouders, die ook aan een rvc moeten. Dat die eerste rvc’s impact hebben op de realisatie van kwaliteitsdoelstellingen, blijkt uit onderzoek van de AFM uit oktober 2021. Nederland is gidsland op die rvc’s, aldus een Financial Times-artikel in begin 2024. Externe, onafhankelijke commissarissen: Dat is wat Angelsaksische *big four*-kantoren ook nodig hebben. In het FT-artikel pleiten toezichhouders en deskundigen voor *oversight boards* met leden van buiten, die toezicht houden op het bestuur. De door hun onafhankelijke positie te verwachten kritische instelling van commissarissen in het Rijnlandse model vormt de inspiratie.

Fraude en continuïteit

De relevantie van de accountantscontrole gaat over “de juiste opdrachtgever, een heldere opdracht en duidelijke rapportage”. Denk daarbij aan het actief optreden in de aandeelhoudersvergadering en uitgebreidere rapportage over fraude(risico’s) en continuïteit; maatregelen met een 4. ervoor. Grote thema’s waar accountants hun bestaansrecht aan ontlennen en

LOFTROMPET VOOR WERKGROEP

De Werkgroep Toekomst Accountantsberoep verantwoordelijk voor het verbeterplan bestaat uit zeven relatief jonge accountants: Arjan Brouwer, Diana Clement, Nout van Es, Theo Jongeneel, Marie-Pauline Lauret (voorzitter), Pieter-Paul Saasen en Caspar Segers.

In 2015 krijgt de werkgroep de NBA-Loftrompet omdat “zij onder hoge druk in 2014 naar oplossingen hebben gezocht om het vertrouwen in het accountantsberoep te herstellen”. Vijf werkgroepleden doen nog steeds controlewerkzaamheden. Saasen overleed in maart 2023 op 48-jarige leeftijd, als gevolg van een slepende ziekte.

daarmee niet zo ‘makkelijk’ uit te voeren als de andere favoriete maatregelen. Niet voor niets een *wicked problem* volgens de MCA, waar veel menskracht naartoe gaat de afgelopen tien jaar.

“Het is de taak van de accountant, de maatschappij voldoende te informeren over wat alleen hij of zij heeft kunnen zien”, stellen de Kwartiermakers toekomst accountancysector nogmaals in 2021. En die maatschappij verwacht dat de accountant daarin meer transparant is. In april 2024 blijkt uit onderzoek van de NBA dat de accountant in de aandeelhoudersvergadering vaker fraude en continuïteit benoemt. In diezelfde maand biedt de controlerende accountant van KPMG tijdens de ING-aandeelhoudersvergadering excuses aan voor de examenfraude bij zijn organisatie. Een unicum in de Nederlandse accountantsgeschiedenis: Zo publiek verantwoordelijkheid nemen, dat zagen we niet in 2014.

Foundation for Auditing Research

De accountancysector neemt het initiatief tot het opzetten van een onafhankelijk wetenschappelijk onderzoeksinstituut. Maatregel 5.10 is gericht op “continue kwaliteitsmeting en -verbetering” en heeft geleid tot de oprichting van de *Foundation for Auditing Research*. De FAR faciliteert sinds oktober 2015 onderzoek naar factoren die bepalend zijn voor de kwaliteit van accountantscontroles. Niet te verwarren met de kwaliteits-indicatoren of AQI’s.

Het ontsluiten van vertrouwelijke data voor onderzoek, bij de negen grootste accountantsorganisaties, maakt de opzet van FAR uniek. Het zijn ook die negen kantoren die de FAR sponsoren, steeds voor een periode van vijf jaar. Dat vereist extra governance-maatregelen om de onafhankelijkheid van het onderzoek te borgen. Zo houden de vier academische leden en de onafhankelijke voorzitter de meerderheid van stemmen

WETENSCHAPSTOETS: ONAFHANKELIJKHEID RVC'S IN HET GEDING

De Tweede Kamer laat begin 2024 een ‘wetenschapstoets’ uitvoeren op de Wijzigingswet accountancysector.

In die wet wordt een aantal beleidsinstrumenten verder geregeld, waarvan meerdere hun oorsprong vinden in het 2014 verbeterplan. Wetenschappers prof. dr. Anna Gold (VU) en dr. Dennis Veltrop (RUG) houden die aan tegen inzichten uit onderzoek en geven hun observaties en aanbevelingen terug aan de Kamer. Zij zijn kritisch over de aanwijsbevoegdheid, de audit quality indicators (AQI's) en die essentiële onafhankelijkheid van rvc's om hun publieke, toezicht-houdende taak goed te kunnen uitvoeren.

De kwartiermakers pleiten in hun slotrapportage voor het opstellen van een aparte code voor commissarissen bij accountantsorganisaties, naar voorbeeld van de woningcorporatiesector.

in het FAR-bestuur. “We hebben via de FAR voor elkaar gekregen dat wetenschap en praktijk stelselmatig met elkaar in gesprek zijn”, zeggen FAR-bestuurders Henriëtte Prast, Olof Bik en Jan Bouwens eind 2022 in een terugblik op zeven jaar FAR. “Het zal een haat-liefdeverhouding blijven, omdat wetenschap nu eenmaal veel tijd kost en academisch onderzoek lastig te doorgronden is. We hopen de kennis in de toekomst nog effectiever naar de praktijk te brengen.” In een jaarlijkse conferentie deelt FAR die gecreëerde kennis. In juni 2024 is het thema *Auditing: the Effect of Culture on Assurance*.

Favoriet of niet(s)?

Maatregelen die ‘niets’ opleveren, kunnen natuurlijk geen favoriete maatregelen zijn. Vaak gaat het om onderzoeken of iets wat een goed idee lijkt, dat ook echt is. Een mooi voorbeeld: maatregel 6.1, onderdeel van “een lerende beroepsgroep”, waarin de NBA de inrichting onderzoekt van een Onderzoeksraad voor Financiële Veiligheid, gericht op het leren van falen van accountants. Leren van incidenten om ze in de toekomst

te voorkomen, naast het ‘straffen’ of handhaven waar de AFM en de Accountantskamer meer van zijn. Een goed idee, maar niet haalbaar, blijkt na verschillende onderzoeken: Verplichte medewerking vraagt om (te) zware wettelijke bevoegdheden en op dat moment zijn problemen met vrijwaring, aansprakelijkheid en geheimhouding niet te overkomen.

Het begint en eindigt met cultuur

In een variant op het spreekwoord *Culture eats strategy for breakfast* stellen de kwartiermakers in hun slotrapportage: “*Culture eats quality for breakfast*. Onder alle vragen rondom de kwaliteit van de controle ligt het ongrijpbare en daarmee lastig te beïnvloeden en beoordelen punt van cultuur.” En laat het nu precies cultuurbeïnvloeding zijn, dat de Werkgroep ook voor ogen heeft in 2014, naar eigen zeggen met alle 53 maatregelen.

In de eerste vijf jaar daarna groeit het bewustzijn van de impact van cultuur en hoe die eruitziet. Zo komt in de oorzakenanalyse uit 2019 naar →

‘Door het uitspreken van een eed hoor je bij een groep die voor bepaalde waarden en normen staat.’

COMPLETE WWFT-ONDERSTEUNING ALLES WAT U NODIG HEEFT OM TE VOLDOEN

Als Wwft-plichtige instelling neemt u uw poortwachtersrol uiterst serieus. Er is daarbij veel wat u moet regelen. Gelukkig hoeft u niet alles helemaal zelf te doen. Met onze ervaren experts ontvangt u de ondersteuning die u nodig heeft en ontzorgen we u waar het kan!

Alles in één pakket:

- > Beleidsinrichting
- > Support
- > Trainingen
- > Reviews & coaching
- > Klokkenluiderspunt
- > Software

Expertise:

- > Compliance services
- > Audit services
- > Forensic services

Praktisch, betaalbaar en van hoge kwaliteit

www.wwft-compleet.nl

Investeren in onze mensen leidt tot groei

Groei begint met jouw initiatief

Kijk wat werken in één van onze teams inhoudt.

◀ Lees onze verhalen.

Countus
werkenbijcountus.nl

controlekwaliteit van de Stuurgroep Publiek Belang één thema naar voren dat nog mist in die van 2017: een lerende organisatie met een open cultuur.

Die woorden krijgen steeds meer lading in de vijf jaar daarna, culminerend in de actieve leercultuur van CEA en NBA in het 2023-rapport *Stip aan de horizon*, over de toekomst van de accountantsopleiding. Daarin gaat het over “een veilige werkomgeving, waarbij fouten maken niet leidt tot stress of angst over baanzekerheid of carrièrepad”.

In 2023 start de NBA een breed beroeps-cultuurprogramma, met een waarden-onderzoek onder accountants en trainees, plus een analyse naar de ontwikkelingen in de beroeps-cultuur in de periode 2014-2023. Klanttevredenheid maakt plaats voor maatschappelijke verantwoordelijkheid, laten die onderzoeken zien. En accountants willen een verschuiving van procesgericht naar meer doelgericht werken.

Terug bij af?

De 53 maatregelen - inclusief onze favorieten - hebben de voortwoekerende examenfraude niet voorkomen. En ook niet de kritische uitkomsten van

recente AFM-onderzoeken naar fraude-risico's (2023) en de OKB-uitvoering (2024). Zijn we ‘terug bij af’, in 2014? Nee, maar stakeholders stellen wel dat externe druk nodig is om een duurzaam hoog niveau te bereiken en het gaat ze ook niet snel genoeg. En niet alle veranderingen zijn ten goede, vinden - potentiële - accountants. De transitie in het accountantsberoep is volop gaande, dat ziet toezichthouder AFM ook. Het beroep heeft “significante stappen gezet” als het gaat om kwaliteitsverbetering, stelt bestuurder Hanzo van Beusekom in de toelichting bij het 2023-jaarverslag. De kwaliteit van accountantsdossiers is veel hoger dan tien jaar geleden. Maar de accountant opereert nog steeds in

een “systeem met kwetsbaarheden”, doelend op de negatieve prikkels die uitgaan van de structuur van de sector.

Als accountants één potentieel limiterende waarde teruggeven, die hen belemmert in een goede beroeps-uitoefening, dan is het regel- en compliance-druk. Dat komt uit het 2023-waardenonderzoek van de NBA. Vrij vertaald: voldoen aan regels in plaats van voldoende ruimte voor professionele oordeelsvorming. Een verarming van het beroep en weinig positief voor de aantrekkelijkheid ervan.

Tien jaar later: weer een handschoen

Ook de minister van Financiën ziet dat, maar waarschuwt tegelijkertijd: “Ik ben het met de kwartiermakers eens dat aanvullende regels nu niet nodig zijn, maar ik sluit deze niet uit als de sector de handschoen zelf niet oppakt en niet op afzienbare termijn voortgang boekt.” Volgens hem mag de samenleving meer vooruitgang van het accountantsberoep verwachten. In 2024 weer een handschoen dus, door de politiek namens de samenleving geworpen, om door de sector zelf op te pakken. De retoriek is niet veranderd in het afgelopen decennium. De les uit 2014 voor 2024: Met verve oppakken die handschoen, liefst met meer snelheid en iets minder maatregelen. Hoewel: Voor iedere accountant die in 2014 professioneel actief was, zal 53 toch een ‘magisch’ getal blijven. ←

MCA, CTA, KWARTIERMAKERS

Drie tijdelijke, onafhankelijke en kritische commissies volgen in de tien jaar na ‘In het publiek belang’.

De *Monitoring Commissie Accountancy* (MCA, 2015-2020) vraagt om meer diepgaande oorzakenanalyses om de effectiviteit van de maatregelen te kunnen beoordelen en introduceert daarbij de term *wicked problems*: moeilijk te bespreken of op te lossen problemen die hardnekkig zijn. Volgens de MCA zijn dat voor accountants het verdienen partnermodel (structuurmodellen), de balans tussen publiek belang en klantbelang en de accountantsrol bij het ontdekken van fraude.

Vanaf eind 2018 pakt de minister van Financiën de regie terug, met de instelling van de Commissie toekomst accountancysector (Cta, 2018-2020). “De ingezette cultuurverandering moet onverminderd doorgaan”, stelt de Cta. “Dit vergt aanpassing van de opleiding tot accountant [...] en een cultuur gericht op ‘het goede doen’.” Een bredere kijk dus dan alleen ‘het goed doen’.

Na de Cta komen de Kwartiermakers toekomst accountancysector (2020-2023) als aanjagers van die vereiste veranderingen. In hun slotrapportage (november 2023) houden ook zij ‘de druk erop’. Zij vinden dat onvoldoende voortgang is geboekt en noemen de sector als geheel traag en risicomijdend.

IN BEELD

Portret van een opmerkelijke accountant

TEKST HENK VLAMING BEELD CHRISTIAN KEIJSERS

Valerie van Hooijdonk-De Roover

Begin dit jaar werd Valerie van Hooijdonk-De Roover director bij Van Boekel accountants en adviseurs, in aanloop naar het partnerschap. Lang droomde Valerie van een eigen horecazaak, de sector waar ze in haar tienerjaren werkte. Zelfs toen ze al bij een accountantskantoor werkte, stond ze in de weekends nog in de bediening. “Het sociale aspect, klantcontact, dienstverlening, collegialiteit, samenwerking, het praktische, dat vond ik mooi in de horeca.”

Accountancy stond in eerste instantie niet bovenaan haar verlanglijstje, maar na de middelbare school wakkerde de interesse voor de financiële sector aan en startte ze met de studie accountancy. Ze had iets met cijfers en rekenen. “Dat je als accountant leren en werken kon combineren, sprak mij aan. Mijn ambitie om accountant te worden groeide toen ik als beginnend assistent-accountant voor het eerst meeging op klantbezoek en kennismaakte met de

mens achter de cijfers. Ik zag dat ik ondernemers kon helpen om hun bedrijven te sturen, elk op hun eigen manier.”

Steeds meer ontdekte ze de sociale, servicegerichte en praktische kant van het accountantsvak. Alles wat de horeca mooi maakte, vond ze ook in dit vakgebied. Bij Van Boekel accountants en adviseurs rondde zij haar AA-studie af en heeft ze onlangs ook haar RB-titel behaald. “De mkb-praktijk is veelal fiscaal gedreven, daarom is diepgaande kennis van fiscaliteit een mooie aanvulling op de accountancy”, zegt ze. Het is de deskundigheid en bevoegdheid die de vennoten ervan overtuigden dat Valerie een goede toekomstig partner zal zijn. “Van Boekel voelt al als het eigen bedrijf dat ik altijd heb gewild.” ←

Lees het hele interview met Valerie van Hooijdonk op Accountant.nl.

‘De mkb-praktijk is veelal fiscaal gedreven, daarom is diepgaande kennis van fiscaliteit een mooie aanvulling op de accountancy.’

SAMENWERKING SAAS SPELERS STIMULEERT GROEIKANSEN ACCOUNTANCYSECTOR

De accountancymarkt is continu in beweging; krapte op de arbeidsmarkt houdt aan en tegelijkertijd neemt de vraag naar advieswerk toe. Hoe kunnen accountants deze groeikansen verzilveren zonder de werkdruk te verhogen? Ruud van der Kruk, co-founder en CEO van Blinqx, en Gerard Loode, co-founder en CFO van Simplicate, stellen dat technologische ontwikkelingen bijdragen aan de oplossing. Onlangs bundelden ze hun krachten: Simplicate sloot zich aan bij Blinqx.

Ruud van der Kruk en Gerard Loode

Ruud ziet dat accountants steeds meer behoefte hebben aan branche specialistische partners die snel kunnen inspringen op technologische ontwikkelingen. "Accountants willen efficiënter en effectiever werken. Door samen op te trekken, kunnen wij een volwaardige totaaloplossing bieden voor

zowel kleinere en startende kantoren als de gevestigde top 100-kantoren."

"82% VAN KANTOREN IS BEZIG MET AUTOMATISERING"

Gerard knikt instemmend: "We doen veel onderzoek in de accountancymarkt. Ons Industry

Report toont aan dat 82% van de kantoren nu bezig is met het automatiseren van processen. Ze willen efficiënter werken, waardoor ze meer klanten kunnen helpen en zo hun groeikansen verzilveren. Hierbij kijkt driekwart van de kantoren naar innovatieve tools zoals artificial intelligence (AI). De markt hecht veel waarde aan software partners die specialist zijn op accountancyvlak. Daarom bestaan onze teams uit mensen die de inhoud echt begrijpen, en vaak zelf ook uit het vakgebied komen. Zo brengen we niet alleen innovatie, maar sparren we samen op ieder niveau."

KLANT MOET CENTRAAL STAAN IN DE OPLOSSING

Ruud vervolgt: "Samen kunnen we doorontwikkeling op innovatie en kwaliteit blijven garanderen. Blinqx opereert vanuit een platform filosofie waarbij alle (branche-specifieke) functionaliteiten binnen één centrale omgeving beschikbaar zijn. We zetten daarmee de klant centraal in onze oplossing.

Naast Simplicate hadden we ook al de Document Management en Compliance Management oplossingen van Hyarchis in ons portfolio; dat biedt voor de accountancymarkt heel mooie combinaties.”

Daarnaast ziet Ruud dat deze schaalvergroting leidt tot versnelde adoptie van de nieuwste technologieën in alle producten. En dat biedt veel voordelen voor financieel dienstverleners. “Ruim vijf jaar geleden lanceerde Hyarchis al haar AI-powered oplossing voor KYC Lifecycle Management - dit helpt accountants en financiële instellingen geautomatiseerd te voldoen aan regelgeving. En doordat we als Blinqx aanpalende sectoren combineren, zoals hypotheek- en verzekeringsadviseurs, banken & financiële dienstverleners en accountancy, hebben we veel klantdata die we kunnen omzetten in relevante AI-ontwikkelingen voor alle sectoren tegelijk. Met onze ambitie, diepgaande marktkennis en ondernemerschap volgen we niet alleen de laatste technologieën, maar hebben we ook de slagkracht om ze te ontwikkelen.”

GECOMBINEERDE OPLOSSINGEN VOOR MODERN ACCOUNTANTS-KANTOOR

Gerard ziet dat de krachtenbundeling voordelig is voor accountants. “Die ondernemende mindset was voor Simplicate ook een doorslaggevende reden om het partnerschap met Blinqx aan te gaan. We streven beiden naar synergiën tussen de verschillende softwareoplossingen in de markt, volgens de laatste technologie en met sterke focus op het behoud van ons ondernemerschap. De accountancymarkt heeft daardoor een totaaloplossing die echt op haar behoefte is afgestemd. We zien nu al veel tractie ontstaan in de branche; veel kantoren die recent de overstap hebben

gemaakt naar Simplicate onderhouden direct een positief effect van onze gecombineerde oplossing met Blinqx en Hyarchis.”

Ruud bevestigt dat: “We zien veel nieuwe klanten die vraag hebben naar overzichtelijke en gebruiksvriendelijke CRM-software zoals Simplicate. Door dit te combineren met onze Document Manager en Compliance Manager oplossingen, zetten we direct stappen die onze visie op één compleet platform onderstreept. En daar voegen we steeds nieuwe AI-gedreven oplossingen aan toe zoals Blurrify en Search-it. Zo bieden we gezamenlijk een totaaloplossing die compliance aan wet- en regelgeving vergemakkelijkt, tijd bespaart en advieswerk kwalitatief beter maakt. Daar is een accountant pas echt mee geholpen.”

SUCCESEN BLIJVEN VIENEN

Voor Ruud is het duidelijk dat ze continu stappen blijven maken om de accountant nog beter te ondersteunen: “Wat ons betreft is verandering de enige constante factor en door daar goed op in te spelen willen we samen met onze klanten vele successen vienen in de toekomst. De kracht van onze gecombineerde oplossing is daarin nu al zichtbaar, en we zijn ervan overtuigd dat dit alleen maar zal verder zal groeien.”

Accountancy Benchmark report

Simplicate publiceerde onlangs haar Q2 2024 Accountancy benchmark report voor elke accountant die zijn volle potentieel wil realiseren. Vol inzichten en tips over optimale efficiëntie, productiviteit, en het vaststellen van het juiste uurtarief van jouw kantoor.

Wil je ook profiteren van deze waardevolle inzichten? Download dan hier het Accountancy Benchmark report.

OVER BLINQX

Blinqx is een aanbieder van softwareoplossingen die dienstverlenende professionals versterkt in hun groei en succes. De state-of-the-art software van Blinqx digitaliseert en optimaliseert de processen van meer dan 100.000 gebruikers in diverse sectoren, waaronder hypotheek- & verzekeringsadviseurs, banken & financiële dienstverleners, accountancy, advocatuur, overheden en dienstverlenende organisaties. Met een trackrecord van exponentiële groei sinds de oprichting in 2019 beoogt Blinqx verdere uitbreiding in Europa.

OVER SIMPLICATE

Simplicate is een snelgroeiende software scale-up met kantoren in Groningen en Amsterdam. Met gebruiksvriendelijke CRM- en projectsoftware maken wij al sinds 2014 meer dan 1.300 dienstverleners succesvoller, door de meest efficiënte flow van eerste klantcontact tot en met factuur. Onze klanten vergroten hun succes door tijdsbesparing, efficiënt werken, de juiste inzichten en gelukkigere medewerkers.

OVER HYARCHIS

Hyarchis helpt haar klanten al meer dan 30 jaar met het managen van hun belangrijkste data. Met producten als Compliance manager en Document manager in combinatie met AI-technologieën maken wij het verschil in de financiële sector om slim, efficiënt en compliant te werken door geavanceerde technologieën die uniek zijn binnen onze markten.

COMPact, de MKB compliance tool van de NBA

Richt hem in en gebruik hem.

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

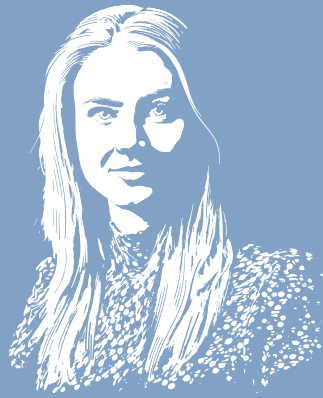
Wanneer is mijn kantoor compliant? Waar vind ik de voor mij relevante regelgeving?

COMPact bundelt compliance taken in een overzichtelijke digitale jaarplanning voor jouw kantoor met per taak handige links en informatie over de van toepassing zijnde accountantsregelgeving. Deze tool is met name bedoeld voor MKB-kantoren met maximaal 5 accountants in dienst en zonder vaktechnisch bureau.

Al meer dan
500 actieve
gebruikers!

Interesse?

Kijk dan op www.nba.nl/compact voor meer informatie en registratie voor COMPact.

CHARLIE GROEN

Van goed bedoeld naar goed gedaan

Zoveel mensen, zoveel wensen. Het maatschappelijk debat over (on)gepast gedrag op de werkvloer zet ons aan tot het streven naar een meer inclusieve en psychologisch veilige omgeving. Vaak roepen deze gesprekken dezelfde vragen op: Wie heeft er gelijk? Wie moet zich aanpassen aan wie? Wat is het goede om te doen?

De meeste mensen stellen die vragen oprecht en met goede bedoelingen. Vaak zijn ze geconfronteerd met hun eigen grens of die van een ander en willen ze daarmee zo goed mogelijk omgaan. In deze column bespreek ik één aspect van dit thema waar veel winst te behalen valt: de omgang met andermans grenzen. Sterker nog, ik wil een stappenplan voorstellen waardoor we hiermee eigenlijk nooit meer de fout in kunnen gaan.

Stel je voor, je loopt euforisch uit een klantgesprek en ineens zegt jouw collega: “Goh, je was wel erg dominant net. Ik kon helemaal niets zeggen! Kan je de volgende

keer ff dimmen?” Hoe zou jij reageren? De één klappt helemaal dicht, de ander pakt het sportief op, maar in de meeste gevallen schiet men in de verdediging. “Hoezó érg dominant?! Ik sta altijd open voor andermans mening!”

Die laatste reactie is één van de vele variaties op de dat-was-niet-mijn-bedoeling-reflex. Een veel voorkomende valkuil, zo onderzochten Carol Tavris en Elliot Aronson in *Er zijn fouten gemaakt. Maar niet door mij*. Hun conclusie is dat die onbewuste reflex voortkomt uit de menselijke neiging altijd een positief zelfbeeld te willen behouden. Deze valkuil leidt tot zelfbedrog, bias in informatieverwerking en het ontkennen van fouten of verkeerd gedrag.

Wanneer je tegen de grens van een ander aanloopt, is stap 1 de kunst om niet in die reflex mee te gaan. Hoe goed bedoeld ook. Je vermijdt de valkuil alleen door verantwoordelijkheid te nemen voor wat je hebt gezegd of gedaan. Ga je je echter verdedigen? Dan kom je terecht in de wereld van gelijk versus ongelijk, vol Jij-bakken en andere conflictverhogende toestanden. Bij psychologische veiligheid gaat het in de eerste plaats om perceptie; niet om het winnen van een argument, maar om het bouwen aan begrip en verbinding. Om met relatiepsycholoog Esther Perel te spreken: “Je kunt

gelijk hebben of je kunt een relatie hebben.”

Stap twee is het erkennen van de beleving van de ander. Even terug naar het eerdergenoemde klantgesprek: “Joh, dominant? Waaruit bleek dat?” Luister naar wat er áchter die grens ligt. Vaak zijn dat herkenbare waarden, zoals verbinding, welzijn, eerlijkheid of autonomie. Door echt te luisteren en te begrijpen wat er speelt, verleg je de focus van jezelf naar de ander. Let wel, erkennen is niet instemmen. De conclusie kan ook zijn *we agree to disagree*. Stap drie, vraagt om verheldering: “Hoe had ik het anders kunnen doen?”

Let wel, een reflex is nu eenmaal een reflex, dus oefening baart kunst! Ontdek bijvoorbeeld de werkbare gids *Iets met grenzen stellen* van Iris Posthouwer. Een grens is niet alleen een beperking maar ‘een plek van uitwisseling’. Verschuif van verdediging naar verbinding en ga zo van goed bedoeld naar goed gedaan. ←

Charlie G. Groen is praktisch filosoof met een specialisatie in inclusiviteit, strategie en verbindend leiderschap en werkt bij PwC Culture and Behaviour Assurance. Eerder studeerde zij filosofie aan de Universiteit van Amsterdam en de Universiteit Leiden. Charlie is ook actief binnen de NBA-faculty Ethiek, Cultuur en Gedrag en is host van de BusySeasonTalks.

DE REDERIJ-DIRECTEUR

Je bent nooit te oud om iets anders te gaan doen, ook niet na je pensioen. Oud-KPMG-partner Leo Blok (inmiddels een eind in de zeventig) kan erover meepraten. Hij kijkt terug op een imposante carrière, met als kers op de taart het directeurschap van de rederij Koninklijke Spido. "Ik heb eigenlijk niks met varen, ik word meteen zeeziek."

TEKST LUC QUADACKERS BEELD CHRISTIAN KEIJSERS

Blok groeit op in een gezin met vijf kinderen. Na het afronden van zijn hbs-a is hij de eerste uit de familie die gaat studeren. Zijn vader heeft een klein administratiekantoor. Ook Blok heeft affiniteit met boekhouden en handelsrekenen en gaat economie studeren.

"Mijn vader hoopte dat ik zijn zaak zou overnemen, maar dat zag ik niet zitten. Ik heb wel altijd voor ogen gehad de accountancy in te gaan. Toch koos ik tijdens mijn studie voor de afstudeerrichting marketing. Ik volgde echter wel alle accountancyvakken die nodig waren om te kunnen starten met de postdoctorale accountancy-studie. Ik heb altijd zoveel mogelijk gestudeerd, onder het motto: 'Wat je voor niets kunt krijgen moet je niet kopen!'"

Na voltooiing van zijn doctoraal begint Blok bij Klynveld Kraayenhof & Co. (voorloper van KPMG) in Den Haag en stroomt relatief snel door naar het partnerschap. Tijdens zijn KPMG-tijd voltooit hij ook nog een studie Nederlands recht, vanuit de gedachte dat je met de combinatie economie en rechten heel compleet bent als accountant. "Ik zeg altijd: Economie gaat over het rationele handelen van de mens, rechten gaat over het kader waarbinnen dat handelen plaatsvindt en psychologie gaat over het gedrag en de emoties van de mens. Dat laatste studeer ik nog iedere dag."

Spido

Over zijn tijd als partner valt met gemak een pikant boek te vullen, maar dat valt buiten het bestek van deze rubriek. Dus ter zake: Hoe werd hij directeur bij Spido?

"Ik was lid van de businessclub van het Luxor Theater. Daar was ook de Spido-directie regelmatig aanwezig. Op

een gegeven moment kwamen zij naar mij toe en gaven aan dat ze Spido konden overnemen van de aandeelhouder. Om een lang verhaal kort te maken: Uiteindelijk kocht ik Spido in 2006, voor mijn kinderen. Door mijn partnerschap bij KPMG mocht ik weinig doen met het geld in mijn eigen bv, vanwege alle compliance-beperkingen. Spido viel daar echter buiten. Ik heb zelf één niet-cumulatief preferent aandeel in de familieholding en als de stemmen staken, heb ik de laatste stem. Ik zei overigens ook lange tijd: En anders ook!"

Na zijn pensionering in 2011 begint Blok zich wat meer tegen het bedrijf aan te bemoeien. In die tijd is hij overigens ook zeer druk in de weer als adviseur bij een school in het speciaal onderwijs, waarbij hij vele jaren intensief betrokken zal blijven. "Ik kreeg een onprettig gevoel bij Spido, omdat de directeur mijn komst telkens tegen leek te werken. Er was altijd kasgeld aanwezig en in het hoogseizoen ging er wel twee keer per week een ton naar de bank, maar de kluis werd nooit geteld. Toen ik dat wel een keer deed, was er een tekort van tienduizenden euro's. De werknemers die mij wat vaker begonnen te zien, gaven op een gegeven moment aan dat er dingen gebeurden die niet door de beugel konden. Uiteindelijk is de arbeidsovereenkomst van de directeur ontbonden. Daarover is uitvoerig verslag gedaan in de media. Achteraf gezien had ik trouwens veel beter moeten opletten. Het is eigenlijk best interessant dat zoiets je overkomt met mijn achtergrond. Hoe dan ook, na het ontbinden van de arbeidsovereenkomst was er geen directeur meer. Dat is de reden dat ik zelf neerstreek bij Spido; in 2012, nu alweer twaalf jaar geleden."

‘Ik wil zo lang mogelijk leuke dingen blijven doen.’

Overeenkomsten met de accountancy

“Van de nautische wereld op zich had ik geen kaas gegeten, maar het wende snel. We hebben hier nautisch personeel, horecapersoneel en kantoorpersoneel. Dat is best vergelijkbaar met een accountantskantoor, waar ik ook kantoorvoorzitter ben geweest. En je werkt veel met teams, in verschillende samenstellingen, net als bij controlecliënten. In het hoogseizoen werken hier 120 mensen. Het is leuk dat ik hier goed uit de voeten kan met mijn marketingopleiding. Ik heb hier wel met een heel andere cultuur van doen. Velen zijn getrouwd met het bedrijf. Dat is geweldig om mee te maken. Een kapitein blijft altijd kapitein. De cultuur in een accountantskantoor werd toch in belangrijke mate bepaald door *up-or-out*. Stoot je niet door, dan moet je elders een plek zoeken. Daar kun je als organisatie natuurlijk bij helpen. Dat vond ik altijd wel een mooi aspect, want een van de dingen die ik het leukst vind om te doen, is om mensen te helpen verder te komen, ze in hun kracht te zetten, zich te ontwikkelen. Bij Spido probeer ik dat ook te doen.”

Het accountantsberoep anno nu

“Ik ben van de school die vindt dat ‘audit’ komt van ‘audire’: luisteren. En luisteren is iets heel anders dan het afvinken van lijstjes. Sommige partners kennen alle regeltjes uit hun hoofd, maar dat is zeker geen garantie voor een

goede accountantscontrole. De laatste twee jaar dat ik dossiers moest afsluiten, zat ik op kantoor achter een scherm te vinken. Dat vind ik geen vak. Als ik op de huidige manier zou moeten werken, zou ik nooit meer kiezen voor de accountancy. Ik bespeur bij kennissen uit het bedrijfsleven ook onvrede over de uitoefening van het beroep. Veel werkzaamheden hebben weinig of geen toegevoegde waarde. Het is een keurslijf geworden, waarin een accountant niet meer kan doen wat volgens mij zou moeten.”

Toekomstplannen

“Mijn vrouw denkt daar heel anders over dan ik”, lacht Blok als hem wordt gevraagd naar de toekomstplannen. “Ik wil zo lang mogelijk leuke dingen blijven doen; hier bij Spido, maar bijvoorbeeld ook in samenwerking met liefdadigheidsinstellingen als de Dirk Kuyt Foundation, de Giovanni van Bronckhorst Foundation en het Leontienhuis. Het is heel leuk en waardevol om daarbij betrokken te zijn.”

Spido begon in 1919 als vervoerder tussen haven en ‘op stroom liggende schepen’. Inmiddels richt de rederij zich vooral op (haven)rondvaarten, feesten en liefdadigheids-evenementen. Zelfs uitvaarten zijn mogelijk (weliswaar nog zonder zeemansgraf). ←

**‘De theorieopleiding moet meer worden uitgesmeerd
en geïntegreerd met de praktijk.’**

KRASSE KNARREN

Hoe kijkt een prominente oud-accountant als Bert Tuinsma (71 jaar), die jarenlang ook nauw betrokken was bij de accountantsopleiding, naar de huidige stand van de accountancy? "Ik hoop dat het beroep met de opleiding een positieve draai gaat maken."

TEKST LUC QUADACKERS BEELD CHRISTIAN KEIJERS

‘Accountants leren te weinig kritisch denken’

Vijftig jaar geleden startte geboren en getogen Groninger Bert Tuinsma zijn werkzame bestaan in de accountancy. Hij was tot medio 2012 partner bij EY, waar hij zich voornamelijk bezighield met de wereldwijde controle-aanpak, de implementatie van nieuwe tools en technieken, regelgeving en standaarden. Na zijn pensionering doceerde hij aan diverse accountancy-opleidingen bij Tilburg University, was hij jarenlang examinerend controleleer en voorzitter van de Raad voor de Praktijkopleidingen. Daarnaast was hij druk bezig met certificering van cybersecurity. Op dit moment vult hij zijn tijd met "een beetje timmeren en spijkeren".

Na afronding van zijn studie bedrijfseconomie en informatica aan de Rijksuniversiteit Groningen, begint Tuinsma daar als wetenschappelijk medewerker op het gebied van administratieve organisatie, na eerst te zijn afgewezen bij Klynveld Kraayenhof en Dijker en Doornbos. Het kan verkeren. Hij volgt de postdoctorale RA-opleiding bij collega's uit zijn vakgroep en gaat daarna in 1980 aan de slag bij Moret & Limperg in Groningen.

"Toen ik als registeraccountant begon bij Moret had ik twee linkerhanden, ik had nog geen idee waarover het ging in de praktijk. Er was ook nog geen praktijkopleiding. Die kreeg ik pas *on the job*, na het behalen van mijn RA-titel. Ik kwam

qua werk terecht in een aantrekkelijke verdeling tussen controlecliënten en vaktechniek en dat is eigenlijk altijd zo gebleven. Ik heb nooit meer dan vijftig procent van mijn tijd aan cliënten besteed. Ik ben dus geen traditionele accountant die blij wordt van het bedienen van veel cliënten, maar ik heb zeker met plezier (internationale) controles gedaan."

Controleaanpak en Standaard 315

Tuinsma is nauw betrokken bij de introductie van de Apple Macintosh op kantoor en bij de ontwikkeling van een wereldwijde controleaanpak. Tot dat moment bestond er vooral een landelijke aanpak, die volgens Tuinsma weinig voorstelde. Maar door de samenwerking met Arthur Young werd serieus gewerkt aan een wereldwijde controleaanpak, door Engeland, Nederland, Canada en de Verenigde Staten. Zo staat Tuinsma mede aan de wieg van de eerste Arthur Young-controleaanpak.

"Dat systeem vind je nu eigenlijk terug in Standaard 315 *Risico's op een afwijking van materieel belang identificeren en inschatten en wijzigingen in andere Standaarden*. De grondlegging van de wereldwijde standaarden zit dus ook een beetje in mij. Na de fusie met Ernst & Whinney begon het overigens weer van voren af aan, door hun afwijkende aanpak. In 1990 was ik daarvoor een halfjaar gestationeerd →

KRASSE KNARREN

in Cleveland. Zo is uiteindelijk de geharmoniseerde EY-controleaanpak ontstaan. Vooral de risicoanalyse en de vertaalslag naar de werkzaamheden blijft tot op heden overigens een belangrijk aandachtspunt.”

Waar zit volgens hem de crux? “Wat mij betreft is het probleem met risicoanalyse, plat gezegd, dat de koppeling wordt gemist tussen administratieve organisatie - of bestuurlijke informatieverzorging, zo je wilt - en controleleer. Dat zie je ook duidelijk bij studenten. In Nederland hebben we goede boeken over deze materie, waarin risicoanalyse staat beschreven per branche en per proces. Maar als je controleleer doceert en studenten moeten een risicoanalyse doen op processen, dan neemt niemand die boeken erbij. Dat leidt tot, laten we zeggen, ‘mystieke’ oplossingen. Het denken in termen van *what could go wrong* kom je weinig tegen. Wat er fout kan gaan, staat echter uitstekend beschreven in onze boeken over bestuurlijke informatieverzorging. En die gedachtegang staat nu in Standaard 315.”

Hoe krijg je die gekoppelde denkwijze beter tussen de accountants-oren?

“Een van de oorzaken is dat bestuurlijke informatieverzorging en controleleer los van elkaar worden onderwezen. De praktijkopleiding sluit op dat gebied ook onvoldoende aan op de theoretische opleiding. Daarnaast hebben we een gekunsteld en te ingewikkeld rapportagesysteem voor de praktijkstages. De grote kantoren hebben bovendien een eigen systeem voor de ontwikkeling van assistenten, waardoor de meeste HR-afdelingen niet of nauwelijks betrokken zijn bij de praktijkopleiding. Het loopt daardoor uit elkaar en dat zorgt voor onvrede bij studenten. Zij zien de stage daardoor als een belasting, terwijl het natuurlijk een leerinstrument zou moeten zijn.”

Is daar wat aan te doen?

“Ik heb als voorzitter van de Raad voor de Praktijkopleidingen mijn best gedaan daar wat aan te veranderen. Wat mij betreft moet je de regels aanpassen als die een goede oplossing in de weg staan, maar dat is een moeizame weg gebleken. Ik ben in ieder geval blij dat er nu een geïntegreerd slotexamen bestaat. Er lijkt inmiddels ook wat meer beweging te komen en ik hoop dat het beroep met de opleiding een positieve

draai gaat maken. Studenten willen nu vaak zo snel mogelijk de vakken halen, terwijl ze te weinig begrip krijgen bijgebracht waarom de gedoeerde vakken van belang zijn. En ze krijgen te weinig *professional judgment* en kritisch denken aangeleerd; dat je een professional bent en dingen niet alleen maar doet omdat ze al heel lang op die manier worden gedaan, dat je je niet moet blindstaren op dossiers en je gezond verstand moet blijven gebruiken. De kantoren moeten dat eigenlijk doen, maar er is weinig tijd voor. Ik hoop dat door het CEA-project *Stip aan de horizon* en de herijking van de eindtermen en de praktijkopleiding de zaak ten goede wordt gekeerd. De koppeling tussen theorie en praktijkopleiding, zoals ze nu bij de VU zijn gestart, vind ik overigens al een mooi voorbeeld van een stap in de goede richting. Accountants moeten kritischer worden, de regelgeving neemt toe en de maatschappij wordt steeds complexer. Dat kun je niet meer vatten in de beschikbare opleidings-tijd. De theorieopleiding moet daarom meer worden uitgesmeerd en geïntegreerd met de praktijk. Het zijn van accountant is en blijft een vak, of beter gezegd: een ambacht! Dat vergeet bijna iedereen. Het duurt lang voordat je vakbekwaam bent. Het is echt een professie.”

Vind je dat de professional te weinig ruimte krijgt?

“Een goede professional staat in feite gelijk aan kwaliteit. Een goede controlerend accountant die zorgt voor goede controlekwaliteit is iemand die zijn vak verstaat en kritisch is, die waar nodig het gevecht durft aan te gaan met klanten, door blijft vragen en niet tevreden is met simpele antwoorden. Maar controlekwaliteit is lastig te concretiseren. De AFM kijkt daarvoor vooral naar dossiers. Een dossier zegt echter weinig over controlekwaliteit, het zegt iets over het feit in hoeverre de regels zijn gevolgd. Een dossier kan echter prima in orde zijn, terwijl de klant morgen failliet is. In de discussies van de afgelopen jaren komt dit aspect te weinig aan de orde. Ik heb ook moeite met de *audit quality indicators*. Die zeggen niets over de individuele praktijkbeoefenaar, hooguit over de kwaliteit van de organisatie van het accountantskantoor. Dat staat echter ook al in het transparantieverslag. Politici in de Tweede Kamer vinden controlekwaliteit overigens ook lastig te begrijpen. Maar goed, veel Kamerleden denken bij een accountant sowieso niet heel veel verder dan iemand die bezig is met belastingen en administratie.”

Het klinkt alsof jij vindt dat het kwaliteitsprobleem best meevalt?

“Ik vind inderdaad dat de problemen worden overschat. Hoeveel schandalen zijn er nu geweest in Nederland de afgelopen jaren? Ik kom niet ver. Imtech is denk ik de meest bekende. Maar je kunt in enkele regels opschrijven wat daar fout is gegaan. Het is fout gegaan in de kritische houding

‘Ik heb nooit meer dan vijftig procent van mijn tijd aan cliënten besteed.’

van de accountant richting de raad van commissarissen en de raad van bestuur. Hij heeft te weinig 'op de poot gespeeld'. Het bestuur vond het niet nodig dat de accountant naar Polen ging om te kijken naar het inmiddels veelbesproken pretpark. Daarmee moet je als accountant simpelweg niet akkoord gaan. De accountant heeft dus niet gedaan wat wel moet volgens de standaarden. Dat straalt vervolgens toch negatief af op het hele accountantsberoep. En dan komt er weer meer regelgeving die het allemaal nog lastiger maakt. Dat soort ontwikkelingen leidt volgens mij tot een grote uitstroom uit het beroep. Ik heb in de afgelopen vijf jaar zeker vijftig studenten in de internationale postmasteropleiding in Tilburg gehad. Ongeveer 45 daarvan werken nu in het bedrijfsleven. Waarom gaan die allemaal weg? Ze hebben volgens mij geen zin in de hoge werk- en regeldruk en het eindeloos invullen van formulieren en het afvinken van lijstjes. Voor alle nieuwe regels komen er weer lijsten. Het schiet zijn doel voorbij. Het afwerken van lijstjes is geen garantie dat de boel niet uit de klauwen loopt. Ter vergelijking: Wat is een goede dokter? Als die het protocol volgt en de patiënt sterft, is het dan een goede arts? Of is het beter als de patiënt overleeft, ook al is het protocol misschien niet helemaal gevolgd?"

Wat moet en kan er anders?

"Ik denk dat de wezenlijke taak van de accountant weinig is veranderd. Toch lijken we de ene na de andere kloof te moeten overbruggen. Dat lost weinig op. In de wet staat duidelijk dat we *assurance* verstrekken bij de jaarrekening. Daarop moeten we ons concentreren en proberen dat helder

'Het afwerken van lijstjes is geen garantie dat de boel niet uit de klauwen loopt.'

te communiceren. We moeten het beroep terugbrengen naar waar het voor is bedoeld. Ik ben het roerend eens met Ruud Vergoossen, die in zijn afscheidsrede op Nyenrode stelde dat de wet met name moet gelden voor de wettelijke taken van de accountant. We moeten ons concentreren op de controlerend accountant, op audit en assurance. Het ledenbestand van de NBA bevat maar een paar duizend extern accountants. Je bent extern accountant, of je bent het niet. Die groepen moeten we splitsen. Vergoossen betoogde ook dat er een volledige integratie van de theoretische en de praktijkopleiding moet komen, met specialisatiemogelijkheid. Het recente rapport van de Expertgroep Educatie bevat een goede blauwdruk van hoe het zou moeten gaan. Laten we die ideeën vooral verder om gaan zetten in actie. En de NBA mag best eens wat meer met de vuist op tafel slaan. Ze laten zich naar mijn mening te veel leiden door politiek, AFM en, vaak onwetende, pers. Goede tegenspraak ten opzichte van deze partijen is volgens mij meer dan nodig. Het Nederlandse beroep staat wereldwijd hoog aangeschreven en dan mag het niet zo zijn dat de politiek en de AFM aan de poten blijven zagen." ←

Accountants moeten vaker waarschuwen voor continuïteitsproblemen

Drie van de vier verklaringen van Britse accountants waarschuwden niet dat bedrijven die uiteindelijk omvielen, het risico liepen failliet te gaan.

In het jaar voor het faillissement ontbrak in de controleverklaring vaak een continuïteitswaarschuwing, blijkt uit een rapport van het Audit Reform Lab, een denktank van de Universiteit van Sheffield. Britse accountants moeten een continuïteitswaarschuwing opnemen in hun verklaring, als zij denken dat het risico bestaat dat een bedrijf failliet zal gaan.

Uit het onderzoek, waarin auditrapporten zijn geanalyseerd van de 250 grootste Britse beursgenoteerde bedrijven die tussen 2010 en 2022 failliet gingen, blijkt dat accountants van de big four in hooguit 36 procent van de bedrijven die ze controleerden in het jaar voordat ze failliet gingen, een going-concernwaarschuwing gaven. Accountants van andere dan big four-kantoren waarschuwden zelfs maar in gemiddeld 17 procent van de gevallen voor het instorten van een bedrijf.

Het rapport van de denktank stelt dat de boetes die de Britse toezichthouder *Financial Reporting Council* (FRC) in de afgelopen jaren aan accountants heeft opgelegd, nog niet hoog genoeg zijn om een afschrikkende werking te hebben.

Totale belastingbijdrage Nederlands bedrijfsleven is bijna 300 miljard

Het Nederlandse bedrijfsleven inde en betaalde in 2023 totaal 298 miljard euro aan belastingen, premies en heffingen. Dit geld komt terecht in de schatkist, de sociale fondsen en bij de EU.

Dit blijkt uit een berekening van de totale belastingbijdrage van het bedrijfsleven door PwC, in mei uitgebracht rondom de jaarlijkse Verantwoordingsdag van de Rijksoverheid. Bij de berekening is onderscheid gemaakt tussen betaalde en geïnde belastingen. Volgens PwC geeft het rapport inzicht in de tot nu toe onbekende belastingbijdrage van het bedrijfsleven. Het ondernemingsklimaat in Nederland staat onder druk nu steeds meer bedrijven overwegen hun uitbreidingsinvesteringen buiten Nederland te doen, daarom is debat daarover belangrijk.

Duurzaamheidsbonussen zijn nog vooral voor ‘makkelijke’ prestaties

Bestuurders van bedrijven krijgen duurzaamheidsbonussen nog vooral voor resultaten op het gebied van klimaatverandering en diversiteit in het eigen personeelsbestand.

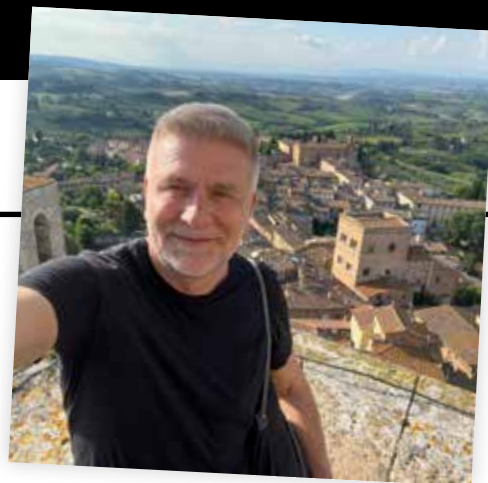
Andere belangrijke duurzaamheidsthema's, zoals circulariteit, biodiversiteit en mensenrechten, worden vaak nog over het hoofd gezien. Dat stelt KPMG op basis van onderzoek naar of en hoe de top 50-bedrijven in Nederland beloningen toekennen voor duurzaamheidsprestaties. Veel bedrijven blijken zulke bonussen uit te keren, maar bij één op de vijf zijn nog geen duurzaamheidsbonussen ingevoerd.

Bij de meerderheid van de Nederlandse topbedrijven maken duurzaamheidsprestaties momenteel maar 20 procent of minder uit van de variabele beloning van bestuurders. Financiële prestaties zijn goed voor 80 procent of meer. Slechts 33 procent van de topbedrijven beloont het management op basis van diversiteitsprestaties. Van de bedrijven die bestuurdersbeloningen koppelen aan duurzaamheidsprestaties, keert 54 procent bestuurdersbeloningen uit op basis van een combinatie van zowel korte- als langetermijndoelen. 29 procent baseert de aan duurzaamheid gerelateerde beloning alleen op kortetermijndoelen van maximaal een jaar. Het rapport laat zien dat er nog veel werk aan de winkel is, aldus KPMG.

Expats

Ervaringen van Nederlandse accountants in den vreemde.
Dit keer: Pieter Freriks, ceo van Caloi in Sao Paulo, Brazilië.

‘Mijn Nederlandse nuchterheid heeft mij geholpen’

“Mijn oorspronkelijke doel was twee jaar in Brazilië te werken bij Coopers & Lybrand. Dat was in 1994. Die eerste twee jaar bevielen zo goed, dat ik er twee jaar aan vastplakte. Toen die termijn was verstreken, vond de wereldwijde fusie plaats tussen Coopers en Price Waterhouse. De Braziliaanse maatschap sloot zich aan bij Arthur Andersen. Qua timing leek het mij geen goed idee om naar Nederland te gaan. Wat de doorslag gaf om te blijven, was het aanbod om partner te worden in Brazilië. De overstap was vakinhoudelijk niet heel groot. Ik deed vooral waarderingen van bedrijven bij overnames. Zeker bij internationale organisaties sluit dat goed aan op wat je leerde in Nederland. De klanten waren vaak multinationals die bedrijven aankochten in Brazilië of Braziliaanse bedrijven die verkocht wilden worden. Ik heb ook voor staatsbedrijven gewerkt. Zo begeleidde ik de privatisering van Telebras, zeg maar de Braziliaanse PTT. De opdracht was de minimumprijs te bepalen voor de veiling van de dertien bedrijven waarin Telebras werd opgesplitst. Wat het extra complex maakte, was dat Telebras achterliep in investeringen maar als monopolist wel een enorm potentieel had. Normaal is er bij een waardering van een bedrijf een redelijk verband tussen de historie en de verwachte resultaten. Hier had je toekomstscenario's die veel hoger waren dan de historische inkomsten. Het kostte een team van tachtig man drie maanden om die dertien bedrijven te waarderen. Daarmee kon de minimumprijs worden bepaald voor de veiling van Telebras.”

Slapeloze nachten

“In Brazilië worden boekhoudregels niet altijd nageleefd. Bij sommige bedrijven is wat ze in de boekhouding vastleggen vooral datgene waarover ze belasting willen betalen. Dat wreekt zich bij een overname. Dan zegt een bedrijf dat wil worden overgenomen: We zijn veel meer waard dan wat er in de boeken staat. Dat maakt een koper kopschuw. Die weet meteen dat er belasting wordt ontdoken. In mijn begintijd kreeg ik als accountant zelfs het verzoek om een audit te doen bij een bedrijf over de niet-geregistreerde verkopen. De klant wilde

weten of ook het niet-officiële gedeelte een juiste weergave van de werkelijkheid gaf.”

“De grootste uitdaging die ik beleefde was een waardering van Petrobras, net na het uitbreken van het zogenaamde *carwash*-schandaal. Het bleek dat directeuren van deze door de staat gecontroleerde oliemaatschappij tientallen miljoenen dollars van bouwmaatschappijen hadden ontvangen. Ik was met kerst 2014 in Australië op vakantie, toen ik door Petrobras werd gebeld. Ze zochten een big four-kantoor om alle raffinaderijen te waarderen. Het was een eis van de PwC-accountant om de audit van 2013 af te ronden. Als er binnen dertien maanden na afloop van het boekjaar geen auditverklaring was, dan werden de door Petrobras uitgegeven obligaties opvraagbaar. Iedere financier kon dan zijn geld opeisen. We hadden maar drie weken om die waardering te doen. De dertien raffinaderijen stonden voor 48 miljard euro op de balans. Omdat Deloitte Brasil geen sectorspecialist had, werkten we samen met ons kantoor uit Houston. Wij kwamen tot de conclusie dat ze maar 16 miljard waard waren. Dat betekende een waardevermindering van 32 miljard. Destijds de grootste *impairment* ooit. Als ik er op terugkijk ben ik vooral trots dat we in drie weken zo'n complexe opdracht uitvoerden. Mijn Nederlandse nuchterheid heeft mij geholpen. De ceo van ons kantoor had er wel slapeloze nachten van.”

Fietsfabriek

“Ik ging in 2021 met pensioen - bij Deloitte Brasil kun je op je 56ste stoppen - maar stil zitten ligt mij niet. Daarom ben ik sinds twee jaar ceo van Caloi, een Braziliaans fietsmerk. We maken 170 duizend fietsen per jaar. De fabriek staat in Manaus, midden in het regenwoud. Die plek is fiscaal aantrekkelijk maar logistiek wel een uitdaging, het ligt 3,5 duizend kilometer van Sao Paulo. Het is een enorm leuke baan. Alles wat ik in mijn carrière deed - van audit, waardering tot restructuring - kan ik gebruiken.”

Een accountant heeft geen baard, wat Ben Affleck betreft

De bekende acteur Ben Affleck kruipt opnieuw in de huid van de autistische accountant Christian Wolff, voor een vervolg op de film *The Accountant* uit 2016. Daarvoor moet de acteur wel zijn baard afscheren.

De actiefilm *The Accountant* leverde producent Warner Bros destijds een behoorlijke omzet op; toen al zo'n 155 miljoen dollar,

waarmee de 44 miljoen dollar aan productiekosten snel waren terugverdiend. Al in 2017 kwamen er daarom berichten over een vervolg op de film over de accountant

met de dubbele agenda, een snipergeweer en een stevig autistisch trekje. Maar pas dit jaar mag hoofdrolspeler Ben Affleck weer aan de bak voor *The Accountant 2*, zo blijkt uit recente berichten.

Baard

Eén van de signalen daarvoor is het gegeven dat Affleck zijn baard heeft afgeschoren. De acteur had al jaren een flinke begroeiing op zijn wat vlezige kin, maar bij accountant Christian Wolff past een gladder profiel, meent Hollywood. Inmiddels wordt Affleck weer zonder baard gesignaleerd. Wanneer het tweede deel van *The Accountant* verschijnt is nog niet duidelijk. Maar wie weet kan accountant Ben Affleck rond de feestdagen dit jaar weer op het witte doek worden bewonderd. Ongetwijfeld vliegen de kogels ons daarbij weer om de oren.

AFM wil meer diepgang bij opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling

De diepgang van opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordelingen (OKB's) laat te wensen over. Dat blijkt uit onderzoek van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) bij 21 accountantsorganisaties, waaronder ook de zes Nederlandse oobkantoren.

Accountantsorganisaties voeren opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordelingen uit, om de kwaliteit van hun wettelijke controles te toetsen. Maar de kwaliteit van die OKB's zelf moet beter en het OKB-beleid is met name bij reguliere vergunninghouders vaak niet op orde, aldus de AFM. Bij een OKB voert een onafhankelijke accountant een objectieve beoordeling uit op de werkzaamheden van de externe accountant. Deze preventieve kwaliteitswaarborg wordt vooral ingezet bij risicovolle controles en is verplicht bij de controle van organisaties van openbaar belang (oob's). Dat gebeurt ongeveer drieduizend keer per jaar, bij gemiddeld 15 procent van alle wettelijke controles.

Onvoldoende

Uit het AFM-onderzoek blijkt dat de OKB als kwaliteitswaarborg nog onvoldoende functioneert. De toezichthouder bekeek in totaal 52 OKB's, waarvan dertig bij reguliere vergunninghouders. Bij liefst 26 van die dertig schoot de diepgang te kort; bij 25 daarvan bood de OKB

onvoldoende waarborg dat de verkregen controle-informatie genoeg was om het oordeel van de externe accountant te onderbouwen. Bij de zes Nederlandse oob-accountantsorganisaties schoten negen van de 22 onderzochte OKB's te kort; in zes gevallen ging het daarbij ook om onvoldoende waarborg bij de verkregen controle-informatie. Met name bij accountantsorganisaties met een reguliere vergunning moet het beleid voor de OKB worden verbeterd, meent de AFM; bij dertien van de vijftien onderzochte partijen is het volgens de toezichthouder nu niet goed. Ook vraagt de AFM bij de reguliere vergunninghouders aandacht voor de deskundigheid en betrokkenheid van de OKB'er. Het merendeel van de oob-kantoren heeft het beleid voor de OKB wel op orde, evenals de deskundigheid daarvan.

Accountantskamer kreeg meer klachten over integriteit

Het aantal bij de Accountantskamer ingediende klachten tegen accountants bedroeg in 2023 134 stuks. Vaker dan voorheen gingen klachten over het niet integer handelen van accountants.

Dat blijkt uit het jaarverslag van de Accountantskamer over 2023. In het verslagjaar werden 24 klachten weer ingetrokken, bijvoorbeeld omdat partijen de zaak hadden geregeld. Aan het eind van 2023 werden 54 klachten ingediend door de NBA, tegen accountants die niet hadden voldaan aan de verplichting om hun PE-portfolio over 2022 in te dienen. Zeven van deze klachten zijn weer ingetrokken, de resterende PE-klachten worden medio 2024 behandeld door de tuchtrechter. In 2023 werden acht klachten wegens niet integer handelen tegen accountants gegrond verklaard, in 2023 waren dat er vijf. Verder werden diverse klachten tegen accountants ingediend over overeengekomen specifieke werkzaamheden (Standaard 4400N). De accountant moet daarbij terminologie vermijden die de indruk wekt dat een assurance-opdracht is uitgevoerd.

Gegrond of niet

De gemiddelde doorlooptijd van tuchtzaken was in 2023 circa zeven maanden. Vorig jaar deed de Accountantskamer in tachtig zaken uitspraak, waarvan er 36 (45 procent) gegrond zijn verklaard. Een afname ten opzichte van 2022, toen bijna 78 procent van de tuchtklachten gegrond werd verklaard. Het aantal zaken waarin hoger beroep werd ingesteld, bleef in 2023 nagenoeg hetzelfde. Een derde van partijen kiest ervoor in hoger beroep te gaan bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb). Bij drie van de achttien uitspraken die het CBb in 2023 deed, werd de uitspraak van de Accountantskamer vernietigd en de klacht alsnog ongegrond verklaard. In twee zaken werd de klacht deels ongegrond verklaard. In de overige zaken werd de uitspraak van de Accountantskamer bekrachtigd.

Bedrijfscultuur belangrijk voor aantrekken medewerkers

Werkgevers zien de eigen bedrijfscultuur als belangrijke factor bij het aantrekken van nieuw talent. 39 procent van de werkgevers denkt dat hun bedrijfscultuur voor nieuwe werknemers reden is om een contract te willen ondertekenen.

De bedrijfscultuur binnen Nederlandse bedrijven krijgt van werknemers een ruime voldoende, namelijk een 7,5. Bedrijfscultuur staat volgens werkgevers, na de functie-werkzaamheden, op de tweede plek van belangrijkste redenen voor mensen om bij een bedrijf te willen werken. Dat de bedrijfscultuur ook een *mismatch* kan zijn tussen werkgevers en werknemers, blijkt uit onderzoek onder ruim duizend werknemers en meer dan driehonderd werkgevers, uitgevoerd door employee benefits-aanbieder Circula. De meeste bedrijven (78 procent) hebben hun bedrijfscultuur gedocumenteerd. Bij bedrijven met meer dan vijftig medewerkers is dat 83 procent. Hoewel kleine bedrijven niet altijd hun bedrijfscultuur hebben vastgelegd, hebben zij op dit vlak een goed imago en wordt vaak gedacht dat de bedrijfscultuur er goed is. Acht van de tien werknemers die bij een bedrijf werken met minder dan vijftig werknemers, zijn (meer dan) tevreden over de huidige cultuur.

Eén op drie zzp'ers heeft maar één opdrachtgever

Een op de drie zzp'ers werkt voor slechts één opdrachtgever. Valt die weg, dan hebben deze zzp'ers dus plots geen inkomen meer.

In de hotel- en B&B-branche werken de meeste (op het eerste oog) schijnzelfstandigen. Zeventig procent van de zzp'ers in de sector 'logiesverstrekking' werkt voor uitsluitend één opdrachtgever. Ook in de detailhandel en telecombranche is dit aandeel met 58 procent erg hoog. Door je als zzp'er te binden aan één opdrachtgever ben je kwetsbaar bij een onverwacht einde van de samenwerking. Met name voor zelfstandigen die weinig hebben om op terug te vallen, is dat onwenselijk.

Uit eerder onderzoek van Boekhouder.nl bleek al dat bijna een kwart van de zzp'ers geen financiële buffer heeft. Nog eens 18 procent kan het hooguit één tot drie maanden volhouden zonder inkomsten. Dat veel zzp'ers maar één opdrachtgever hebben, kan zijn omdat bijna 30 procent van de zelfstandigen deels ook nog in loondienst is. Zij zijn dus parttime zzp'er en hebben minder tijd, maar voelen mogelijk ook minder noodzaak om meer opdrachtgevers te zoeken.

Hoe schat u de omvang van gevolgen in?

Een **ethisch competente accountant** erkent dat opvattingen van anderen bijdragen aan een objectiever beeld. Het **Moreel besluitvormingsmodel voor accountants** geeft inzicht in het proces van besluitvorming en welke factoren hierop van invloed zijn.

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Ga voor meer factoren, voorbeelden en casuïstiek naar
nba.nl/besluitvormingsmodel

Lekker werken

Dingen die de werkdag leuker maken.

Vervoer

Doe maar een Skoda

Even geen elektrische auto? U bent de enige niet, zo blijkt inmiddels. Wie een VW voor de deur wil die geen VW heet, kan terecht bij Skoda. Bijvoorbeeld voor de vernieuwde Kamiq. Met een nieuwe grille en gesplitste LED-koplampen oogt de nieuwe versie van deze 'stads-SUV' (verzin het maar) weer fris. De ook gesplitste achterlichten zijn wel wat curieus. Alle modellen worden geleverd met een 1.0 Greentech turbo-benzine-motor met een vermogen van 85 kW/115 pk. Afgezien van het basismodel zijn alle versies ook leverbaar met een 7-traps automatische DSG-transmissie. Prijzen beginnen bij € 28.490.

skoda.nl

Geluid

Bioscoopervaring

Audiomerk Sonos komt met een eerste eigen koptelefoon, de Sonos Ace, die zowel draadloos via Bluetooth als bekabeld kan werken. Hij ondersteunt actieve ruisonderdrukking en moet volgens de fabrikant kunnen zorgen voor een "thuisbioscoopervaring". Door 'TrueCinema'-technologie kan hij zelfs een surroundsoundsysteem simuleren. De accu van de Ace gaat volgens Sonos tot dertig uur mee en via de meegeleverde USB-C-kabel kan de koptelefoon binnen drie minuten (!) weer bijladen voor drie uur gebruik. De Ace is verkrijgbaar voor 499 euro, in zwart en wit.

sonos.com

Mobiel

Nothing to see here

Het merk Nothing werd in 2021 opgericht door Carl Pei en bracht dit voorjaar als nieuwe smartphone de 2a uit. Het nieuwe model krijgt een andere processor dan de eerste twee telefoons van Nothing, een Dimensity 7200 Pro van MediaTek. Standaard heeft het toestel 8GB werkgeheugen en 128GB opslagruimte, maar er is ook een uitvoering met 12GB geheugen en 256GB opslag. De Phone 2a heeft twee 50-megapixelcamerasensors en een 32-megapixel-selfiecamera. De Nothing Phone 2a draait op Nothing OS 2.5, dat op Android 14 is gebaseerd. De prijs is scherp: vanaf 329 euro.

nl.nothing.tech

Wieger Schoonen (30) werkt bij de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Op vrijdag 24 november 2023 legde hij als accountant de beroepseed af bij de NBA. "Dit was vanaf het begin natuurlijk hét doel en dat is nu behaald."

'EEN BEKRONING OP EEN LANG STUDIETRAJECT'

Wanneer besloot je om accountant te worden?

"Tijdens mijn studieoriëntatie op de middelbare school ging ik met mijn moeder naar een open dag voor de studie accountancy op Nyenrode. Dit maakte mij zo enthousiast, dat ik besloot te gaan solliciteren om direct na mijn vwo-diploma te starten. Zo kwam ik in een sollicitatieprocedure bij EY terecht, maar de recruiter zag al snel dat dit niet het juiste pad was voor mij. Ik had te veel plannen die beter pasten bij een voltijdstudent en zij adviseerde me om dat eerst te doen. Daarvoor ben ik haar nog steeds dankbaar, maar de keuze voor accountancy was gemaakt!"

Hoe is het voor jou om de beroepseed af te leggen?

"Dit was vanaf het begin natuurlijk hét doel en dat is nu behaald. Het uitspreken van de woorden 'Dat beloof ik', voelde als de bekroning op dit lange studietraject."

Waar werk je momenteel en wat maakt het werk leuk om te doen?

"Op het moment van inschrijven werkte ik nog bij KPMG als assistent-manager, maar in januari 2024 ben ik gestart bij de AFM, als toezichthouder op accountantsorganisaties. Bij KPMG kon ik veel organisaties van binnen bekijken, heb ik een hoop kunnen leren en met fantastische mensen kunnen werken. Daarnaast is er voldoende ruimte om je baan vorm te geven, door bijvoorbeeld sturing te geven aan het soort klanten dat je bedient en de interne projecten waarbij je kunt aanhaken. Zelf was ik onderdeel van het innovatieteam van mijn afdeling, waarbij ik innovatieve ideeën van de afdeling in concrete toepassingen kon realiseren. Het gaf energie om hieraan toegevoegde waarde te leveren."

Zijn er thema's waarvoor je je bijzonder interesseert?

"Naast het thema innovatie ben ik geïnteresseerd in de toekomstige ontwikkeling van de accountancysector, aangezien de sector voor tal van uitdagingen staat. Vanuit mijn nieuwe rol zal ik deze ontwikkelingen nauw blijven volgen en hieraan waar mogelijk een positieve bijdrage leveren."

Wat zie je jezelf over tien jaar doen?

"Ik verwacht nog steeds in de accountancysector te werken. Ik heb enorm veel zin in mijn nieuwe rol als toezichthouder, om vanuit die functie mijn steentje bij te dragen aan de sector. Wie weet wat de toekomst verder brengt!" ←

De NBA nam weer bij heel wat nieuwe collega's de beroepseed af.

Op 1 februari 2024 legden 2 geslaagden de eed af:

Rolf Arts en Hanane Makrani.

Op 1 maart 2024 legden 24 geslaagden de eed af:

Marjon Alberts, Arjen Bennink, Meike Burgler, Fabian van Dijk, Tanco van Geelen, Vivian de Gilde, Simone Goijaerts, Daphne Goris, Yafet Josef, Olga Kalmykova, Laura Knuppe, Kim Kuijf, Sander van der Neut, Remko Nijhoff, Volodymyr Oliynyk, Kevin Onink, Hanja van Opijnen-Zuidijk, Surish Sardjoe, Niek Segeren, Danique Sijm, Jan Willem Smit, Reimer Stoeten, Nick Venhuizen en Steven Zwerver.

Op 2 maart 2024 legde 1 geslaagde de eed af:

Bo de Hoog.

Op 8 maart 2024 legden 21 geslaagden de eed af:

Koenraad Alberts, Rewan Ashgaj, Jorrit Bastings, Rick Been, Danny Chedi, Jordi Conijn, Deny van der Graaf, Ghizlan de Jonge-Nafid, Berlize der Meer, Jonathan van der Mel, Mohammed M'Ghari, Sybren Riedstra, Cristian Rojas Garcia, Johan Samsom, Theo Schaars, Nick Sijmons, John-Nun Tang, Bart Teurlings, Rhandy Tijssen, Kevin Walsh en Marttijn Willems.

Op 15 maart 2024 legden 23 geslaagden de eed af:

Lisa van den Burg-Vierhuizen, Christian d'Hooghe, Erwin Damhuis, Guido van Gerwen, Merel van Gurp, Yanneke Hendriks, Marco Janszen, Bryan Jhagjhoor Singh, Lieke Kanters, Geralt van Koten, Tom van der Krabben, Erik van Marle, Diana van de Mheen, Joost Pelt, Jos Postma, Daan Ronken, Olivier van Schie, Onno Vogelsang, Jeroen van der Voort, Emiel Wallaard, Henriëtte Warning, Brenda Wellerdieck en Mike Zeegers.

Op 22 maart 2024 legden 23 geslaagden de eed af:

Tom van Achteren, Lindy van Berlo, Kim van der Bilt, Tsjoard Brinksma, Julie Cremers, Jens Eck, Marjolein van de Gaar, Hajar Hmani, Floris de Jong, Niels Kraan, Gwennefevre Lai, Sietse Loeve, Tomas Meiboom, Tim Meijer, Lynn Meuris,

Michel Pater, Wim van Pelt, Xavier van der San, Patrick Steskens, Ivana van Uden, Lianne Velthuis, Thijs Verhoeven en Stefan Wouter.

Op 5 april 2024 legden 25 geslaagden de eed af:

Tolga Aydoğan, Kelvin van Barneveld, Anke van Dijk, Bart van Dorp, Eline Duis-Fleuren, Sovana van Engelen, Erwin Greve, Ruben Hanson, Nynke Harkema, Miranda de Koning, Denise Kroon, Terry van Leeuwen, Larissa Makken, Mike Raaijmakers, Annemiek Schoneveld, Daan Tjepkema, Stefan van der Tol, Bas Vermeulen, Thomas Versluis, Amanda Voskamp, Melvin de Vreede, Xanne Weijers, Henriëtte Werkman-Smit, Runjing Zhang en Michiel van Zwieten.

Op 12 april 2024 legden 24 geslaagden de eed af:

Fatima Azzofri, Hanna van den Berg, Koen den Bieman, Mahmoud Diouri, Recep Dünar, Eelco van Es, Bart van Gemert, Marc van Hees, Kirstin Hoogerland, Stefan Klaaijsen, Maico Koskamp, Evelien Lambalk, Linsey Mast, Cindy Nguyen, Jordi Nieuwland, Jos van Olst, Linda Raijmakers, Roxanna Sewdajal, Sjoerd van Staaldune, Kim Stemkens, Ruud Visser, Sander Weijnen, Martijn Weinberg en Bowie van Woensel.

Op 18 april 2024 legden 2 geslaagden de eed af:

Jorge Ledesma Castillo en Ekaterina Zaharinova.

Op 19 april 2024 legden 23 geslaagden de eed af:

Çağrı Belgücan, Efi Blokker, Jellie Bouwstra, Joukje Dijkstra, Bjorn van Erp, Hana Fejzović, Esther van der Giessen, Andy Huynh, Han IJzerman, Sander de Jong, Bryan Jurcka, Eva King, Robert van 't Land, Rik Leusink, Sergio Lieveld, Max Lomans, Annelot van Meurs, Sophie Padmos, Juul Schilders, Crystal Tang, Frank Tuinder, Emy Vosters en Bas Wielens.

Op 26 april 2024 legden 25 geslaagden de eed af:

Wijeh Arora, Carlijn Beks, Maxim Beune, Nick Cabri, Kalliopi Chatzileftheriadou, Martijn van Dam, Patrick Dekker, Marjon Dieterman, Arno Donkersloot, Isabel Eising, Ozzie Gommers, Emma de Groot, Sanne ten Have, Allard Hibma, Mathijs van Hooff, Wilbert Knubben, Sabrina Lachminarainsingh, Carlijn van Lierop, Terence Meijer, Pleun Stevens, Sylvie Timmermans, Mitz in 't Veld, Mathijs Vermijs, Annabelle Verweij en Roan van de Wege.

Op 29 april 2024 legde 1 geslaagde de eed af:

Floris Paasman.

In samenwerking met de VU bouwden enkele jonge accountants een opleiding die ze zelf graag zouden volgen. Dit voorjaar leverde de *nest accountants academie* een tweede lichterling deelnemers af. Nest-bestuurder Hakan Koçak over het initiatief. "We willen echt een blijvend netwerk worden."

TEKST LUC QUADACKERS BEELD MICHEL TER WOLBEEK

‘Als je een beter mens wordt, word je vanzelf een betere professional’

De teller staat inmiddels op 48 enthousiaste *nesters*. Ook stakeholders zijn positief, zeker in de woelige tijden rondom de reguliere accountantsopleiding. Hakan Koçak (senior manager Digital Trust bij PwC) is een van de *founding fathers* van *nest*, naast Arif Dursun en *founding mother* Wendy Groot. Als oprichters van de BusySeasonTalks (BST) zijn zij geen onbekenden in de Nederlandse accountantsscene. "We hadden tijdens de pandemie al snel enkele honderden deelnemers per BST-aflevering", aldus Koçak. "Iedere dinsdagavond twee uur lang praten

met accountants en interessante gasten vanuit allerlei vakgebieden en invalshoeken, steeds met de accountantscontrole als rode draad. We merkten dat het leerzaam en inspirerend is om in gesprek te gaan met mensen van buiten de eigen organisatie."

De wieg van *nest*

Dat smaakte naar meer voor de BST-oprichters. Ze misten zelf essentiële zaken in het opleiden van aankomende leidinggevenden in de accountancy en filosofeerden daarover samen regelmatig verder, ook in hun vrije tijd, legt Koçak uit. "Universiteiten

richten zich vooral op het ontwikkelen van goede vakinhoudelijke accountants en minder op *soft skills*. Wij zijn nagegaan waarin wij ons zelf verder zouden willen ontwikkelen en we besloten een opleiding te bouwen die we zelf graag zouden willen volgen. De gewenste ingrediënten hebben we geformuleerd als drie pijlers, die ook de basis vormen van *nest*: maatschappelijke focus, ondernemerschap en persoonlijk en publiek leiderschap. Die elementen worden naar onze mening onvoldoende geïntegreerd aangeboden aan accountants vanaf managersniveau."

nest
accountants academie

Hakan Koçak.

De grotere kantoren hebben zelf ook uitgebreide opleidings- en leiderschapsprogramma's, waarin veel wordt geïnvesteerd, erkent hij. "We zien echter dat die programma's zich vooral richten op persoonlijk leiderschap. Wij starten *outside in* met maatschappelijke ontwikkelingen en bieden onze deelnemers een veilige, kantooroverstijgende omgeving, waarin ze hun visie kunnen ontwikkelen. Hiermee investeren we bewust vroegtijdig in bestuurlijke competenties, die snel relevant worden als een accountant verantwoordelijkheden krijgt buiten de eigen opdrachtteams."

Waarde toevoegen

Het is belangrijk voor accountants om te weten wat er gebeurt in de maatschappij, benadrukt Koçak. "Welke actuele kwesties spelen er? En hoe moet je je daartoe verhouden als accountant? Maar ook: Hoe toon je ondernemerschap? Want je moet uiteindelijk eigenaarschap ontwikkelen als professional en goed nadenken over hoe jij waarde kunt toevoegen. Daarnaast zijn het beroep en de kantoren aan continue verandering onderhevig, maar accountants zijn geen change-managers. Hoe krijg je accountants zo ver om gedragsver- →

“Mijn key takeaway: neem vaker tijd om stil te staan bij ontwikkelingen in brede zin en stap uit je bubbel!”

(Anna Fliers, BDO, tweede lichting)

SAMENWERKING MET VRIJE UNIVERSITEIT

Tijdens de pitch-fase van het programma, onder andere bij tien grote accountantskantoren, AFM, NBA en de Auditdienst Rijk - die allemaal enthousiast waren - kregen de nest-oprichters het advies om een partner te zoeken.

Aangezien de oprichters alle drie hun RA-opleiding volgden aan de Vrije Universiteit, lag het voor de hand om daar aan te kloppen. Peter Eimers (directeur accountantsopleiding) vond hun idee meteen veelbelovend. "Ook het curatorium van onze opleiding was positief. Je moet als accountant goed nadenken over wie je bent en waar je voor staat. Anders kom je op een gegeven moment sowieso niet meer verder binnen een accountantskantoor. Het goede van nest is dat de opleiding niet op kantoorniveau plaatsvindt. Bij nest kun je in een andere omgeving meer afstand nemen en zaken beter laten bezinken. Wij helpen nest voor een goede inbedding van kwalitatief goed onderwijs, door het inzetten van experts uit onze universiteit. Het is een succesvolle co-creatie."

andering te realiseren? Het is ook belangrijk om goed te weten wie je eigenlijk bent als professional, wat je drijfveren zijn en hoe je je gedraagt in allerlei omstandigheden. Dat zijn allemaal aspecten die niet aan bod komen in de accountantsopleiding en die al gauw ondersneeuwen in de waan van de dag."

Lekker eten

De gedachte achter nest was en is om een kleine groep managers en senior managers, afkomstig vanuit het hele accountantsveld, tien keer een werkdag weg te halen uit hun kantoorbubbel. "Tijdens deze dagen worden ze meegenomen in de wereld van niet-accountants. Daarbij kun je denken aan economen en biologen, maar bijvoorbeeld ook aan experts met een achtergrond als trendwatcher of in het theater. Hoe kijken zij naar de wereld? En hoe kijken zij vanuit die invalshoek naar de accountantscontrole?", aldus Koçak. "Daarmee gaan we intensief en interactief aan de slag. Het grootste deel van de opleiding richt zich op wat er speelt in de buitenwereld en wij halen dus inzichten van buiten naar binnen. Het zijn zaken waarover accountants meestal nog weinig hebben nagedacht, of waar ze nu – door hun ruimere ervaring – misschien meer mee kunnen en moeten dan op jongere leeftijd. Wij zorgen voor een afwisselende omgeving op mooie locaties, met – heel belangrijk!

– lekker eten. Als je lekker eet, ben je gewoon gezellig. En in een inspirerende omgeving met een goedgevulde maag, neem je ook makkelijker kennis op en zet je extra stappen om actief deel te nemen. Deelnemers voelen zich bij ons ook vrijer om zich uit te spreken, omdat ze niet in hun reguliere omgeving zitten en we met elkaar afspreken om vertrouwelijk om te gaan met de gesprekken."

De nest-opleiding probeert aan te sluiten op hoge maatschappelijke verwachtingen van de accountant die op dit moment leven, benadrukt Koçak. "Dat is helemaal waar en blijkt uit onze slogan 'uitgesproken en maatschappelijk betrokken'. Een accoun-

tant moet een mening hebben, bijvoorbeeld over hoe een accountant moet omgaan met ondernemingen die hebben te maken met oorlog of over wat de accountantsrol is tijdens een pandemie. Dat is de basisgedachte. Een accountant is er uiteindelijk voor de maatschappij en dan moet je daar ook dicht bovenop zitten. Als we erin slagen om toekomstige leiders te voeden met bijzondere inzichten en zo een vruchtbare bodem creëren om toegevoegde waarde te leveren, dan worden ze ook betere leiders. Leiders komen ook wel vanzelf bovendrijven, maar ontwikkelen vaak pas hun *outside-in*-blik als ze bestuurder worden. Wij willen dat in een eerder stadium stimuleren. Dat is het hart van nest."

Goede discussie voeren

Je zou willen dat deze materie al meer in de reguliere accountantsopleiding zit, maar het is al lastig genoeg om in vijf jaar tijd inhoudelijk goed geschoolde accountants op te leiden, stelt Koçak. "Het is dus niet onlogisch dat de focus daarbij ligt op vaktechniek. Bovendien is onze opleiding relevanter voor accountants die wat verder zijn gevorderd in hun carrière. Dat sluit ook goed aan op het denken in termen van een leven lang leren."

NESTERS EN NESTORS

Nest sloot de opleiding van de tweede lichting medio april jl. af met een bijeenkomst voor 'nesters en nestors' aan de VU in Amsterdam.

Na de opening door de initiatiefnemers en een paneldiscussie voor en door nestdeelnemers, ging keynote spreker en 'balkunstenaar' Soufiane Touzani in op de betekenis van autonomie, leiderschap en ondernemerschap. "Getallen hebben alleen waarde als je er iets goeds mee kunt doen", stelde de eigenaar van het YouTube-kanaal Touzani TV, die inmiddels een flinke eigen productiemaatschappij heeft en als ambassadeur van de Johan Cruyff Foundation bijdraagt aan het door heel Nederland uitrollen van het FC Straat-initiatief.

Een klant verwacht niet alleen een oordeel over de betrouwbaarheid van (financiële) informatie, maar ook dat hun accountant een goede discussie kan voeren over wat er speelt in de maatschappij en wat de risico's zijn die mogelijk de organisatie en de verantwoording raken, meent hij. "De afgelopen jaren waren kantoren vooral gericht op kwaliteit, compliance en dossiervorming, waardoor de nieuwe generatie accountants noodgedwongen minder aandacht had voor communicatie, ondernemerschap en maatschappij. Je kunt echter een betere accountant zijn als je weet wat er speelt in de maatschappij en wat de effecten daarvan zijn. Als je richting director doorgroeit, moet je bovendien gaan nadenken over wat je eigenlijk wilt, wat voor soort accountant je wilt zijn. Dat hangt samen met je drijfveren, waarin je goed bent en wat je interessant vindt. Met nest willen wij voldoende informatie bieden om hierin weloverwogen keuzes te maken. Deelnemers denken door nest hopelijk ook beter na over wat ze niet willen. Helaas leven we in een tijd waarin veel accountants vertrekken uit de accountancy. Het is natuurlijk goed om wat anders te gaan doen, als het werk niet bij je past. Volgens ons hangt de keuze om het beroep te verlaten echter vaak samen met een tij-

delijke dip. Als men tijdens zo'n periode een goed aanbod krijgt, dan zijn dat wezenlijke ingrediënten om te vertrekken. Zo verliezen we te veel talent. Dat is onnodig. Het is een van onze doelen om elkaar werkzaam te houden in de accountantssector. Ook daarvoor zijn de gesprekken in een veilige en diverse omgeving nuttig."

Toekomst

"We gaan nu naar het derde jaar en we krijgen veel verzoeken van mensen die ook willen meedoen", geeft Koçak aan. "De kantoren waar nesters werkzaam zijn, geven aan dat ze enthousiaste reacties zien, dat deelnemers nieuwe initiatieven in gang zetten en duidelijke carrièerekeuzes maken binnen hun organisatie. Het reflecteren tijdens de nest-opleiding heeft dus blijkbaar resultaat. De leergang klopt nu voor het grootste deel. We willen echter ook iets doen met de hele groep, met de oud-deelnemers en

huidige deelnemers samen. Daarvoor gaan we jaarlijks themagerichte terugkomdagen organiseren. Zo willen we van nest meer maken dan alleen een opleiding. We willen echt een blijvend netwerk worden."

Op de vraag wat hem drijft om dit te doen, antwoordt Koçak. "Ik wil graag mensen helpen om goede keuzes te maken en zichzelf te profileren. En ik hou ervan om op een creatieve manier iets te bouwen. Als ik andere mensen daarmee kan helpen, dan slaap ik daar goed van. Het is heel speciaal dat we van organisaties het vertrouwen krijgen om talenten uit de accountancy verder op te leiden. Zo kan ik bijdragen aan het geluk van anderen. Ik wil graag een familiegevoel creëren, ook met nest. Dat is eigenlijk het belangrijkste, ook voor mijn medebestuurders. We hopen dat je met de opleiding een beter mens kunt worden en dan word je vanzelf een betere professional." ←

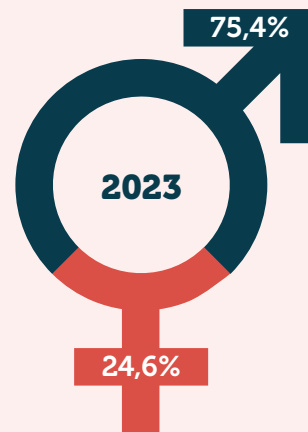
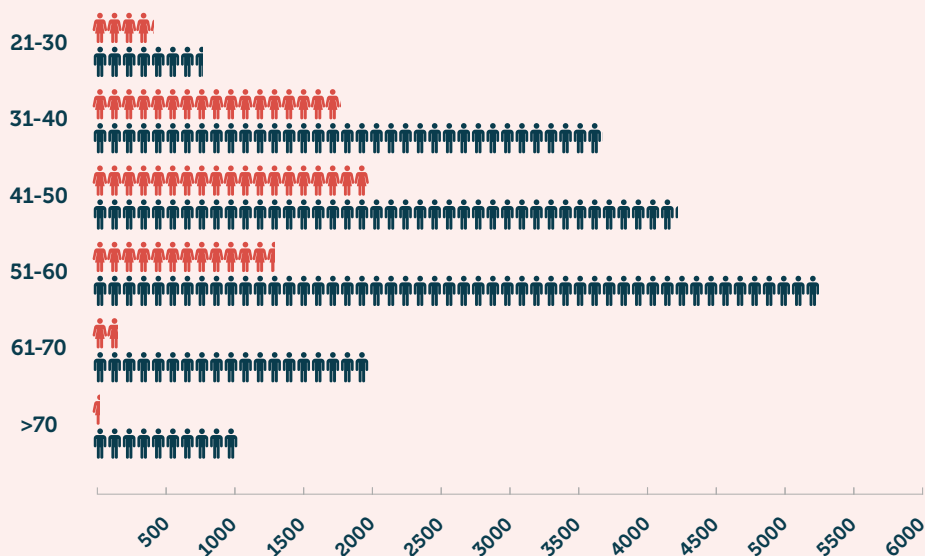
"Ik heb mezelf beter leren kennen en ben concreet dingen gaan veranderen. Zonder deze confrontatie met mezelf had mijn zoektocht veel langer geduurd."

(Michelle Kroon-Bakker, Auditdienst Rijk, eerste lichting)

BECIJFERD: JAARRAPPORT NBA

In het Jaarrapport 2023 rapporteert het bestuur van de NBA over de kernthema's en kernactiviteiten die in 2023 centraal stonden. Het Jaarrapport is toegelicht tijdens de ledenvergadering van de NBA in juni 2024 en beschikbaar via nba.nl.

Aantal leden per leeftijdscategorie

Ledenaantal

Begroting en resultaat

Overzicht resultaat
per kernactiviteit

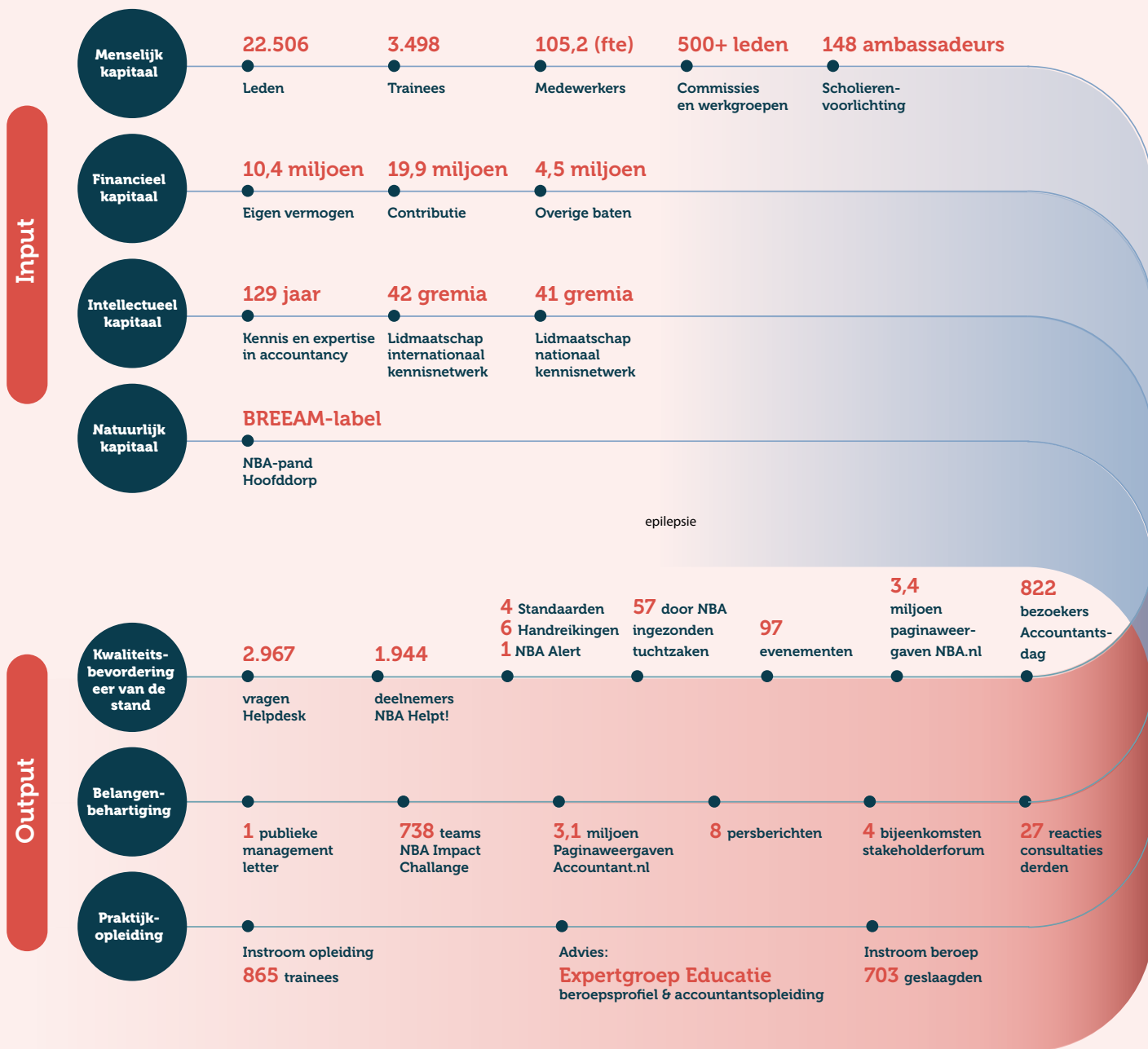
- E1 Totaal kernactiviteiten
- E2 Totaal NBA-organisatie
- E3 Contributies
- Externe bijdragen
- Resultaat

Alle bedragen in euro's, x 1000. Het totaalresultaat voor de NBA over 2023 komt uit op een verlies van 703. Dat is 678 positiever dan vorig jaar en 1.181 positiever ten opzichte van de begroting.

Waardecreatiemodel

In het waardecreatiemodel is weergegeven hoe de beschikbare middelen worden ingezet om toegevoegde waarde te creëren; voor leden, kantoren en stakeholders.

SYBREN CHRISTIANS, ALGEMEEN DIRECTEUR FISCOUNT,
EN ROLF VAN DER STEEG, OPERATIONEEL DIRECTEUR FISCOUNT

“BINNEN EEN WEEK HEB JE EEN ZELFSTANDIG ACCOUNTANTSKANTOOR”

Als gevolg van de grote consolidatieslag in de sector is er een groeiende behoefte onder accountants en adviseurs om op eigen benen te gaan staan. Door steeds groter wordende kantoren gaat het keurslijf waarin zij zitten steeds meer knellen. “Accountants en adviseurs zijn op zoek naar vrijheid om hun ambachtelijke beroep uit te kunnen blijven oefenen”, vertellen Sybren Christians en Rolf van der Steeg, directeuren van Fiscount.

Die vrijheid verdwijnt steeds meer bij groter wordende kantoren. Van der Steeg: “Bij die kantoren krijgen accountants en adviseurs te maken met steeds meer procedures. Dat maakt het werk niet aantrekkelijker. Dossiers worden ook steeds dikker omdat alles op grond van interne regels minutieus moet worden verantwoord. Dat is de voornaamste reden waarom ik hen hoor zeggen: ‘ik ben er klaar mee. Ik wil de klant bedienen en niet alleen maar

formulieren invullen.’ En dus beginnen ze voor zichzelf.”

VERTROUWDE ADVISEURSROL

Wie voor zichzelf wil beginnen, begint net als alle andere ondernemers met de inschrijving bij de Kamer van Koophandel. Van der Steeg: “Daarbij stel je jezelf de vraag: wat voor kantoor wil ik? Eigenlijk wil iedereen de vertrouwde adviseur zijn voor een klant. Daar ben je in mijn

ogen ook de aangewezen persoon voor. Maar wie worden vervolgens je klanten? Waar ben jij goed in en wat voor type klanten krijg je energie van? Kun je een paar klanten meenemen vanuit het kantoor waar je werkt of begin je van scratch af aan? In het laatste geval zien we vaak dat er tijdelijk twee of drie dagen per week interim werk wordt gedaan om vanuit die basis verder te bouwen.”

Een belangrijke keuze bij de start is dus de positionering van je kantoor. “Vervolgens moet je dat naar buiten toe uitstralen en daarvoor is de kantoorwebsite bij uitstek geschikt. Daarmee ga je jezelf op een bepaalde manier positioneren in de markt. Dat iedereen snel ziet wat je doet en dat je de garantie biedt dat je hoogwaardige dienstverlening kunt verlenen. In de breedste zin van het woord. Want tegenwoordig stellen ondernemers allerlei vragen aan hun accountant. Het reikt veel verder dan de jaarrekening. Vragen over duurzaamheid en het inrichten van processen krijgen zij ook op hun bordje.”

Rolf van der Steeg

BREED NETWERK

De antwoorden op die vragen heeft de adviseur niet altijd paraat. Christians: "Als je bij een groot kantoor werkt, stap je naar een collega toe die het wel weet. Die collega heb je niet als je een zelfstandig kantoor hebt, maar daar komen wij in beeld. Wij bieden de zelfstandige accountant en adviseur een breed netwerk waarop hij of zij kan terugvallen. Op die manier kun je de vertrouwde adviseursrol oppakken, wat er ook speelt."

GEEN GROTE IT-INVESTERINGEN

Christians benadrukt dat het een ideaal moment is om als zelfstandig accountant of adviseur aan de slag te gaan. "Er is veel vraag naar beide diensten. Daarom is het niet zo moeilijk om commercieel gezien een succes te worden. Eigenlijk is het nog nooit zo makkelijk geweest om aan werk te komen. Natuurlijk moet je investeren in IT, maar de huidige softwareleveranciers hebben een slag gemaakt richting flexibele abonnementen. Je betaalt hiermee vaak per gebruiker. Als je onderneming groeit, ga je ook meer betalen.

Sybren Christians

Maar je hoeft aan de voorkant geen grote investeringen te doen."

PERSOONLIJK GESPREK

Met de menselijke maat kan de zelfstandig accountant en adviseur zich onderscheiden ten opzichte van een groot kantoor, stelt Van der Steeg. "Accountancy is uiteindelijk een vak van vertrouwen. Over en weer is er tussen de accountant en zijn klant vertrouwen. Dat gaat over de financiële cijfers en over de bedrijfskundige propositie van de onderneming. Dat is mensenwerk. Het persoonlijke gesprek vindt de klant ontzettend waardevol. Hij of zij wil niet gezien worden als een nummer. De klant heeft de behoefte dat de accountant optreedt als een klankbord of een sparringpartner. Die behoefte kun je als accountant of adviseur perfect invullen. Dat betekent dat je soms ook uit je comfortzone moet stappen. Dat je onderwerpen bespreekt waar je geen specialist in bent, maar dat hoeft je ook niet te zijn. Je vult een klankbordfunctie en je steekt rode vlaggen in de lucht op het moment dat je denkt dat het niet goed gaat. Vervolgens

kun je een specialist inschakelen die op de inhoud de diepte in gaat. Als accountant en adviseur wordt niet van je verwacht dat je altijd alles maar weet. Maar je moet hem of haar wel verder kunnen helpen."

ONTSNAPPEN AAN DE REGELDRUK

Ontsnappen aan de enorme regeldruk is volgens Van der Steeg dé reden voor accountants en adviseurs om voor zichzelf te beginnen. "Die regeldruk wordt grotendeels veroorzaakt door grote schandalen die eigenlijk niets met een mkb-accountant te maken hebben. Maar zij ervaren er wel hinder van. Uiteindelijk willen zij gewoon hun klant bedienen. Immers, daarom ben je accountant of adviseur geworden. Doordat je steeds meer verantwoording af moet leggen, bij alles wat je doet, gaat het werkplezier er vanzelf af. Terwijl het eigenlijk niet nodig is. Een paar rotte appels zorgen voor hinder voor de hele sector. Als Fiscourt willen wij het mogelijk maken dat je als zelfstandig accountant of adviseur snel aan de slag kan. Accountants en adviseurs zijn in de kern namelijk vrije beroepen. Zelfstandig ondernemerschap zit dus in hun DNA. Wij vinden het belangrijk dat drempels bij hen worden weggenomen, zodat ze het werk kunnen doen waarin ze goed zijn, namelijk hun klanten helpen. Natuurlijk moet je voldoen aan wet- en regelgeving. Daarom helpen wij onze kantoren met praktische modellen en trainingen voor bijvoorbeeld de WWFT-compliance of werkprogramma's en kwaliteitssystemen voor een accountantskantoor."

Wie denkt dat een zelfstandig kantoor beginnen een eeuwigheid duurt, heeft het mis, stelt Van der Steeg tot slot. "Als je weet wat je wilt kun je binnen een week aan de slag zijn als zelfstandig accountants- of advieskantoor. Dat is geen probleem."

BRONNEN

A little bit of history

Geschiedenis is het leukste vak, met voorsprong zelfs. Even de mensen afdoen die van mening zijn dat het 'allemaal al gebeurd is dus wat hebben we er aan?'. Welnu, daar stellen we netjes tegenover dat "diegenen die de geschiedenis niet kennen, gedoemd zijn dezelfde fouten te blijven maken".

Dus in deze heuse geschiedenis-special nemen we als eerste een kijkje bij het nieuwe boek van Jacob Soll. Deze auteur heeft enkele jaren geleden al een zeer interessant boek geschreven over de geschiedenis van boekhouden en accounting *The Reckoning* (zie Accountant Q1 2016) en behandelt in dit nieuwste boek de geschiedenis van het 'vrijemarktidee'. En het is geen principieel verhaal of het per definitie goed is of slecht. Zeker niet. Soll duikt de geschiedenis in om de verschillende principes die in verschillende tijden ten grondslag lagen aan de dominante visie over functioneren van een vrije markt te behandelen.

Hij begint bij de Romeinse redenaar, schrijver en politicus Cicero. Verder komen onder andere grote namen als Machiavelli, Adam Smith en John Stuart Mill langs. Tevens een interessant hoofdstuk over *Freedom and wealth in the Dutch Republic*. Hierin de nodige aandacht voor de zeventiende eeuwse Republiek der Nederlanden. Soll behandelt onder andere Simon Stevin, Hugo de Groot en het boek van politicus en schrijver Pieter de la Court uit 1662 *The True Interest and Political Maxims of the Republic of Holland*. De la Court beschreef hierin de voordelen van vrije handel, koppelde dit aan politieke en religieuze vrijheid en was ook fel anti-monarchistisch. *Freedom en wealth* liggen in de visie van De la Court direct in elkaars verlengde. Waarbij de vrijheid in de zeventiende eeuw vooral een vrijheid van monarchistische of anderszins absolute heersers was. En wat is uiteindelijk de moraal van het verhaal in Solls boek? Daar is hij eigenlijk vrij duidelijk in: In een goed functionerende vrijemarkteconomie heeft de staat een sterk regulerende en sturende rol. Ja inderdaad, dat leest u goed. Dit principe is echter in de achttiende eeuw losgelaten, waarna de pure 'vrijemarktideologie' de boventoon ging voeren. Aan het einde van zijn boek komt Soll weer terug bij Cicero. Deze hield tweeduizend jaar geleden al een sterk pleidooi voor inperking van de macht van puur op winst gerichte handelaren. Een stabiele markteconomie en goed functionerend openbaar bestuur gaan hand in hand en idealiter worden beide aangestuurd door aristocratische landeigenaren die in harmonie met de natuur leven, niet enkel op winst zijn gericht maar een vorm van ethisch rentmeesterschap hooghouden.

Dit alles klinkt misschien een beetje idealistisch maar Soll weet met zijn aantrekkelijke en toegankelijke schrijfstijl zijn visie netjes neer te zetten. En bedenk hierbij ook dat de voorstanders van de pure vrije markt ook een vorm van ideaal wensdenken hanteerden in de afgelopen decennia. In elk geval biedt Soll met zijn boek genoeg *food for thought*.

Het tweede boek beschrijft de geschiedenis van het accountantsberoep in de USA tot 1896. Opvallend genoeg is dit boek geschreven door Spaanse auteurs. En ja - tot 1896 - dus het is nog geen complete geschiedenis, we missen nog heel wat.

In elk geval duiken Gironella en Barcons echt helemaal terug tot het begin; namelijk Schotland en daarna Engeland waar vandaan midden negentiende eeuw de eerste 'auditors' naar Amerika werden gestuurd om de belangen van Engelse bedrijven en investeerders te auditen. De auteurs beschrijven de ontwikkelingen tot 1896; toen werd in de staat New York het vak van certified public accountant (CPA) geregeld. Deze codificatie beschouwen de auteurs volkomen terecht als een belangrijke mijlpaal. Daar stopt deze geschiedenisles. Overigens een erg interessante les. Het laat duidelijk zien dat de vraag naar public accounting samenhangt met niet enkel economische factoren, maar ook sociale, culturele en maatschappelijke ontwikkelingen. Bepaalde vormen van welvaartsgroei, groeiend eigendom van een middenklasse inclusief investerings- en beleggingsmogelijkheden waren belangrijke motivatoren voor de vraag naar een onafhankelijke audit. Naast deze meer overkoepelende overwegingen is het boek ook een gedetailleerde studie van data waarop *charters* werden getekend, opleidingsvereisten voor accountants werden opgezet etc. En dit alles in slechts 160 pagina's. De auteurs zijn naar eigen zeggen bezig met het vervolg na 1896, dus wellicht dat er nog een hele serie volgt.

En tot slot nog even kort boek nummer 3 van Camfferman en Quadackers. Dit kreeg al enige aandacht in Accountant door middel van een interview met Camfferman (zie Accountant 4 uit 2023). *Blijvend zoeken naar balans* bevat een degelijke beschrijving van de ontwikkelingen in het Nederlandse beroep tussen 1960 en 1995. Dus ook hier geldt dat de geschiedenisles nog niet gereed is. In elk geval is een belangrijk thema in deze periode de wettelijke regeling van het accountantsberoep en tevens - waar accountants gedurende lange tijd hun werk min of meer ver verwijderd van het publieke oog verrichtten - komt ook in deze periode de openbare kritiek op gang. En dit laatste zette zich na 1995 natuurlijk nog sterker door.

Jacob Soll: Free market - the history of an idea, Basic Books 2022, ISBN 9780465049707

Emilio Gironella Masgrau en María del Carmen Barcons Vilardell: The auditing of the accounts in the United States - from its origin to its first regulation in 1896

ICAC 2023, Online edition, NIPO 095230047

Kees Camfferman en Luc Quadackers: Blijvend zoeken naar balans - het Nederlandse accountantsberoep 1960-1995, VU University Press 2023, EAN 9789086598946

Leuker kunnen we het niet maken

Een boekje over belastingen, hè jakkes. Mooi niet. In jip-en-janneketaal een boekje over dit fijne onderwerp is eigenlijk wel reuze handig. Fiscalist Swaving Dijkstra is het in elk geval goed gelukt om veel voorkomende vragen te behandelen.

Brievenbusmaatschappijen, wat is nu precies 'bijtelling', belasting betalen over spaargeld, erfbelasting en de koning (hij niet, u well!) en meer van dit soort vragen die je vaak hoort op de beroemde 'verjaardagsfeestjes'.

De auteur legt de principes achter de belastingregels uit en dat gaat Swaving Dijkstra goed af. Er zijn hoofdstukken over loonbelasting, sparen, erven, aandelen en natuurlijk het heiligste koetje van Nederland 'het eigen huis'.

En Max dan? Woont hij in Monaco vanwege het zonnige weer en het schitterende uitzicht op de Middellandse Zee? *Yeah right*. Max heeft min of meer zijn eigen hoofdstuk 'Wonen en werken over de grens'. Swaving Dijkstra redeneert kort en nuchter waarom Max - en veel overige grootverdieners in sport en entertainment - voor een landje kiezen dat geen inkomsten- en vermogensbelasting heft. Of het eerlijk is? Daarover kun je van mening verschillen. Overigens wonen ook veel KLM-piloten in Spanje en ook hier geeft Swaving Dijkstra een houtsnijdende uitleg.

Tot slot nog even aandacht voor de afsluiter van het boek: 'Waarom zijn belastingen zo ingewikkeld?' Daarin staat het keurig verwoord: "(...) Ruime belastingregels geven ruimte aan de Belastingdienst om belasting te heffen maar geven onzekerheid aan de belastingbetaler. Gedetailleerde belastingwetgeving biedt zekerheid maar is makkelijk te ontwijken en snel verouderd. (...)” En zo is het maar net. Eigenlijk had dit stukje tekst direct voor- aan in het boek moeten staan. Met een korte en toegankelijke schrijfwijze is dit dus eigenlijk een beetje 'belastingen voor dummies'. Handig.

Marnix Kluiters en Mark Siegenbeek van Heukelom, *Duurzame ambitie*, Business Contact, 2024, ISBN 978 9047 015 944

ELLY'S BOEKBLOG

Duurzame ambitie – Aan het werk!

Je carrière telt zo'n tachtigduizend uur. Besteed die tijd ook aan het duurzamer maken van je werkomgeving, daarmee maak je véél meer impact dan alleen in je privéleven. Of je nu sollicitant bent, professional, teamleider of topmanager, je kunt altijd iets doen. Het boek 'Duurzame ambitie' laat je zien hoe, met inzichten uit de psychologie en de transitiekunde en met heel veel inspirerende voorbeelden.

Het eerste deel gaat onder andere over het belang van de *early adopters*: als die eenmaal zo'n twintig procent van de groep uitmaken, begint de omslag naar een nieuwe structuur. We krijgen een aantal tips hoe we kunnen helpen het aantal early adopters te vergroten, waaronder ... erover praten. Niet ter meerdere eer en glorie van jezelf, als 'deugmens', maar om *pluralistic ignorance* tegen te gaan. We denken namelijk snel dat we de enigen zijn met een bepaalde mening, als we niemand daarover horen praten, terwijl de groep met dezelfde mening misschien heel groot is. Zoals in het sprookje 'De nieuwe kleren van de keizer'. Lef hebben dus.

Het tweede deel gaat specifiek in op duurzaamheid op het werk, hoe je bestaande initiatieven kunt steunen, de top kunt beïnvloeden qua duurzaamheidsdenken, of ervoor kunt zorgen dat er een nieuwe top komt. Het derde deel betreft duurzame organisaties, inclusief de duurzaamheidsrisico's: transitierisico's (impact van nieuwe regelgeving) en fysieke risico's. En waar risico's zijn, zijn kansen. Boeiend daarbij zijn de fasen van verduurzamen en de waarschuwing je acties goed te *timen*. Het is als het opvoeden van je kind: Voor alles is er een goed moment. Je biedt je baby toch ook geen biertje aan?

Marnix Kluiters en Mark Siegenbeek van Heukelom, *Duurzame ambitie*, Business Contact, 2024, ISBN 978 9047 015 944

Elly Stroo Cloeck schrijft recensies en samenvattingen van managementboeken, te vinden op 1001managementboeken.nl.

NBA vraagt ook reguliere vergunninghouders om examenfraude te onderzoeken

In een brief aan alle reguliere vergunninghouders met meer dan drie externe accountants, riep de NBA die accountantskantoren eind april op ook intern onderzoek te doen naar examenfraude. Eerder stelde toezichthouder AFM die vraag alleen aan de zes Nederlandse oob-accountantsorganisaties.

De beroepsorganisatie begrijpt dat alle berichtgeving over examenfraude ook impact heeft op middelgrote en kleinere kantoren. Specifiek gaat het om het ongeoorloofd delen van vragen en antwoorden bij toetsen die door partners en medewerkers moeten worden afgelegd. Volgens de brief is er "vooralsnog geen reden om aan te nemen dat er zich binnen uw organisatie ook gevallen van examenfraude hebben voorgedaan. Niettemin verzoeken wij u, in het kader van de

zelfhygiëne waarmee wij gezamenlijk het vertrouwen in de sector willen herstellen, uzelf te richten op maatregelen die moeten voorkomen dat examenfraude zich binnen uw accountantsorganisatie voor kan doen".

Tuchtrecht

In de brief doet de NBA ook voorstellen over de wijze waarop de kantoren examenfraude kunnen voorkomen. In overleg met de zes oob-kantoren is een matrix opgesteld, waarin de

verschillende verschijningsvormen van examenfraude worden weergegeven.

Eind februari heeft de NBA de zes oob-kantoren al laten weten tuchtrechtelijke klachten te overwegen tegen ernstige gevallen. De eerdere brief aan die zes kantoren is inmiddels door de NBA gepubliceerd. "Wij begrijpen het als kantoren terughoudend zijn, wanneer wij als NBA zeggen dat tuchtrechtelijke opvolging nodig is. Ze hebben de neiging om dit zelf op te lossen", aldus NBA-voorzitter Kris Douma. "Wij moeten echter aan de samenleving laten zien dat de sector bereid is tot en beschikt over een gezond zelfreinigend vermogen."

Opnieuw een masterclass voor docenten accountancy

De NBA organiseerde ook dit jaar een masterclass voor docenten accountancy. Tijdens een bijeenkomst aan de Hogeschool van Amsterdam op 16 april werden de docenten bijgepraat over thema's als AI en de duurzaamheidsrichtlijn CSRD.

Thema dit jaar was Met vertrouwen de toekomst tegemoet, tevens het vertrekpunt voor alle sessies van de dag. Algemeen directeur Liane Vlaskamp gaf de docenten van de HvA een update over de ontwikkelingen in het accountantsberoep. Haar NBA-collega's Barry van Brenk en Tharik Moussa stonden stil bij recente ontwikkelingen in de praktijkopleiding en de permanente educatie. Robin Hamoen deelde zijn ervaringen als young professional en NBA-ambassadeur. Vervolgens werden de circa vijftig docenten in interactieve deelsessies bijgepraat over AI door Gerke van Garderen, over CSRD door Jirina van Daal en over de Generatie Z door Renate Brands. Ondernemer en oprichter van bureau 1for2 Social Innovation Kirsten Heukels, sloot de masterclass aan de HvA af.

De NBA organiseert op 15 mei 2025 opnieuw een masterclass voor accountancydocenten, aan de Avans Hogeschool in Breda.

Bestaande wetgeving biedt genoeg ruimte voor transparantie accountants

Voor de maatschappelijke wens om meer transparantie van accountants, biedt de bestaande regelgeving voldoende handvatten. Met die conclusie sloot de NBA eind mei een discussie over transparantie en geheimhouding af, waarover in het vorige magazine ook werd bericht.

Accountants hebben voldoende middelen voor transparantie, binnen de huidige wet- en regelgeving. Dat concludeerde het NBA-bestuur in de bestuursvergadering van begin mei. Het besluit vormt wat de NBA betreft het sluitstuk van een jarenlange discussie over de maatschappelijke roep om meer transparantie van de accountant, die op zijn of haar beurt gebonden is aan de geheimhoudingsplicht. De discussie over transparantie en geheimhouding laaide eind 2021 weer op, na publicatie van Standaard 700 over fraudewaarnemingen. Accountants moeten sindsdien in hun verklaring toelichten welke werkzaamheden zij op het gebied van fraude hebben verricht. Eind 2023 publiceerde de projectgroep *Transparantie en Geheimhouding* de discussienotitie *Geheimhouding ontrafeld*. Uit de vijftien reacties die de consultatieronde op-

leverde, bleek een duidelijke scheiding tussen precieze accountants en meer rekkelijke stakeholders, zoals de AFM en belangenbehartigers van investeerders.

Precieze interpretatie

De NBA kiest voor de precieze lezing. Het bestuur stelt voorop dat de plicht tot het publiceren van een juist en volledig bestuursverslag bij de gecontroleerde organisatie ligt en benadrukt de rol van de accountant als controleur van de jaarrekening; het materieel getrouwe beeld. Het is volgens de NBA niet aan de accountant om op eigen initiatief ontbrekende of correcte informatie publiekelijk te onthullen, maar aan de onderneming. Mocht de organisatie dat weigeren, maar de accountant blijft van mening dat het getrouw beeld wordt geraakt, "dan onthoudt de accountant zich (vooral nog) van het verstrekken

van een goedkeurende verklaring en zet de accountant 'in het publiek belang' gepaste vervolgstappen om (tenzij bevoegde partijen in de justitiële keten dat verbieden) het 'maatschappelijk verkeer' te informeren."

Voldoende ruimte

Het NBA-bestuur concludeert dat de bestaande wet- en regelgeving voldoende ruimte biedt en vindt het voornamelijk niet nodig om daarvoor de regelgeving aan te passen. Het bestuur vraagt het College voor Beroepsreglementering (CB) wel om te beoordelen of de beroepsreglementering nog nader moet worden verduidelijkt, bijvoorbeeld door een handreiking en/of nadere toelichting. De accountant moet wel acteren als de onderneming tussen publicatie van de jaarrekening en de aandeelhoudersvergadering publiekelijk misleidende informatie verschaft. Eerder sprak de NBA uit dat de accountant ook eventuele bevindingen zou gaan melden. Dat advies is geparkeerd, totdat Standaard 700 wordt geëvalueerd.

Verre reis voor een accountantsdiploma

Na jaren van noeste studie is de diploma-uitreiking en het afleggen van de beroepseed een mijlpaal in de loopbaan van jonge accountants. Daarvoor kom je desnoods vanuit Curaçao over naar Nederland.

Dat vond Roxanna Sewdajal, werkzaam bij Deloitte Dutch Caribbean, in ieder geval wel. Op 12 april bezocht zij de NBA in Hoofddorp om de beroepseed af te leggen en haar diploma als accountant in ontvangst

te nemen. Roxanna was in goed gezelschap, want speciaal voor haar was emeritus-hoogleraar Hans Verkruijsse ook naar de diploma-uitreiking gekomen. Verkruijsse is nog altijd een enthousiast begeleider van jonge accountants op Curaçao, waar hij jarenlang programmadirecteur van de accountantsopleiding was. Dus was hij graag getuige van het moment waarop Roxanna haar diploma in ontvangst nam en de beroepseed aflegde.

NBA onderzoekt vernieuwde PE-systematiek en kennistoets

In het kader van een evaluatie van de vernieuwde PE-systematiek stuurde de NBA een enquête uit aan alle leden van de beroepsorganisatie. Daarin is ook gevraagd naar de ervaringen met de NBA-kennistoets.

Sinds 2021 geldt de nieuwe permanente educatie-systematiek voor alle PE-plichtige NBA-leden, waarbij verantwoording wordt afgelegd over de PE-verplichting via een jaarlijks op te stellen PE-portfolio. Voor sommige NBA-leden geldt daarnaast ook dat zij nog een kennistoets moeten maken. Doel van de evaluatie is om aan de hand van de uitkomsten door te ontwikkelen naar een breed gedragen, toekomstbestendige en goed efficiënt uitvoerbare PE-systematiek. Het borgen van de vakbekwaamheid van de

accountant staat hierin centraal. Het onderzoek richt zich met name op de PE-verplichting en het gebruik van het PE-portfolio, maar ook vragen over de visie van leden op de kennistoets en over leren en leervormen komen aan bod.

Evaluatie

De beroepsorganisatie kondigde eerder aan dat de huidige systematiek van permanente educatie en verplichte kennistoetsen zouden worden geëvalueerd. De resultaten en aanbevelingen die daaruit voortvloeien, worden door de NBA met de leden gedeeld. Dat gebeurt onder meer tijdens de NBA-verenigingsconferentie van 10 juni. Als mede op basis van de evaluatie een nieuw model is ontwikkeld, laat de NBA dat door een externe deskundige toetsen op fraudegevoeligheid.

Accountant benoemt in aandeelhoudersvergadering vaker fraude en continuïteit

Accountants geven bij hun presentatie in de aandeelhoudersvergadering vaker aandacht aan onderwerpen zoals fraude, continuïteit en duurzaamheid. Thema's als cyberrisico's, cultuur en soft controls komen minder vaak aan de orde.

Dat blijkt uit onderzoek van de NBA naar het optreden van de accountant in de aandeelhoudersvergadering (AV), dat begin april is gepresenteerd bij de start van het nieuwe seizoen van aandeelhoudersvergaderingen. Het onderzoek heeft betrekking op het AV-seizoen 2023 en is gebaseerd op notulen en presentaties van het optreden van de accountant tijdens de AV's van Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen. Een presentatie van de accountant is inmiddels standaard bij de AV's van beursfondsen, maar de inhoud van de presentaties loopt uiteen, zo blijkt. Accountants geven relatief meer aandacht aan verplichte onderwerpen zoals fraude, continuïteit en ESG (Environmental, Social, and Governance). Aan onderwerpen als cyberrisico's en cultuur en soft controls geven ze relatief minder aandacht. Opvallend is dat het gemiddelde aantal vragen aan de accountant tijdens de AV is afgenomen ten opzichte van eerder onderzoek in 2014. Uit de analyse blijkt dat er wel toegenomen interesse van aandeelhouders is naar het oordeel van de accountant over 'nieuwe' onderwerpen zoals ESG. Tegelijk gaat nog steeds 44 procent van de vragen over meer traditionele thema's, inclusief de *key audit matters*.

NBA lanceert nieuwe website

De NBA heeft in maart de geheel vernieuwde website nba.nl gelanceerd. De nieuwe website is met inbreng van leden en andere gebruikers ontwikkeld.

Het zoeken en filteren van informatie is vereenvoudigd en verbeterd. Informatie is beter gegroepeerd: pagina's binnen hetzelfde thema hebben een label met dezelfde kleur. Ook nieuw is dat wanneer men op de gezochte pagina komt, er rechts in een balk gerelateerde artikelen staan. Zo is op een handige manier meer relevante informatie over een onderwerp beschikbaar. De veel geraadpleegde Handleiding Regelgeving Accountancy (HRA) is via de website ook digitaal beschikbaar; voorheen moest daarvoor een aparte applicatie worden opgestart. Leden kunnen inloggen op MijnNBA, om zelf hun persoonsgegevens te wijzigen en hun PE te registreren. Bezoeken van de nieuwe website gaat als vanouds via nba.nl.

NBA reageert op aanbevelingen kwartiermakers en minister

De NBA heeft eind maart in een brief aan minister Van Weyenberg van Financiën uitgebreid gereageerd op de slotrapportage van de Kwartiermakers toekomst accountancysector en de appreciatie daarbij van de minister.

De beroepsorganisatie voelt "een grote verantwoordelijkheid om verdere stappen te zetten om (tegen)druk te geven aan organisaties en individuen in de accountantssector". De slotrapportage van de kwartiermakers wordt door de NBA opnieuw aangeduid als "een kritische aanmoediging" voor de sector om het beter te doen. De beroepsorganisatie heeft begrip voor de wens van de minister om onderzoek te doen naar het stelsel van beroepsreglementering en het versterken van de rol van de NBA zelf.

Aanbevelingen

In de brief reageert de NBA op de aanbevelingen en aanmoedigingen van de kwartiermakers, zoals die in de slotrapportage zijn vermeld rondom zeven deelthema's. Volgens de brief ziet de NBA voor zichzelf ook "een bredere verantwoordelijkheid als aanjager van het geheel van aanbevelingen en aanmoedigingen samen met andere sectorverantwoordelijken zoals de AFM en het ministerie van Financiën". Tegelijk geeft de NBA aan niet alle onderwerpen tegelijk te kunnen oppakken met de huidige middelen en mensen. "Enige volgordelijkheid in de prioritering is daarom van belang." Zoals tijdens een rondetafelgesprek met de Tweede Kamer ook is aangegeven, hoopt de NBA op spoedige behandeling van het wetsvoorstel Wijzigingswet accountancysector, zodat het beroep "de nodige stappen kan zetten om de kwaliteit van de (wettelijke) controle verder te verbeteren".

Transparantie

Bij een sector die pleit voor transparantie past volgens de NBA ook meer transparantie over geldstromen bij grotere accountantsorganisaties; niet alleen bij de oob-kantoren maar ook bij de top twintig reguliere vergunninghouders. De NBA is volgens de brief "terughoudend" met het overnemen van de aanbeveling van de kwartiermakers om uitsluitend te belonen op basis van kwaliteitscriteria. "De NBA gaat wel onderzoeken in hoeverre er nog sprake is van commerciële prikkels in de beloningen. Op basis van deze uitkomsten zal de NBA bekijken of en welke acties nodig zijn."

De beroepsorganisatie ziet rondom het thema cultuur voor zichzelf ook een rol als aanjager bij het opstellen van een code voor commissarissen bij accountantsorganisaties en bij de ruimte voor accountants om te kunnen spreken

in de aandeelhoudersvergadering. Dat laatste is recent door de NBA onderzocht. Ook heeft het bestuur zich uitgesproken rondom de geheimhouding en transparantie van de accountant.

Fraude

Fraude is opnieuw een strategisch thema van de NBA voor dit jaar. Zo wil het NBA-bestuur eind 2024 besluiten op welke wijze accountants moeten rapporteren over hun bevindingen. "Wanneer de keuze wordt gemaakt om dit door te voeren loopt Nederland voor op de ons omringende landen. Daarom zal er dan wel helderheid moeten worden verschaft over hoe de accountant dit moet oppakken en uitvoeren." Als het gaat om een expertisecentrum fraude met forensische expertise, ziet de NBA geen rol voor zichzelf bij het opzetten van een pool met te detacheren specialisten. "Dat past onzes inziens niet binnen de taken van een publiekrechtelijke beroepsorganisatie. Daarnaast zal het aanbod hierdoor niet vergroot worden."

Verder vindt de beroepsorganisatie het van belang dat de praktijkopleiding voldoende instroom heeft en dat de opleiding aantrekkelijk is, de opleiding van blijvend hoge kwaliteit is en dat die toekomstbestendig is.

Update

Na de slotrapportage van de Kwartiermakers toekomst accountancysector ligt de bal weer bij de sector zelf. In dit magazine geeft de beroepsorganisatie de komende tijd regelmatig een update over hoe invulling wordt gegeven aan de aanbevelingen van de kwartiermakers.

Erasmus Universiteit wint tweede editie 'Auditors of the Future'

Een team van studenten van de Erasmus Universiteit Rotterdam werd medio maart winnaar van de tweede NBA-hackathon 'Auditing the Future'. Zeven teams van universiteiten streden bij het event om de titel 'Auditors of the Future 2024'.

Auditing the Future is een Engelstalige *accountancy challenge*, gericht op WO-studenten studierend in een financieel-economische richting. Teams van de Universiteit van Amsterdam, Tilburg University, Rijksuniversiteit Groningen, Erasmus Universiteit, Vrije Universiteit Amsterdam, Nyenrode University en Universiteit Maastricht namen deel aan de hackathon. De teams gingen als jonge accountants aan het werk voor een fictief bedrijf. Naast accountancygerelateerde onderwerpen kregen de studenten ook te maken met de dynamiek van een raad van bestuur en onverwachte actuele ontwikkelingen.

De NBA-hackathon is onderdeel van de arbeidsmarktcampagne 'Accountancy iets voor jou'. Die campagne wordt door de NBA ingezet om jongeren enthousiast te maken voor het accountantsberoep. De eerste editie van de NBA-hackathon vond plaats in 2023 en werd toen gewonnen door een team van de VU Amsterdam.

Ledenvergadering en verenigingsconferentie in Kamerik

Op maandag 10 juni 2024 vond de bijeenkomst van de ledenvergadering van de NBA plaats in Buitenplaats Kameryck te Kamerik. Voorafgaand aan de ledenvergadering konden leden deelnemen aan de eerste NBA-verenigingsconferentie.

De NBA-verenigingsconferentie is onderdeel van het programma Levendige beroepsorganisatie. Met de conferentie wil de NBA leden meer betrekken bij de eigen beleidsagenda. In de eerste editie stonden vier thema's centraal die hoog scoorden in het ledenonderzoek: beroepsprofiel, evaluatie van de permanente educatie, schaarste op de arbeidsmarkt en regelverbetering.

Tijdens de aansluitende ledenvergadering is onder meer het jaar-

rapport van de NBA behandeld. Daarnaast konden de aanwezige leden stemmen over de nieuwe plaatsvervangend voorzitter van het bestuur, over de voorzitter van het nieuwe Belanghebbendenorgaan beroepsreglementering (BOB) en over de controlerend accountant en plaatsvervangend accountant van de NBA voor 2024 en 2025. Ook is de NBA-loftrompet weer uitgereikt, dit keer aan Anton Dieleman en Dirk ter Harmsel, voor hun inzet voor het beroep en de NBA.

NBA Opleidingen heet nu Sijthoff Accountants Academy

NBA Opleidingen gaat verder als Sijthoff Accountants Academy. De naamswijziging toont de verbondenheid met Sijthoff Media, waarvan NBA Opleidingen sinds juli 2021 deel uitmaakt.

Sijthoff Accountants Academy gaat net als eerder NBA Opleidingen door met een breed aanbod aan PE-gerichte opleidingen, trainingen en events voor accountants en financials. Dankzij blijvend contact met de NBA blijft het programma aansluiten bij actuele trends en ontwikkelingen in het beroep, aldus Sijthoff Media.

RB
ACADEMY

Ben jij **accountant**
en wil jij meer kennis
opdoen van het fiscale
speelveld? Bekijk dan onze
RB Academy leerlijn
speciaal voor
accountants.

Scan de QR-code voor meer
informatie over de leerlijn, of
bezoek rb.nl/rb-academy.

REGISTER ■
BELASTING ■
ADVISEURS ■

Auditdienst Rijk
Ministerie van Financiën

Onderzoeken met maatschappelijke impact

Wij doen onderzoeken voor een rechtmatige besteding van het belastinggeld in Nederland in opdracht van alle ministeries. Controleonderzoeken doen binnen de Rijksoverheid iets voor jou?

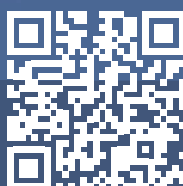
Lees meer over ons op:
auditdienstrijck.nl

Werken bij de Auditdienst Rijk, is werken voor een toekomstbewust Nederland.

De DilemmApp helpt accountants bij veelvoorkomende lastige situaties

Download de DilemmApp

Je kunt inloggen met de verificatiecode: Accountant

nba.nl/dilemmapp

IN HERINNERING MARCO VAN DER ZWET

(21 april 1971-1 mei 2024)

Marco van der Zwet begon zijn loopbaan als hoofd facturatie van een luchtvrachtafhandelaar op Schiphol, maar stapte in 2000 over naar de accountancy. Als assistent-accountant ging hij aan de slag op de samenstelafdeling van accountantskantoor Stolp in Zoeterwoude en studeerde tegelijk in de avonduren voor zijn AA-titel. Hij werd in 2010 ingeschreven in het accountantsregister en trad in januari 2011 als vennoot toe tot wat inmiddels Stolp+KAB was gaan heten. Kantoor hield hij in de vestiging Roelofarendsveen, als leidinggevende van de samenstelafdeling.

Een geboren en getogen "Veender", zo omschreef hij zichzelf in een interview eind 2022. Hij was actief bij de Lions Club Kaag en Braassem, bij voetbalclub EMM'21 en als penningmeester bij Stichting Wij Presenteert. "Ik vind het contact met de mensen het leukst, zowel met collega's als met de klant", stelde hij. "Op maandagochtend loop ik altijd even een rondje langs de aanwezige collega's om aan te horen hoe het weekend was. En door met ondernemers te praten over wat hen bezighoudt en hen oplossingen te bieden, kun je een echte sparringpartner zijn. Zowel voor zakelijke als privébeslissingen bied je een helpende hand." Hij kreeg elke dag energie van zijn werk

en hield tussendoor ook van een "potje golf in de natuur". "Marco was meer dan een collega en mede-eigenaar", zo schrijft het kantoor in het bericht over zijn overlijden. "Hij stond altijd voor iedereen klaar. Wij herinneren hem als een betrokken, humoristische en behulpzame collega. Marco was een echte doorzetter." Een familieman en een trotse vader bovendien. Sinds kort woonde hij met zijn Simone en hun dochter Kayleigh in een nieuw gebouwd huis in Nieuwe Wetering. Marco van der Zwet overleed na een kort ziekbed op 1 mei 2024. Hij was pas 53 jaar.

IN MEMORIAM

Met leedwezen maakt het bestuur van de NBA melding van het overlijden van twaalf collega's.

- **Hendrikus Johannes Brouwer RA**, Breda, overleden 25 februari 2024, 78 jaar
- **Florens Peter Bruning RA**, Doorwerth, overleden 6 oktober 2023, 87 jaar
- **Johannes Anthonius Erlings RA**, Vlaardingen, overleden 10 maart 2024, 70 jaar
- **Georgius Gruijters RA**, Kevelaer, Duitsland, overleden 26 januari 2024, 55 jaar
- **Franciscus Reinier Martinus Antonius Bosco Janssen RA**, Doorwerth, overleden 11 december 2023, 89 jaar
- **Marten Koopmans AA**, Houten, overleden 2 mei 2024, 70 jaar
- **René Johan Henriëtte Krammer RA**, Sittard, overleden 21 december 2023, 63 jaar
- **Walter Johannes Martinus Kruijswijk RA**, Zürich, Zwitserland, overleden 10 januari 2024, 95 jaar
- **Baldus Johannes Kuiper RA**, Kampen, overleden 25 februari 2024, 74 jaar
- **Gijsbert Verweij RA**, Bosch en Duin, overleden 28 februari 2024, 94 jaar
- **Antonius Theodorus Witsiers RA**, Eindhoven, overleden 7 april 2024, 87 jaar
- **Cornelis Gerard Adrianus Wouters RA**, Enschede, overleden 5 april 2024, 88 jaar

Per saldo

MARC SCHWEPPE

Marc Schweppe is hoofdredacteur van Accountant en Accountant.nl.

Accountantsclub

Toegegeven, het is wat lastig om boven een krantenartikel een kop te plaatsen waarin wordt gesproken over de 'beroepsorganisatie van accountants NBA'. Dan ben je al drie regels met chocoladeletters verder en moet de boodschap nog komen. En zonder nadere aanduiding is alleen 'NBA' in die krantenkop niet genoeg, want het gaat niet over basketbal. Best lastig dus, voor de koppenmakers van het FD of een andere krant, om de publiekrechtelijke beroepsorganisatie van Nederlandse rekenmeesters aan te duiden. Daarom schrijft de zalmkleurige zakenkrant op 1 april (geen grap): 'Accountantsclub NBA wil meer zeggenschap over kantoren'. Vooraan in dit magazine legt de NBA-voorzitter uit waarom dat is. Maar mij gaat het over die aanduiding: 'accountantsclub'. Een club is een vereniging van personen die dezelfde sport of hobby beoefenen, of dezelfde belangstelling hebben. Postzegels sparen, handboogschieten of wekelijks gezellig een potje bridge. De naam Accountantsclub wordt gehanteerd door een commerciële organisatie uit New Delhi, die in India actief is met accountants- en belastingdiensten. Er is ook een Accountants Club of

America trouwens. Maar die heeft niks met de NBA te maken, hoewel Amerikanen zich tegenwoordig ook nadrukkelijk met het Nederlandse beroep bemoeien. 'Beleggersclub' lees je ook wel eens, als het over beleggersorganisatie VEB gaat. Voor mij is een beleggersclub een groepje welgestelde grijze mannen uit Appelscha, die met zijn zessen wat overtollige centjes in leuke aandelen stoppen en kijken of ze er meer van kunnen maken. Dat bespreken ze maandelijks samen boven een mooi glas. Toch heel iets anders dan de European Investors VEB, voorheen bekend als de vereniging van effectenbezitters, die tegenwoordig graag accountants lastige vragen stelt tijdens aandeelhoudersvergaderingen. Accountantsclub, het is maar een woord in een krant, morgen gaat de vis erin, ik weet het. Maar toch. Woorden doen ertoe. Zelf zorgt de NBA dit voorjaar ook voor enige verwarring, door een eerste 'verenigingsconferentie' aan te kondigen. Bedoeld om leden meer te verbinden, te verenigen, weliswaar, maar de preciezen vinden er wat van. Want de NBA is geen vereniging. De nieuwe discussie over de bevoegdheden van de NBA geeft aan

dat de beroepsorganisatie van accountants (van, niet voor) soms worstelt met haar positie. Alleen van individuele leden, of ook van kantoren? Een strenge regelgever, of een gedreven belangenbehartiger? Een verbinder of een toezichhouder? Alleen voor wettelijk controleurs, of voor iedereen die ooit een titel behaalde en daar nog steeds trots op is, los van wat hij of zij anno nu doet? De NBA is volgens haar missie de 'brug' tussen beroepsbeoefenaren en maatschappij. Op de nieuwe NBA-website leest u bij het takenpakket van de beroepsorganisatie dat die regels opstelt, toetst en de kwaliteit bewaakt. Dat klinkt wat streng allemaal en misschien moet dat ook maar. Laten we die status van regelgever, kwaliteitsbewaker en toezichthouder maar koesteren. De kwaliteit van kantoren kritisch beoordelen, iedere paar jaar. Jaarlijks een vuistdik handboek uitgeven met beroepsregels en voorschriften. Een enkele keer iemand naar Zwolle sturen, als die zich misdraagt. En op de eigen nieuws- en debatsite soms ongemakkelijke dingen schrijven, als daar reden voor is. Een gezellige accountantsclub oprichten kan altijd nog. Door zes accountants in Appelscha. ←

Vakantieplannen in de ijskast door werkdruk? **De Silverfin Assistant helpt je op weg!**

De zomervakantie,
voor de meeste een ontspannen periode
om eens goed tot rust te komen en weer
met frisse moed te starten.

Voor jou ook?

Veel accountants hebben het druk en kijken daarom juist op tegen hun naderende vakantie. Speciaal voor hen lanceert Silverfin dit jaar de Silverfin Assistant in Nederland! Volledig eigen ontwikkelde AI technologie die tal van handige checks voor je uitvoert waardoor jij tijd overhoudt om jouw klanten écht te adviseren en om te genieten van je welverdiende vakantie.

Meer weten?

We laten je graag kennis maken met de Silverfin Assistant, boek vandaag nog jouw persoonlijke demo en tot snel!

Aan de slag met uw leerdoelen

Vernieuwd cursusaanbod

Ga aan de slag met uw leerdoelen met de cursussen van PE-Academy. Een PE-Academy abonnement geeft u namelijk altijd en overal toegang tot **ruim 85 actuele en praktijkgerichte online cursussen voor accountants**. U kunt cursussen volgen van accountantscontrole en compliance tot het verplichte onderwerp duurzaamheid. Met ons brede aanbod kunt u efficiënt aan de slag met uw portfolio.

Kies bijvoorbeeld uit de onderstaande categorieën:

Duurzaamheid

- ✓ 6 cursussen
- ✓ 11 PE-uren
- ✓ verplicht onderwerp

Verslaggeving

- ✓ 8 cursussen
- ✓ totaal 16 PE-uren
- ✓ praktijkgericht en actueel

Compliance

- ✓ 10 cursussen
- ✓ 20 PE-uren
- ✓ inclusief WWFT en AVG

Accountantscontrole

- ✓ 8 cursussen
- ✓ 18 PE-uren
- ✓ praktijkgericht en actueel

Sluit nu een abonnement af en ontvang tot € 100,- korting:

www.pe-academy.nl/aan-de-slag